

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra mezinárodních vztahů

Diplomová práce

2024

Martin Křivský

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra mezinárodních vztahů

**Mezinárodní sportovní událost a regionální integrace:
Případová studie Mistrovství světa ve fotbale v Jihoafrické
republice a Kataru**

Diplomová práce

Autor práce: Martin Křivský

Studijní program: Mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Doc. Martin Riegl, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.
4. Při přípravě této práce autor použil nástroje umělé inteligence ChatGPT a Gemini za účelem jazykové korekce textu a přípravy struktury práce. Po použití těchto nástrojů autor obsah podle potřeby zkontroloval a upravil a přebírá plnou odpovědnost za obsah publikace.

Bibliografický záznam

KŘIVSKÝ, Martin. Mezinárodní sportovní událost a regionální integrace: Případová studie Mistrovství světa ve fotbale v Jihoafrické republice a Kataru. Praha 2024. 92 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Institut politologických studií. Katedra mezinárodních vztahů. Vedoucí diplomové práce Doc. Martin Riegl, Ph.D.

Rozsah práce: 137 590 znaků včetně mezer a poznámek pod čarou

Anotace

Diplomová práce se zabývá zkoumáním dopadu mezinárodních sportovních událostí na regionální integrace. Hlavním cílem práce je poskytnout nový pohled na to, jak vrcholné sportovní akce, jako jsou mistrovství světa ve fotbale, ovlivňují mezinárodní vztahy a spolupráci mezi různými zeměmi a regiony. Práce se zaměřuje na analýzu dvou konkrétních případů: mistrovství světa ve fotbale v Jihoafrické republice v roce 2010 a v Kataru v roce 2022. Tyto dvě země představují unikátní prostředí z hlediska politických, ekonomických a sociálních stránek a umožňují tak porovnat dopady v různých regionálních a geopolitických podmínkách. Práce shrnuje poznatky z relevantní literatury ohledně teorie mega-eventů a regionální integrace a na základě komparativní analýzy dvou zvolených případů ukazuje, zda a jak mezinárodní sportovní události přispívají ke zlepšení vztahů a integrace na regionální úrovni.

Annotation

This thesis examines the impact of international sporting events on regional integration. The main aim of the thesis is to provide a new perspective on how top sporting events such as the World Cup affect international relations and cooperation between different countries and regions. The thesis focuses on the analysis of two specific cases: the 2010 FIFA World Cup in South Africa and the 2022 FIFA World Cup in Qatar. These two countries present unique settings in terms of political, economic and social aspects, allowing for a comparison of impacts in different regional and geopolitical settings. The paper summarizes findings from relevant literature on mega-event theory and regional integration and, through a comparative analysis of two selected cases, shows whether and how international sporting events contribute to improved relations and integration at the regional level.

Klíčová slova

Sportovní událost, mega-event, mistrovství světa ve fotbale, regionální integrace, dopad, Jihoafrická republika, Katar

Key words

Sports event, mega-event, World Cup, regional integration, impact, South Africa, Qatar

Title

International sporting events and regional integration: a case study of the FIFA World Cup in South Africa and Qatar.

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval především vedoucímu předložené diplomové práce Doc. Martinu Rieglovi Ph.D. za velmi cenné rady a připomínky při vedení práce. Také bych rád poděkoval své rodině a mým přátelům za projevení podpory a za čas, který mi ke tvorbě práce poskytly.

Obsah

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	2
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	3
1 ÚVOD	4
2 METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	6
2.1 TEORETICKÁ ČÁST	6
2.2 PRAKTICKÁ ČÁST	6
2.3 VÝZKUMNÁ OTÁZKA	7
2.4 HYPOTÉZY	8
3 PŘEHLED LITERATURY A TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	9
3.1 MEGA-EVENT	10
3.1.1 <i>Historie pojmu mega-event</i>	10
3.1.2 <i>Konceptualizace pojmu</i>	11
3.1.3 <i>Mega-eventy a jejich odkaz</i>	12
3.2 REGIONALISMUS	14
3.2.1 <i>Vývoj teorií regionální integrace</i>	15
3.3 PROPOJENÍ TEORIE MEGA-EVENTU A REGIONALISMU	19
3.3.1 <i>Vliv mega-eventů na faktory regionální integrace</i>	20
3.4 SHRNUÍ	24
4 ANALÝZA PŘÍPADOVÝCH STUDIÍ	25
4.1 MS VE FOTBALE 2010 V JIHOAFRICKÉ REPUBLICE	26
4.1.1 <i>Představení Jihoafrické republiky a Jihoafrického rozvojového společenství</i>	26
4.1.2 <i>Analýza dopadů MS 2010 na region</i>	28
4.2 MS VE FOTBALE 2022 V KATARU	42
4.2.1 <i>Představení Kataru a Rady pro spolupráci arabských států v zálivu</i>	42
4.2.2 <i>Analýza dopadů MS 2022 na region</i>	43
4.3 POROVNÁNÍ DOPADŮ MEZI VYBRANÝMI PŘÍPADY	57
4.4 VÝSLEDKY ANALÝZY	59
5 ZÁVĚR	61
SUMMARY	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A OSTATNÍCH PRAMENŮ	65
TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE	78
SEZNAM PŘÍLOH	86

Seznam tabulek a grafů

Tabulky:

Tabulka 1: Přehled typů odkazu	13
Tabulka 2: Vládní výdaje na projekty spojené s MS.....	32
Tabulka 3: Přehled dopadů MS 2010	40
Tabulka 4: Přehled zahraničních pracovníků v Kataru ze zemí GGC.....	49
Tabulka 5: Přehled katarské strategie soft power.....	53
Tabulka 6: Přehled dopadů MS 2022	55
Tabulka 7: Hlavní podobnosti a rozdíly obou případů	58

Grafy:

Graf 1: HDP v tržních cenách, roční reálná míra růstu (%)	29
Graf 2: Příliv přímých zahraničních investic v letech 2004- 2014 (milion USD)	30
Graf 3: Počet turistů podle měsíce a roku cesty mezi lety 2009- 2012	33
Graf 4: Nárůst v počtu turistů v regionu SADC a JAR mezi lety 2004- 2012 (v tisících)	34
Graf 5: Počet turistů za účelem práce do JAR ze zemí SADC v letech 2006–2012	35
Graf 6: HDP v tržních cenách, roční reálná míra růstu (%)	44
Graf 7: Příliv přímých zahraničních investic do regionu GCC mezi lety 2014–2022 (milion USD).....	45
Graf 8: Objem obchodu mezi Katarom a státy GCC mezi lety 2014–2023 (milion USD)	46
Graf 9: Počet turistů v Kataru mezi lety 2014–2022 (v tisících).....	47

Seznam použitých zkratk

AFC	Asijská fotbalová konfederace (Asian Football Confederation)
AU	Africká Unie
BEE	černošské ekonomické subjekty (Black Economy Empowerment)
EU	Evropská Unie
FDI	Přímé zahraniční investice (Foreign Direct Investments)
FIFA	Mezinárodní federace fotbalových asociací (Fédération Internationale de Football Association)
GCC	Rada pro spolupráci arabských států v zálivu (Gulf Cooperation Council)
JAR	Jihoafrická republika
KSA	Království Saudské Arábie
LI	Liberální intergovernmentalismus
MOV	Mezinárodní olympijský výbor
MS	Mistrovství světa ve fotbale
OH	Olympijské hry
SADC	Jihoafrické rozvojové společenství (Southern African Development Community)
SMME	malé, střední a mikropodniky (Small, Medium and Micro Enterprises)
TFCA	Přeshraniční chráněné oblasti (Transfrontier Conservation Area)

1 Úvod

*„Sport má moc změnit svět. Má moc inspirovat.
Má moc sjednotit lidi tak, jako máloco jiného.
Sport dokáže vytvořit naději tam,
kde dříve bylo jen zoufalství.“*
- NELSON MANDELA, 2000

Předložená diplomová práce se věnuje zkoumání dopadu mezinárodních sportovních událostí na rozvoj a posílení regionální integrace. Hlavním cílem práce je poskytnout nový pohled na to, jak mohou vrcholné sportovní akce, jako jsou mistrovství světa ve fotbale, ovlivnit mezinárodní vztahy a spolupráci mezi různými zeměmi a regiony. Historie už nabídla několik případů, kdy sport překročil hranice pouhé zábavy a stal se podněcovatelem politicko-sociálních změn, a to dokonce s dopady vedoucími až k ozbrojeným konfliktům, jak ilustrují události spojené s fotbalovou válkou mezi Hondurasem a Salvadorem (Holecová, 2021). Obdobně demonstrativní vyjádření politických postojů měly také bojkoty olympijských her v období studené války (ČT24, 2009).

V českém akademickém prostředí dosud chybí hlubší analýza spojitosti mezi sportem a mezinárodními vztahy, a právě tato práce se snaží tuto mezeru zaplnit. V mezinárodním prostředí se vědci a vědkyně, jako Scarlett Cornelissen, Kamilla Swart nebo Holger Preuss¹, zabývají dopady sportovních událostí na konkrétní stát, ve kterém je událost pořádána, nikoliv však jaký dopad mají mega-eventy² na celý region. Z tohoto důvodu je práce relevantní a může poskytnout cenný přínos do oblasti mega-eventů a regionální integrace. Studie si klade za cíl přiblížit čtenáři, jak mohou sportovní události ovlivňovat nejen vnější politiku a ekonomiku, ale také vnímání národní identity. S ohledem na dva konkrétní případy práce poskytuje komparativní analýzu a ukazuje, zda a jak tyto události přispěly ke zlepšení vztahů a integrace na regionální úrovni. Jako klíčové příklady byly vybrány mistrovství světa (MS) ve fotbale v Jihoafrické republice 2010 a v Kataru v roce 2022. Tyto dvě země představují unikátní prostředí z hlediska politických, ekonomických a kulturních stránek a umožňují porovnat dopady v různých regionálních a geopolitických podmínkách. Vzhledem k rostoucímu významu sportu v

¹ Za příklad uveďme díla The Conceptualisation of Measurement of Mega Sport Event Legacies (2007) nebo The methodology of mega-events (2012)

² Tento pojem bude detailněji definován v kapitole 3.1.2

mezinárodních vztazích, a to zejména jako praktika sportovní diplomacie, je tato práce aktuální a může přispět k lepšímu pochopení sportu jako nástroje politiky a mezinárodního dialogu.

Práce je strukturovaná do tří částí. První část je věnována metodologickým východiskům celé práce, kde bude určena výzkumná otázka se třemi navazujícími hypotézami. Druhá část práce se soustředí na přehled využití literatury se zaměřením na teorie mega-eventu, které jsou teoretickým základem této práce. Dále bude představen vývoj teorií regionální integrace a dojde k vysvětlení, jak se jednotlivé dvě teorie prolínají. To položí základ pro třetí, nejrozsáhlejší část práce, analýzu jednotlivých případů. Analýza bude zaměřená na tři kategorie vyplývající z teoretické části, tedy ekonomické, politické a sociální dopady.

2 Metodologická východiska práce

Metodologicky je tato práce explanatorní případovou studií. Explanatorní případové studie se zaměřuje na vysvětlení vztahů a mechanismů mezi proměnnými v konkrétním kontextu. Vzhledem k tomu, že práce se snaží analyzovat, jak mezinárodní sportovní události ovlivňují regionální integraci, jde o typický příklad využití explanatorního přístupu, jak jej popsal Robert K. Yin (1999). Podle Yina můžeme hovořit o explanatorním přístupu v případech, kdy počet proměnných výrazně převyšuje počet datových bodů. Kromě zkoumání jedinečnosti případů Yin zdůraznil význam odpovědi na otázky "jak" a "proč", které jsou v praxi tak často patrné. Tato studie nejenže popisuje vztahy, ale také se snaží vysvětlit, jak a proč mají mezinárodní sportovní události určité efekty na regionální integraci. Dále srovnává dva rozdílné případy, což umožňuje lépe pochopit, jak různé prostředí ovlivňují vztahy mezi sportovními událostmi a regionální integrací. Přestože přímé určení kauzality může být komplikované, použitá metodologie má ambici identifikovat, jaké faktory mohou působit na regionální integraci v kontextu MS ve fotbale.

2.1 Teoretická část

Cílem druhé části práce bude čtenáře seznámit se základními teoretickými východisky, a i s tím spojená konceptualizace základních pojmů jako je mega-event či jeho odkaz. Jelikož se v oblasti mezinárodních vztahů pouze zřídka hovoří o sportovních akcích společně s regionální integrací, na závěr teoretické části se práce pokusí i za pomoci rešerše zdrojů vysvětlit, jak lze tato témata propojit. Právě regionalismus je zvolen jako základní teorie pro výzkum a bude jí také věnována velká pozornost v teoretické části práce. Regionální integrací se rozumí spolupráce a koordinace mezi státy nebo subjekty v rámci určitého regionu, která vede k hlubší hospodářské, politické a sociální integraci (Fawcett, 2013).

2.2 Praktická část

Třetí část práce je samotná analýza dvou zvolených případů. Nejdříve bude představena pozice jednotlivých států, ve které se nacházely před pořádáním MS a jakou hrály roli v regionálním uskupení. Analýza ekonomických dopadů bude provedena propojením kvantitativních a kvalitativních dat, aby bylo možné určit kauzalitu mezi MS a vlivem na region. Pro politické, sociální a kulturní dopady bude využita výhradně kvalitativní metoda, jelikož kvantifikace vzhledem k dostupnosti zdrojů je velice náročná. Závěrem dojde k identifikování shodných či rozdílných dopadů, které MS mělo na určitý region.

2.3 Výzkumná otázka

Hlavní výzkumnou otázkou pro tuto práci bude *"Jaký vliv mají mezinárodní sportovní události na regionální integraci?"*. Odpovědí na tuto otázku se bude zabývat třetí – praktická – část práce. Analýzou této otázky si výzkum klade za cíl objasnit dopady těchto událostí, na proces regionální integrace se zaměřením na MS ve fotbale. Pro analýzu a vyhodnocení bude použita komparativní analýza mezi Mistrovstvím světa 2010 a jeho dopadu na vztahy mezi Jihoafrickou republikou (JAR) a ostatními státy Jihoafrického rozvojového společenství³ (SADC) a MS 2022 a jeho dopadu na vztahy mezi Katarom a ostatními státy Rady pro spolupráci arabských států v zálivu⁴ (GCC). Srovnáním těchto dvou případů se práce snaží identifikovat podobnosti a rozdíly vlivu sportovních událostí k regionální integraci. Pro účely výzkumu této práce je zvolena komparativní metoda, která nejlépe odhalí podobnosti mezi zkoumanými událostmi. Vlastnost této metody je možnost srovnání a nalezení podobných, či stejných ukazatelů, z kterých lze poté vyvodit možné příčiny jevu. Rizikem může být nemožnost teorie otestovat, bude se jednat pouze o zjištění podobnosti, která může být náhodná. Z tohoto důvodu jsou v následující kapitole vytyčeny tři hypotézy, ve kterých figurují kontrolní proměnné. Výzkum bude nejdříve vycházet z odborné literatury ohledně regionální integrace a teoriích zabývajících se mega-eventy.

Časový rámec výzkumu bude ohraničen přístupem "před" a "po", kde dojde ke komparaci údajů a událostí před MS s obdobím po něm. Jelikož časový údaj před a po není nijak shora a ze spodu omezen, bylo pro relevanci událostí určeno časové rozmezí od určení hostitelského státu jako pořadatele, v případě JAR se bude jednat o rok 2004, kdy byla organizací FIFA vybrána (Al-Jazeera, 2004), až do roku 2012, tedy dva roky po skončení turnaje. U Kataru tomu bude od roku 2010, kdy získal pořádání MS (Jackson, 2010) až do současnosti. Z důvodu relevantnosti porovnání obou případů, byl časový rámec nastaven na dva roky po skončení turnaje, jelikož MS v Kataru se konalo v roce 2022 a dlouhodobější dopady by nebylo možné identifikovat.

Rozsáhlé zkoumání vlivu velkých mezinárodních sportovních událostí, zejména MS, na regionální integraci bude možné díky použití kvalitativních technik sběru dat v této práci. Tato

³ Organizace má 16 členských států; Angola, Botswana, Komory, Demokratická republika Kongo, království eSwatini, Lesotho, Madagaskar, Malawi, Mauricius, Mosambik, Namibie, Seychely, Jihoafrická republika, Sjednocená republika Tanzanie, Zambie a Zimbabwe.

⁴ Členy tohoto společenství jsou; Saudská Arábie, Bahrajn, Kuvajt, Omán, Katar a Spojené arabské emiráty (SAE)

studie bude čerpat z široké škály zdrojů, včetně odborných prací, zpráv zahraničních organizací, oficiálních publikací a mediálních zdrojů. Odborná literatura bude využita k analýze předchozích studií o regionální integraci a mega-eventech. Vládní publikace, zprávy mezinárodních organizací a mediální zdroje nabídnou užitečné informace o dopadech MS na národní a regionální úrovni. Kombinace těchto různorodých zdrojů nám poskytne komplexní pohled a umožní hlubší porozumění zkoumanému tématu.

2.4 Hypotézy

V této práci budou zkoumány tři základní hypotézy, které se zaměřují na různé dopady na vztah mezi mega-eventy a regionalismem. První hypotéza se zabývá myšlenkou, že velké mezinárodní sportovní akce pomáhají zlepšit regionální integraci a spolupráci. Podle druhé hypotézy mohou mít tyto události vliv na politické vazby mezi hostitelským regionem a jeho sousedy. Třetí hypotéza se zabývá ekonomickým rozměrem, zejména otázkou, zda celosvětové sportovní události podporují obchodní vazby a regionální ekonomiky tím, že zvyšují cestovní ruch, investice a obchodní příležitosti. Tyto hypotézy stojí na místě důležitých otázek, které tato práce metodicky zkoumá a vyhodnocuje, přičemž pracuje v mezích relevantních výzkumů, empirických zjištění a analytických technik.

Hypotéza #1: Mezinárodní sportovní události přispívají k posílení regionální spolupráce a integrace.

Důležitou součástí hodnocení vlivu MS ve fotbale na regionální dynamiku je zkoumání dohod o regionální spolupráci. Dohody o regionální spolupráci, které byly zahájeny nebo posíleny před turnajem, během něj a po něm, jsou hlavními cíli této hypotézy. Tato studie se bude také zabývat kroky přijatými v souvislosti s pořádáním sportovní akce, které usnadnily migraci obyvatel mezi regiony a mohou dokonce podpořit regionální integraci, protože migrace obyvatelstva je problematika, která se objevuje při každém MS.

Hypotéza #2: Mezinárodní sportovní události mohou vést ke změnám v politických vztazích mezi hostitelskými regiony a sousedními zeměmi

Zvláštní pozornost zde bude věnována sledování politických změn. Analýza se zaměří na diplomatické iniciativy a vzájemné výměny mezi hostitelskými zeměmi a jejich sousedy. Významnou roli v této analýze budou hrát také příklady toho, jestli a případně jak, bylo MS využito jako platforma pro řešení regionálních sporů nebo konfliktů. Dalším faktorem, který je třeba vzít v úvahu, je zkoumání politických rozhodnutí a změn provedených hostitelskou oblastí

v souvislosti s pořádáním sportovní události, zahrnující legislativní úpravy a zahájení nové politiky. Pro ověření této hypotézy budou využity nástroje analýzy mediálního pokrytí zejména v kontextu regionálních vztahů spojených s MS ve fotbale.

V tomto kontextu budou také diskutovány prvky soft power a nation branding spojené s mezinárodními sportovními událostmi. Soft power popisuje využití pozitivní přitažlivosti a přesvědčování k dosažení cílů zahraniční politiky. Joseph Nye, původce tohoto konceptu původně stanovil tři základní zdroje soft power. Tři pilíře soft power jsou: politické hodnoty, kultura a zahraniční politika (Nye, 2004). Nation branding je poté definován jako uplatňování koncepcí a technik podnikového marketingu ve státech v zájmu zlepšení jejich pověsti v mezinárodních vztazích (Kerr, 2013). Studie bude zkoumat, jak hostitelské regiony využívají sportovní akce k posílení své pověsti v zahraničí, k vytváření příznivého mínění široké veřejnosti a k formování vlastní národní identity.

Hypotéza #3: Mezinárodní sportovní události podporují regionální ekonomiku a obchodní vztahy prostřednictvím zvýšeného turismu, investic a obchodních příležitostí.

Primární proměnnou, která bude v této hypotéze zkoumána, je trade objem obchodu v hostitelském regionu, který je klíčovým znakem ekonomických vazeb a regionální spolupráce. Posouzení ekonomických dopadů bude rovněž analyzovat změny v obchodní bilanci a přímých zahraničních investicích (FDI), což nabídne úplnější obraz ekonomických dopadů akce. Další součástí je sledování výdajů na ubytování, sportovní zařízení a infrastrukturu. Nárůst těchto investic, zejména ze zahraničních nebo domácích zdrojů, může být interpretován jako známka podpory regionální spolupráce a ekonomiky. Vytváření pracovních míst je také klíčovým ukazatelem pro hodnocení ekonomických dopadů turnaje.

Ověřování této hypotézy bude vycházet z analýzy statistik cestovního ruchu, jako jsou počty návštěvníků, příjmy a rozvoj infrastruktury.

3 Přehled literatury a teoretická východiska práce

Cílem přehledu literatury je poskytnout základní přehled znalostí o tomto tématu, identifikovat oblasti předchozího výzkumu, aby se předešlo případné duplicitě výzkumu, a v neposlední řadě také vytvořit kontext pro další výzkum. V rámci přehledu budou zkoumány odborné práce, které měly v dané oblasti zásadní význam. Hlavní poznatky z teorií mega-

eventu a regionalismu budou na závěr kapitoly syntetizovány, aby poskytly podklad pro praktickou část práce.

3.1 Mega-event

Mezinárodní sportovní události jsou vždy velkým svátkem pro sportovní fanoušky, ale zároveň i obrovskou příležitostí z hlediska propagace a zlepšení podmínek pro hostitelské regiony. Z těchto důvodů byl v minulosti o pořádání podobných akcí enormní zájem, který však v posledních letech kvůli finanční náročnosti na organizaci upadá. Jako příklad lze uvést MS ve fotbale v roce 2034, kdy jediný stát který o pořádání usiloval byla Saudská Arábie (KSA) (Reuters, 2023). I přesto však pořádání takových akcí přináší mnoho výhod pro region, ať už z hlediska materiálního, formou infrastruktury, nebo vytvoření pozitivního image daného regionu (Alagas, 2022).

3.1.1 Historie pojmu mega-event

Termín mega-event byl v literatuře již podrobně prozkoumán, a to především v oblasti sociologie. Přesto byl tento pojem poprvé použit v sociologickém kontextu až v roce 1987 během konference s názvem 37th Congress of the Association Internationale d'Experts Scientifiques du Tourisme, konané v kanadském Calgary (Veselský, 2021). Hlavním zaměřením této konference byla role a dopad velkých společenských akcí na rozvoj cestovního ruchu na regionální i národní úrovni. První definice tohoto pojmu vycházely především ze sociologie turismu. Postupem času se tématu začalo věnovat stále více autorů, mezi nimiž vyniká sociolog Maurice Roche. Jeho definice se prosadila zejména v sociologické a historické literatuře. V jeho knize "Mega-events and modernity", která se stala klíčovou publikací v oblasti výzkumu mega-eventů, Roche tyto události definuje jako „*rozsáhlé kulturní (komerční i sportovní) akce, které mají dramatický, divadelní, masový a mezinárodní charakter*“ (Roche, 2002). Mnoho dalších autorů pak používá právě tuto definici pojmu mega-event (např. Horne & Manzenreiter, 2006). Dalšími dvěma klíčovými charakteristikami moderních mega-eventů jsou podle Hornea a Manzenreitera jejich značný vliv na hostitelská města, regiony nebo národy a vysoká pozornost médií. Předpona "mega" také označuje, že události jsou vysílány televizí nebo jsou jinak zpřístupněny divákům po celém světě. (Veselský, 2021)

Z důvodu rozsáhlosti a relevantnosti se tato práce bude zabývat pouze těmi největšími akcemi, a proto je nutné si pojem mega-event konceptualizovat. Pod tímto pojmem si jistě každý jako první představí Olympijské hry (OH) a MS ve fotbale, ale jaká je přesná definice a

kteří události pod tento pojem spadají? V odpovědi na tuto otázku se řada autorů rozchází. Zatímco jedni pod tento pojem zařazují i akce typu Expo, politické summity nebo festivaly, druhá část odborné veřejnosti zařazuje pod tento pojem pouze sportovní událost. Existuje tedy značná nejasnost ohledně toho, co dělá z události mega-event (Müller, 2015).

3.1.2 Konceptualizace pojmu

Za účelem této práce bude nejuhodnější pracovat s termínem mega-event, tak jak ho definoval ve své práci z roku 2015 Martin Müller, přední výzkumník v tématu sportovních událostí. Müller se snaží přispět do této debaty a vytváří definici a klasifikační schéma. Na základě přehledu existujících definic navrhuje čtyři konstitutivní dimenze mega-eventu; atraktivitu pro návštěvníky, zprostředkovaný dosah, náklady a transformační dopad na region. Návštěvnickou atraktivitu definuje autor jako přitažlivost nebo žádanost určité události pro turisty a návštěvníky. Často je spojována se schopností akce přilákat velký počet návštěvníků nebo turistů a úzce souvisí s faktory, jako je počet prodaných vstupenek na akci, dodatečné výdaje návštěvníků a ekonomický dopad na hostitelský region nebo město. Autor pojednává o měření atraktivity pro návštěvníky pomocí počtu prodaných vstupenek jako zástupné proměnné. Zprostředkovaný dosah, jak je definován v textu, se vztahuje k míře, v jaké je událost šířena a vnímána globálním nebo široce rozšířeným publikem prostřednictvím různých forem médií, zejména televize a dalších vysílacích platform. Odráží schopnost události upoutat pozornost diváků a vytvořit si prostřednictvím mediálního pokrytí široké, často mezinárodní publikum. Medializovaný dosah je důležitým aspektem mega-eventů, neboť přispívá k jejich komercializaci a jejich úloze při formování obrazu místa, budování povědomí a nation-brandingu hostitelského regionu. Je měřítkem zprostředkované komerční hodnoty události a lze jej posoudit prostřednictvím hodnoty vysílacích práv nebo odhadovaného celosvětového dosahu mediálního pokrytí, což z něj činí klíčový prvek pro pochopení dopadu a významu mega-eventů v moderní době (Müller, 2015).

Podle Müllera se "náklady" v souvislosti s mega-eventy vztahují na finanční výdaje spojené s pořádáním těchto akcí. Patří sem peníze investované do infrastruktury, dopravy, místa konání, organizace, platů a bezpečnosti. Náklady na mega-eventy se mohou pohybovat v řádech stovek milionů až miliard amerických dolarů. Autor dále uvádí, že mega-eventy jsou náchylné k překračování nákladů, přičemž příkladem jsou olympijské hry, u nichž došlo od roku 1968 k průměrnému překročení nákladů o 179 % (Müller, 2015).

V souvislosti s mega-eventy se transformační dopad na region týká významných a často trvalých změn v infrastruktuře, zastavěném prostředí a socioekonomické náladě hostitelských měst a regionů. Tyto proměny jsou výsledkem rozsáhlých investic do výstavby nebo modernizace zařízení, jako jsou stadiony, konferenční centra, dopravní systémy a ubytovací zařízení. Mnohá města a regiony strategicky využívají mega-eventy jako příležitost k rozvoji své infrastruktury a podpoře obnovy měst, často díky využití finančních prostředků, které by jinak nebyly k dispozici. Řídící orgány, jako je Mezinárodní olympijský výbor (MOV) nebo Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA), podporují tyto transformační dopady pod pojmem „legacy“ v překladu „odkaz“, který se vztahuje k trvalým a pozitivním změnám v městské a regionální struktuře, jež ospravedlňují značné náklady spojené s mega-eventy. Je však důležité poznamenat, že tyto dopady mohou mít někdy i negativní důsledky, jako je vysídlování obyvatel, gentrifikace, komercializace veřejných prostranství a poškozování životního prostředí, což se označuje jako "syndrom mega-eventů" (Müller, 2015).

3.1.3 Mega-eventy a jejich odkaz

Jak již bylo v předchozí kapitole nastíněno, odkaz, který za sebou události zanechávají je důležitým prvkem vyhodnocení dopadu proběhlých akcí a je potřeba si definovat, co přesně se pod tímto pojmem nachází. Rozvojové země vnímají pořádání mega-eventu za důležitou součást svých národních rozvojových programů, a to především ve formě politické příležitosti než sportovní záležitosti. V průběhu posledních 20 let dominovaly v literatuře různé typy těchto odkazů a přesto, každá země má od nich jiná očekávání (Preuss, 2007). V této podkapitole bude nastíněno, jak se tento pojem vyvíjel a budou vytyčeny nejuvhodnější uchopení pro cíle práce.

Literatura o mega-eventech zdůrazňuje rostoucí význam odkazu při jejich rozvoji. Odkaz, definovaný jako trvalý dopad sportovních událostí, který přesahuje rámec samotné události, se stal středem zájmu akademiků i odborníků z praxe. Diskuse se posunula od okamžitých přínosů mega-eventů k dlouhodobější perspektivě budování odkazu. Vědci zdůrazňují potřebu porozumět těmto odkazům a posoudit je, ať už jsou plánované, nebo neplánované (Knott a Tinaz, 2022).

Jedním z předních vědců, který se tomuto tématu věnuje je Holger Preuss. Zaměřuje se především na to, jak by se odkaz sportovních událostí měl měřit. Zdůrazňuje mnohostrannou a dalekosáhlou povahu tohoto termínu a představuje tzv. „kostku“ odkazu s rozměry minulosti,

přítomnosti a budoucnosti. Odkaz může být záměrný nebo nezáměrný, pozitivní nebo negativní a kategorizovaný jako měkký (soft) nebo tvrdý (hard). Všeobecně přijímaná definice odkazu podle Preusse zní;

"... všechny plánované i neplánované, pozitivní i negativní, hmatatelné i nehmatatelné objekty vytvořené pro sportovní událost, které přetrvávají déle než samotná událost, bez ohledu na čas a prostor, ve kterém byly vytvořeny."

Podle této definice může být strukturální změna hmatatelná (infrastruktura) nebo nehmatatelná (kvalifikovanější lidé, vědomosti a management sportu). Samotný odkaz však není strukturální změnou, ale spíše důsledkem této změny. Dále také není popsáno, koho nebo čeho se změny dotkly, a skutečnost, že změna musí přetrvat déle než samotná událost, omezuje odkaz na období po skončení her. Proces inovace a vytváření odkazu však často začíná již při podávání nabídek na pořádání, a to až 10 let před konáním události. Z toho důvodu Preuss doplňuje; *...odkaz je "jakýkoli výsledek, který ovlivňuje lidi a/nebo prostor, způsobený strukturálními změnami, které jsou důsledkem sportovních událostí"*. Z teoretické roviny do praktické, lze tedy překloupat tuto definice odkazu jako; lidé a prostředí jsou ovlivněni změnami (hmatatelnými nebo nehmatatelnými), které jsou způsobeny mega-eventy. Výsledek může být neutrální, pozitivní nebo negativní. Negativní odkaz připomíná, že výsledky mohou být neúmyslné (Preuss, 2007).

V literatuře se objevuje široká škála různých typů nebo kategorií odkazů, které mohou být důsledkem sportovních událostí, viz. tabulka 1. Chappelet a Junod (2006) je jako jedni z prvních shrnuli do pěti typů odkazů, které v pozdějších letech byly rozšířeny o další tři typy (Cornelissen a kol, 2011).

Tabulka 1: Přehled typů odkazu

Typ odkazu	Příklady	Popis
Sportovní	Infrastruktura, popularizace	Zlepšení sportu, národní hrdosti
Urbanistický	Nové čtvrti	Zlepšení infrastruktury, rozvoj
Infrastrukturní	Sítě, cesty, služby	Zlepšení mobility, dostupnosti
Ekonomický	Práce, investice, turismus	Růst, diverzifikace, životní úroveň
Společenský	Identita, vnímání, vzdělávání	Koheze, občanská společnost, udržitelnost

Environmentální	Uhlík, ekologie, klima	Ochrana životního prostředí, udržitelnost
Politické	Demokracie, práva, kapacita	Správa věcí veřejných, lidská práva
Image/značka	Profil, destinace, marketing	Vnímání, turismus, konkurenceschopnost

(zdroj: Knott a Tinaz, 2022)

V závěru této podkapitoly lze konstatovat, že odkaz sportovních událostí, zejména mega-eventů, představuje klíčový prvek pro vyhodnocení jejich dopadu na rozvoj hostitelských zemí a v literatuře se objevuje široká škála definic a typů odkazů. Tato kapitola položila základy pro propojení dvou, na první pohled, vzdálených oblastí výzkumu, kterými sport a mezinárodní vztahy, konkrétněji regionální integrace jsou. Studium a zhodnocení odkazu mega-eventů na regionální integraci jsou zásadní pro tuto práci z několika klíčových důvodů. Za prvé, regionální integrace představuje proces, v němž se země spojují a spolupracují na politické, ekonomické a sociální úrovni, čímž vytvářejí vzájemnou závislost a posilují regionální stabilitu (Fawcett, 2013). Mega-eventy mohou tuto integraci ovlivnit prostřednictvím škály faktorů, jako jsou infrastrukturní změny, ekonomické investice, sociální změny a politické iniciativy. Za druhé, sledování odkazu mega-eventů na regionální integraci umožňuje lépe porozumět, jak tyto události formují regionální identitu a vztahy mezi jednotlivými zeměmi. Sportovní akce často překračují hranice a nabízejí příležitost ke společné spolupráci (Barrios a kol, 2016). Dále také analýza odkazu umožňuje zhodnotit, zda a jak mega-eventy naplňují očekávání zemí v regionu.

3.2 Regionalismus

V úvodu se tato podkapitola bude zabývat základní myšlenkou studia mezinárodních vztahů a politiky, teorií regionální integrace neboli regionalismu. Procesy, jejichž prostřednictvím se státy nebo regiony sdružují a spolupracují za účelem dosažení společných cílů a posílení vzájemných vazeb, se označují jako regionální integrace (Fawcett, 2013). Tato část práce se bude zabývat základními teoretickými rámci regionální integrace, analýzou různých modelů a forem regionální spolupráce a pohledem na proměnné ovlivňující procesy regionální integrace. Cílem této podkapitoly je nabídnout důkladný teoretický základ pro nadcházející analýzu konkrétních případů regionální integrace v praktické části.

3.2.1 Vývoj teorií regionální integrace

Tato kapitola slouží k obecnému popisu teorií regionální integrace, kde budou představeny základní přístupy, ze kterých se dále vyvíjí pro tuto práci nejrelevantnější přístup, tedy nový regionalismus. Jelikož nový regionalismus vychází z neofunkcionalismu a intergovernmentalismu, je důležité tyto dva přístupy v krátkosti představit pro komplexnější pochopení regionální integrace jako celku.

Nejdříve musíme definovat a pochopit, co znamená regionalismus jako takový. Pro tyto účely nám poslouží definice oxfordské profesorky Louise Fawcett, která tvrdí že původní pojetí regionalismu lze popsat jako „politiku a praxi stálých státních organizací s omezeným členstvím na omezenou zeměpisnou oblast“. Zdůrazňuje také, jak zásadní je regionalismus pro nově vznikající mocnosti, aby získaly vliv na své regiony a způsob života obecně. Dále také dodává, že regionalismus má mnoho rozpoznatelných vlastností. Kromě podpory ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce může upevňovat budování států a demokratizaci, kontrolovat silnou ruku mocných států a globálních institucí, vytvářet a upevňovat normy a hodnoty, zvyšovat transparentnost a zvyšovat odpovědnost států a mezinárodních institucí (Fawcett, 2013).

K hlubšímu porozumění regionalismu je ovšem potřeba představit přehled klíčových teoretických debat v této oblasti. Většina teoretických úvah o regionalismu je buď implicitně, nebo explicitně založena na zkušenostech s evropskou integrací, nebo je deduktivně odvozena z obecných teorií mezinárodních vztahů s jejich tendencí k západnímu centrismu. Mezi tyto klasické teorie můžeme zařadit (neo) funkcionalismus a intergovernmentalismus jenž nabízejí různá vysvětlení, proč evropské země v průběhu času opakovaně delegovaly a sdružovaly suverenitu v nadnárodních institucích (Börzel, 2015).

První vlna studií vznikla v 50. letech, současně s vytvořením Evropského společenství uhlí a oceli a Evropského společenství. V této době vznikla neofunkcionalistická teorie integrace, rozvinutá na základě práce funkcionalistických autorů, jako byl David Mitrany, a vedená vlivnými osobnostmi, včetně Ernsta Haase a Leona Lindberga. Neo-funkcionalismus vysvětloval proces integrace jako soubor funkcionálních (ekonomických) přelévání (tzv. spillover efekt) vedoucích k ekonomické a politické integraci. Tento klíčový pojem je definovaný jako "způsob, jakým by vytvoření a prohloubení integrace v jednom hospodářském odvětví vytvořilo tlak na další hospodářskou integraci v rámci tohoto odvětví i mimo něj a větší autoritativní kapacitu na evropské úrovni" (Söderbaum, 2011). Dalším klíčovým prvkem této teorie bylo její uchopení nestátních aktérů. Neofunkcionalismus zdůrazňuje úlohu nestátních aktérů, jako je sekretariát

regionální organizace, zájmová sdružení a sociální hnutí, při zajišťování dynamiky další integrace. Neofunkcionalismus na rozdíl od tradičních realistických teorií nepovažuje stát za jediného soudržného aktéra mezinárodní politiky. Podle této pluralistické teorie je stát mnohem komplexnější, než se domnívali realisté, protože na výsledky politického procesu mají vliv různí aktéři, včetně nestátních subjektů a zájmových skupin. Teorie využívala také myšlenky, podle nichž se státní aktéři a zájmové skupiny vzájemně ovlivňují na mezinárodní úrovni (Jensen, 2013).

Kritici však namítali, že teorie příliš spoléhá na koncept přelévání a kritizovali automatický charakter procesu a filozofickou povahu teorie. Do konce 80. let byla dominujícím tématem ve výzkumu integrace debata mezi intergovernmentalisty a supranacionalisty, podobně jako u debat mezi neorealismem a neoliberalismem v teorii mezinárodních vztahů. Postupem do 90. let se teoretická práce na evropské integraci zdokonalovala, a zároveň se objevovaly regionální integrační schémata a dohody o volném obchodu v jiných částech světa. Ačkoli neofunkcionalisté si byli do jisté míry vědomi svého vlastního eurocentrismu, ve svých komparativních analýzách hledali zejména podmínky a efekty přelévání, které lze najít v Evropě. Příliš často byla Evropská společenství vnímána a prosazována jako model, zatímco jiné volnější a neformální formy regionalismu byly, charakterizovány jako "slabší" nebo "neúspěšné" (tj. bez "regionální integrace" podle dominující definice) (Lenz a Iruolo, 2021).

Intergovernmentalismus jako teorie evropské integrace vznikl v polovině 60. let 20. století na základě kritiky neofunkcionalistické teorie a jako reakce na federalistické předpoklady, že se Evropské společenství nakonec přemění v plnohodnotný stát. Do konce 60. let se stala dominantním paradigmatem používaným k vysvětlení evropské integrace, nahradila dřívější neofunkcionalistickou ortodoxii a odrážela, jak se zdálo, přesněji tehdejší praxi evropské integrace. Byl to Stanley Hoffmann, kdo položil základy intergovernmentalistického přístupu k evropské integraci. Z jeho práce vycházela většina státně orientovaných variant teorie integrace v 70. letech a později. Hoffmannův intergovernmentalismus začal odmítnutím neofunkcionalistické teorie s tvrzením, že neofunkcionalisté při soustředění se na proces evropské integrace zapomněli na kontext, v němž se odehrává. Konkrétněji Hoffmann odmítal tvrzení neofunkcionalistů, že evropská integrace je poháněna jakýmsi efektem přelívání známým jako spillover, a tvrdil, že se jedná spíše o "akt víry" než o prokázaný fakt. Zdůraznil, že mezinárodní politika se nadále vyznačuje neustálým střetem zájmů (Cini, 2022).

Jinými slovy, intergovernmentalismus je teorie regionální integrace, která zdůrazňuje roli národních vlád jako hlavních aktérů integračního procesu. Tato teorie předpokládá, že regionální integrace je poháněna mezivládními jednáními a dohodami, nikoliv nadnárodními institucemi nebo funkčními přesahy.

Na Hoffmanna navazuje Andrew Moravcsik, který poskytl pozdější a důkladnější verzi, známou jako liberální intergovernmentalismus (LI). Jeho pojetí této teorie se stalo jednou z nejvýznamnějších v oboru regionální integrace. Teorie je založena na předpokladech vycházejících z "modelu racionálního aktéra", neboť předpokládá, že se státy chovají racionálně, což znamená, že jejich jednání je založeno na využití prostředků, které jsou považovány za nejvhodnější k dosažení jejich cílů. LI zdůrazňuje význam preferencí a moci států. Dohody jsou obvykle uzavírány na základě nejnižšího společného jmenovatele s jasnými omezeními přenosu suverenity na nadnárodní subjekty (Verdun, 2020).

Intergovernmentalismus obecně byl podroben kritice, zejména pro své zaměření na rozhodování v centru pozornosti státu a zanedbávání nestátních aktérů. Kritici tvrdí, že intergovernmentalismus nezohledňuje roli občanské společnosti, zájmových skupin a dalších nestátních aktérů při formování regionálních integračních procesů. Někteří vědci navíc tvrdí, že je příliš zaměřen na krátkodobé zájmy národních vlád a že opomíjí dlouhodobé přínosy regionální integrace. Navzdory této kritice zůstává intergovernmentalismus významným přístupem ke studiu regionální integrace (Verdun, 2020).

Teorie neofunkcionalismu a intergovernmentalismu, přestože poskytují cenné pohledy na evoluci evropské integrace, vykazují určité omezení ve své schopnosti vysvětlit komplexní dynamiky současného mezinárodního prostředí. Jejich deskriptivní charakter často nezachycuje výzvy a proměny, kterým čelíme v globalizovaném světě. Z tohoto důvodu se v současné době upírá pozornost k teorii nového regionalismu, která se ukazuje být pro diplomovou práci nejrelevantnější. Tato teorie přináší interdisciplinární přístup k studiu regionální integrace a zdůrazňuje roli nejen státních aktérů, ale i nevládních organizací a regionálních aktérů. Klíčovým spojením je možnost propojení této teorie s konceptem mega-eventů, což otevírá nové perspektivy na chápání regionální spolupráce a vlivu těchto masových událostí na formování regionální identity a společného zájmu.

Nový regionalismus

Nové regionalistické přístupy, které začaly zhruba v polovině 80. let, se obsahově lišily od dřívějšího vzestupu regionalistického vývoje. Vznik nového regionalismu se shodoval s koncem studené války a obdobím rostoucí globální ekonomické integrace. Jeho rozvoj nakonec vedl ke vzniku regionálních organizací, které byly ve vztahu k obchodu otevřenější než ty, které vznikly v éře „starého“ regionalismu. V polovině 80. a na počátku 90. let 20. století se s příchodem nebo přeformulováním regionálních organizací, jako je Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN), fórum Asijsko-pacifické hospodářské spolupráce (APEC), Evropská unie (EU), Severoamerická dohoda o volném obchodu (NAFTA) a Jihoafrické rozvojové společenství (SADC), zvýšila regionální politická a hospodářská aktivita. Tato aktivita podnítila oživení akademického zájmu o fenomén regionalismu, což vedlo k argumentaci, že se jedná o novou formu regionalismu, odlišnou od typu převládajícího bezprostředně po druhé světové válce. V novém regionalistickém přístupu se regiony nepovažují za pouhé formální organizace (jako tomu bylo ve studiích o EU) ani za "samozřejmost", ale spíše se chápou jako konstruované a rekonstruované v procesu globální transformace. Region tedy není statickou formou, ale dynamickou ve svém vývoji a otevřenou změnám a přizpůsobení. Při širším pohledu byl nový regionalismus považován za vícerozměrnou formu integrace zahrnující ekonomické, kulturní, politické a sociální aspekty, čímž se chápání regionálních aktivit rozšířilo nad rámec vytváření dohod o volném obchodu nebo bezpečnostních režimů. Nový regionalismus je také považován za strategický cíl budování regionu, vytváření regionální soudržnosti a identity (Söderbaum, 2003).

Nový regionalismus je proto považován za rozmanitější formu integrace, než jakou navrhuji jiné teorie, i když existují i určité podobnosti. Současný regionalismus se ve skutečnosti skládá z mnoha různých přístupů, které odrážejí různé podmínky, hodnoty, a dokonce i ideologické postoje na globální scéně. Je produktem historických, sociálních, politických podmínek, a silných a slabých stránek daného regionu. Procesy regionalizace vznikají "zdola" a "uvnitř" regionu, přičemž společenství a společnosti reagují na různé push a pull faktory, aby se zapojily do spolupráce v rámci různých typů regionalistických rámců. V důsledku toho mezi aktéry zapojené do regionalismu patří státy, nestátní subjekty, organizace a společenská uskupení (Farrell, 2005).

Závěrem této podkapitoly lze konstatovat, že analýza dopadu mezinárodní sportovní události, konkrétně MS ve fotbale, na hostitelské regiony vyžaduje multidimenzionální přístup.

Z hlediska výše zmíněných teoretických rámců nabízených v oblasti regionální integrace se jeví nový regionalismus jako nejvhodnější přístup pro zhodnocení komplexních dopadů, které mega-eventy mohou mít na ekonomickou, kulturní, politickou a sociální úroveň v daném regionu. Nový regionalismus umožňuje zkoumat nejen ekonomický vliv, ale také formování regionální identity a soudržnosti.

3.3 Propojení teorie mega-eventu a regionalismu

V této kapitole bude zkoumáno, jak mega-eventy ovlivňují klíčové aspekty regionální integrace, jako je ekonomická stránka, politická spolupráce, sociální koheze a kulturní výměna. Dále se zaměří na to, jak strategické využívání mega-eventů může sloužit jako nástroj pro podporu regionálního rozvoje. Tato kapitola nám poskytne komplexní obraz ve vztahu mezi mega-eventy a regionalismem a bude sloužit jako základ pro empirický výzkum této práce.

Propojení mezi mega-eventy a regionalismem může být interpretováno skrze několik klíčových konceptů, které jsou v odborných literaturách diskutovány. Koncept interorganizačních vztahů zdůrazňuje, že organizace vytvářejí strategické vztahy s jinými subjekty za účelem dosažení vzájemně prospěšných cílů v konkrétním problémovém kontextu. V případě mega-eventů, může tato spolupráce zahrnovat organizace na regionální úrovni, které spolupracují na organizaci a realizaci těchto událostí. Tato spolupráce nejenže přispívá k úspěšnému průběhu mega-eventů, ale může také posilovat regionální identitu a kohezi prostřednictvím sdíleného zájmu a účasti na těchto akcích. Sociální síťová analýza, druhý klíčový prvek diskutovaný v literatuře, nám poskytuje nástroj k porozumění tomu, jak organizace v regionu koordinují a integrují své aktivity. V kontextu mega-eventů může tato analýza odhalit strukturu regionální sítě, ve které jsou organizace zapojeny, a jaké vazby tato síť vytváří. Vazby mezi organizacemi mohou být klíčovým prvkem formování regionálních vztahů a dynamiky. Zapojení široké škály zainteresovaných stran, včetně vládních institucí, médií a soukromého sektoru, které jsou v regionální síti spojené s mega-eventy, může mít značný vliv na regionální struktury a interakce. Síla vazeb (tie strength) v sociální síťové analýze zdůrazňuje, že jak silné, tak slabé vazby mezi organizacemi mohou hrát klíčovou roli. V kontextu mega-eventů mohou silné vazby představovat pevná a dlouhodobá partnerství mezi organizacemi, která jsou nezbytná pro úspěšnou realizaci událostí. Slabé vazby zase mohou signalizovat nové příležitosti a kontakty mimo stávající regionální síť, což může přinést inovace a diverzifikaci do regionálního prostředí. Celkově lze tedy vidět, že propojení mezi mega-eventy

a regionalismem je zakořeněno v dynamice inter organizačních vztahů, sociální síťové struktury a síle vazeb. Tato propojení ovlivňují regionální prostředí v rámci a kolem mega-eventů, přičemž sdílení zdrojů, spolupráce a vzájemné interakce formují regionální identitu a přispívají k rozvoji regionálních vazeb (Werner a kol., 2015).

3.3.1 Vliv mega-eventů na faktory regionální integrace

Regionální integrace, jak byla výše popsána, představuje složitý a dynamický proces spojování jednotlivých geografických oblastí do ucelených celků, a právě různé faktory mohou tuto integraci podporovat či naopak brzdit. Tato část analyzuje ekonomické, politické, sociální a kulturní aspekty s ohledem na vliv mega-eventů.

Ekonomické aspekty

Ekonomické faktory regionální integrace zahrnují snižování nebo odstraňování obchodních překážek, koordinaci měnové a fiskální politiky, zvyšování efektivity trhů a sdílení nákladů spojených s veřejnými statky. Regionální integrace vytváří prostředí, kde země mohou překonat nákladné rozpory, integrovat své trhy s ohledem na zboží, služby a výrobní faktory, a zajišťuje plynulý tok obchodu, kapitálu, energie a pracovní síly. Tímto způsobem regionální integrace posiluje ekonomickou spolupráci a vytváří podmínky pro udržitelný růst a rozvoj členů této integrace. Hospodářská integrace může vést ke zvýšení kupní síly spotřebitelů, zlepšení pracovních příležitostí a posílení politické spolupráce mezi zapojenými zeměmi. Nicméně s tímto procesem jsou spojeny i určité náklady a rizika. Mezi potenciální výzvy patří odklon obchodu, který může ovlivnit některé ekonomické subjekty, a obavy ohledně možné ztráty suverenity. Je nezbytné pečlivě vyvážit přínosy a potenciální rizika při rozhodování o hlubší formě ekonomické spolupráce na regionální úrovni. Příkladem regionální hospodářské integrace jsou dohody, jako je Severoamerická dohoda o volném obchodu (NAFTA), Evropská unie a Asijsko-pacifické fórum pro hospodářskou spolupráci. Proces hospodářské integrace zahrnuje systematické snižování obchodních překážek s cílem podporovat nebo ochraňovat určitý soubor hospodářských cílů. Tento proces vede k různým formám integrace a harmonizace postupů při obchodu, což má za následek plynulejší fungování ekonomiky přes hranice zapojených regionů (Kenton, 2024).

Mega-eventy přitahují turisty a investory, čímž stimulují ekonomiku regionu. To může vést k větší prosperitě a vzájemné závislosti mezi státy v regionu, čímž se posiluje integrační tendence. Pokud ovšem zkoumáme ekonomické dopady mega-eventu na hostitelský region, je

nutné vzít v potaz rozdíly mezi náklady a přínosy těchto akcí. Náklady na pořádání ve formě výstavby infrastruktury s sebou jednoznačně přinášejí benefity ve formě tvorby nových pracovních míst a většího toku financí do regionu, avšak studie ukazují, že tyto náklady jsou vždy vyšší než výnosy pro hostitelský region, a to z jednoduchého důvodu. MOV a FIFA si větší část výnosů nechávají pro sebe, což znamená, že hostitelské země mají obrovské rozpočtové schodky. Tyto studie ovšem neberou v potaz dlouhodobější dopad na region. Vlády v regionech, které hostí mega-eventy, investují do infrastruktury, jako je doprava, telekomunikace a ubytování. To může vést k dlouhodobým benefitům pro region a usnadnit spolupráci a integraci mezi státy (Kessene, 2012).

Kromě analyzování klíčových ekonomických faktorů je pro účely této práce potřeba určit i indikátory, kterými lze ekonomickou integraci měřit. Indikátory umožňují zhodnotit dosažené výsledky a případně identifikovat oblasti, které mohou vyžadovat další pozornost či optimalizaci v procesu regionální spolupráce. Z hlediska hodnocení ekonomické integrace jsou obchod a FDI často považovány za primární ukazatele, avšak k získání komplexnějšího obrazu se v analýzách využívají i další měřítka, jako jsou přeshraniční kapitálové toky, pracovní migrace a institucionální harmonizace. Tyto ukazatele hrají klíčovou roli při posuzování úrovně integrace mezi zeměmi a regiony a hodnotí míru vzájemné propojenosti ekonomických systémů. V kombinaci přináší tyto ukazatele komplexní pohled na rozsah a efektivitu ekonomické spolupráce mezi integrovanými subjekty (Capannelli, 2009). Jedním z nejpoužívanějších ukazatelů makroekonomické integrace je poměr zahraničního obchodu k HDP (nazývaný také obchodní poměr). Zahraniční obchod je obecně definován jako součet hodnoty vývozu a dovozu. Poměr zahraničního obchodu lze použít k vyjádření úrovně integrace mezi dvěma zeměmi, mezi skupinou zemí nebo mezi zemí či regionem a globální ekonomikou. FDI představují klíčový prvek globální ekonomické propojenosti. Jde o dlouhodobé investice subjektů z jedné země do druhé, přičemž dochází k získání vlastnictví nebo kontroly nad aktivy. FDI nabývají na významu od osmdesátých let, stávají se klíčovým nástrojem pro přístup k zahraničním trhům. Měření FDI zahrnuje kapitálový podíl, dluh a indikátory kontroly, přičemž definice mohou kolísat mezi různými organizacemi (Prakash a Hart, 2000).

Politické aspekty

Politické aspekty regionální integrace zahrnují řadu faktorů, které se týkají politických rozměrů spolupráce a kooperace mezi více zeměmi v určitém geografickém regionu. Pořádání

mega-eventů má významný politický dopad na regionální politiku a spolupráci. Formují se nová diplomatická partnerství a politické dohody, které podporují koordinaci mezi státy v regionu. Ale jakými způsoby mohou státy využívat mega-eventy ke zlepšení svých vztahů s ostatními zeměmi? V této části textu je kladen důraz na nástroje, které mají státy k dispozici. Veřejná diplomacie, která se používá ke zlepšení střednědobých a dlouhodobých vztahů mezi státy prostřednictvím přesvědčování veřejnosti k dosažení cílů zahraniční politiky, zahrnuje i sportovní diplomacii, která hraje klíčovou roli pro propojení mezi politickými dopady mega-eventů na mezinárodní politiku hostujících zemí. (Gilboa, 2008). Sportovní diplomacie je všestranný nástroj, který se již v historii používal k řešení problémů v mezinárodních vztazích. Tato diplomatická strategie, která má kořeny až ve starověkých olympijských hrách, využívá atraktivitu sportu k překonávání rozdílů mezi jednotlivci a vládami a podporuje mezikulturní porozumění a spolupráci. V období studené války sloužily bilaterální sportovní akce, jako například pingpongová diplomacie mezi Čínou a Spojenými státy, jako prostředník k dialogu uprostřed politického napětí. Potenciál sportu pro upevnění i zhoršení diplomatických vztahů je však patrný v kontrastních případech, jako je úspěch kriketové diplomacie mezi Indií a Pákistánem oproti negativnímu dopadu "fotbalové války" mezi Salvadorem a Hondurasem. Multilaterální sportovní diplomacie, kterou zprostředkovávají mezinárodní organizace jako MOV a FIFA, představuje neutrální platformu pro zprostředkování konfliktů. Stále se zvyšující lukrativnost světových sportovních událostí však tuto diplomatickou oblast ještě více komplikuje, zapojuje nové aktéry a místa konání a zároveň představuje úspěšné i neúspěšné postupy v oblasti mnohostranné diplomacie prostřednictvím sportu. Sport se tedy stává prostředkem k dosažení politických cílů a nástrojem mezinárodních vztahů. Dalším příkladem sportovní diplomacie může být bojkot nebo vytvoření neformálního prostředí ke schůzkám a diskuzím (Trunkos a Heere, 2017).

Pořádání mega-eventů lze také chápat jako praktiku sportovní diplomacie, díky které mohou státy demonstrovat svoji soft power, nebo výrazně vylepšit svoji svůj nation branding. Pořádání takových akcí znamená další příležitosti na posílení vlivu velkých rozvojových zemí na globální scéně, přesahující jejich regionální hranice. I když je stále předčasné s jistotou tvrdit, že pořádání mega-eventů přímo vedlo k integraci jiných národů, to, čeho pořadatelstvím dosáhne, je zvýšení jejich postavení jako nově vznikajících mocností. Také upozorňuje na sociální a politické aspekty jejich vlivu, které mohly být předtím přehlíženy. Byly doby, kdy mezinárodní sportovní řídicí orgány, jako je FIFA a MOV, musely přesvědčovat zdráhající se

státy, aby hostily jejich klíčové akce – MS ve fotbale a OH. V posledních třech desetiletích se však zvýšila politická důležitost sportu mezi vládami všech politických směrů, které v něm vidí relativně snadný prostředek ke zlepšení image, důvěryhodnosti, postavení, hospodářské konkurenceschopnosti a, jak doufají, schopnosti prosazovat se na mezinárodní scéně. Až do nedávna pořádaly mega-eventy převážně bohaté západní státy. Dnes už tomu tak není; do hry úspěšně vstoupily velké rozvojové státy (Grix a Lee, 2013).

Sociální a kulturní aspekty

Kromě ekonomických a politických dopadů s sebou mega-eventy nesou i silné sociální a kulturní aspekty. Tato podkapitola se zaměří na dopady mega-eventů na posilování regionální identity a sounáležitosti. Prozkoumá, jak sdílené zážitky a kulturní výměna během mega-eventů sblíží lidi z různých částí regionu.

Sociální dopady jsou definovány jako "všechny dopady, které mohou mít vliv na kvalitu života místních obyvatel" (Fredline a kol, 2003). Lze je považovat za dopady na úrovni jednotlivce, komunity, hostitelského města a na národní úrovni. Sociální aspekty zahrnují prvky, jako je zvýšená občanská hrdost, sociální kapitál, lepší dojem destinace a rozvoj nových obchodních sítí. Navzdory těmto přínosům jsou ale s pořádáním mega-eventů spojeny také negativní dopady, které mohou pocítit místní obyvatelé. Patří mezi ně například zvýšená doprava, hluk, zvýšení nákladů na život, větší kriminalita, odklon od místních potřeb stejně jako případné znevýhodnění v procesu přípravy akce. Tyto sociální náklady a přínosy se často označují jako trojí spodní linie (Tripl Bottom Line) udržitelnosti a úzce souvisejí s pojmem odkaz mega-eventu, který byl diskutován výše (Mair a Duffy, 2018).

Přední sociologové zabývající se dopadem mega-eventů ve své studii vytyčily osm hlavních kategorií sociálního dopadu mega-eventů. Těchto osm kategorií rozdělují do dvou skupin. První skupina je charakterizována tím, že má přímý dopad na rezidenty v hostujícím regionu. První kategorií je dobrovolnictví, vzdělávání a dovednosti. Mega-eventy se ve velké míře spoléhají na dobrovolníky, protože zpravidla vyhledávají pouze krátkodobé nebo jednorázové dobrovolnické pozice. Mega-eventy mohou sloužit jako prostředek pro zvyšování kvalifikace stávající pracovní síly hostitelské komunity a pro udržení kvalifikovaných pracovníků, kteří původně přijeli do hostitelské komunity pouze na danou akci. Zvyšování kvalifikace prostřednictvím dobrovolnických školení a zkušeností je spojeno s vyšší úrovní vzdělání v rámci širší populace, lepší zaměstnatelností a rozvojem přenositelných dovedností, které lze využít v

budoucím zaměstnání. Druhou kategorií je sociální soudržnost, občanská hrdost a sociální kapitál. Mega-eventy mají pozitivní vliv na občanskou hrdost, ale mohou mít i negativní dopady, jako je přetížení dopravy a vytlačování marginalizovaných skupin. Sociální kapitál spojený s komunitní spoluprací se může po takových akcích zvýšit, ale dlouhodobé účinky nejsou dobře prozkoumány. Třetím aspektem je začleňování a diverzita. Existuje řada důkazů, které naznačují, že mega-eventy zvyšují vnímání sociálního začlenění obyvateli, nicméně dlouhodobé a příčinné účinky mega-eventů na sociální začlenění v hostitelských městech a zemích zůstávají nejasné. Poslední kategorií, která se zaměřuje na obyvatele je sport samotný, konkrétněji podílění se na něm, sportovní infrastruktura a zdraví. Sociální dopady sportu spojené s pořádáním mega-eventů zahrnují zlepšení participace a zdraví komunity, zlepšení vybavení prostřednictvím investic do sportovní infrastruktury, zlepšení přístupů k vrcholovému sportu a podporu integrity a důvěry ve sport. Dopad na ekosystém hostujícího regionu je druhou skupinou sociálních aspektů. První kategorií je nation branding, kterému se věnovala předchozí kapitola této práce a ukazuje to, jak se jednotlivé aspekty vzájemně prolínají. Druhou kategorií jsou obchodní a vládní sítě. Úspěšné dopady závisí na vztazích mezi organizacemi, městy a zeměmi, jejichž prostřednictvím lze získat přístup k obchodním sítím a komerčním investicím. Síť mega-eventu obvykle zahrnuje subjekty z oblasti cestovního ruchu, sportu, akcí, vlády, médií a soukromého sektoru a tyto sítě jsou obvykle vytvořeny na základě existujících vztahů. Poslední dvě kategorie se týkají usnadnění cestování pro osoby se zhoršenou pohyblivostí a přípravou na přírodní katastrofy (Mair a kol, 2021).

Z přehledu kategorií sociálních aspektů mega-eventu lze říct, že celkový záběr je velice široký a v některých případech i velice obtížně měřitelný jako například sociální soudržnost nebo občanská hrdost.

3.4 Shrnutí

Teoretická část zkoumá pojmy spojené s "mega-eventy," jejich historii, konceptualizaci a odkaz na hostitelské regiony. Mega-eventy, považované za významné sportovní události, jsou vnímány jako příležitost k propagaci a rozvoji regionů. Odkaz, který mega-eventy zanechávají, se stává klíčovým prvkem hodnocení jejich vlivu, zahrnuje aspekty ekonomické, politické, sociální a kulturní. Druhá část práce se věnuje regionálnímu integračnímu procesu, jehož cílem je posílení spolupráce mezi státy nebo regiony za účelem dosažení společných cílů. Zahrnuje teoretické rámce regionální integrace, a zkoumá faktory ovlivňující tyto procesy. Takto

koncipovaná teoretická část poskytuje důkladný základ pro následný empirický výzkum, který bude zaměřen na analýzu konkrétních případů regionální integrace v kontextu mezinárodních sportovních mega-eventů. Zvláště se zaměřuje na nový regionalismus jako perspektivní teoretický rámec pro studium multidimenzionálních aspektů regionální spolupráce. V průběhu této části byla zdůrazněna dynamika regionální integrace, včetně ekonomických, politických, kulturních a sociálních prvků. Představení konceptů jako jsou "mega-eventy," které jsou vnímány jako potenciální nosiči regionálních změn, propojuje teoretický rámec regionální integrace s oblastí mezinárodních sportovních událostí. Teoretická část tak poskytuje ucelený pohled na klíčové faktory, které mohou ovlivnit interakce mezi mega-eventy a regionální integrací.

4 Analýza případových studií

Tato praktická část práce se zaměřuje na dvě významné události – MS ve fotbale v JAR v roce 2010 a v Kataru v roce 2022. V těchto případech bude provedena analýza dopadu těchto mega-eventů na hostitelské regiony a jejich role v podporování a ovlivňování regionální integrace. Analýza zahrnuje zkoumání ekonomických ukazatelů a dopad na rozvoj infrastruktury v první části, a změn v politickém a sociálním prostředí v části druhé. Důraz bude kladen na identifikaci klíčových faktorů, které podporují proces regionální integrace. Tyto faktory budou identifikovány pro každý region zvlášť a následně dojde k porovnání výsledků, což umožní popsat vztah mezi mega-eventy a regionální integrací.

Prvním důvodem pro výběr těchto případů je kontrastní politické a socioekonomické prostředí obou zemí. JAR se v roce 2010 potýkala s výzvami budování post-apartheidní společnosti, zatímco Katar v době pořádání MS je bohatou monarchií s autoritářským režimem. Porovnání těchto dvou případů umožňuje zkoumat, jak rozdílné politické a socioekonomické faktory ovlivňují dopad MS na regionální integraci. Druhým důvodem jsou regionální specifika. JAR je součástí Jižní Afriky, která se potýká s problémy chudoby a nerovnosti, zatímco Katar leží v bohatém Perském zálivu, kde ale přetrvává napětí mezi jednotlivými státy. Porovnání dopadu MS v těchto dvou regionech nám umožní lépe vysvětlit, jak mega-eventy ovlivňují regionální dynamiku v různých geopolitických prostředích. Třetím důvodem je pořádání MS v pro fotbal netypických regionech, jednalo se o první turnaje pořádané na africkém kontinentu, respektive arabském poloostrově. Kromě výše uvedených důvodů je důležité zmínit, že JAR i Katar jsou

příklady zemí, které v minulosti čelily izolaci na mezinárodní scéně. MS jim tak poskytlo příležitost, jak se znovu integrovat do globálního společenství a ukázat se světové veřejnosti.

4.1 MS ve fotbale 2010 v Jihoafrické republice

Jako první africká země se JAR stala v roce 2010 pořadatelem MS ve fotbale. Jednalo se o významnou událost v dějinách sportu vzhledem k tomu, že v září 1961 byla JAR pozastavena účast na mezinárodních fotbalových a jiných sportovních akcích v důsledku režimu apartheidu v zemi. JAR se k FIFA vrátila v roce 1992, jakmile byl apartheid zrušen (Pazos, 2019).

4.1.1 Představení Jihoafrické republiky a Jihoafrického rozvojového společenství

Cesta k pořádání mistrovství světa

V posledních dekádách prošla JAR významnými politickými událostmi, které ovlivnily její vývoj. V dubnu 1994 se konaly první všeobecné demokratické volby, které znamenaly zásadní odklon od systému apartheidu, jenž od konce 40. let 20. století úředně povoloval rasovou segregaci. Tato událost vzbudila mezinárodní pozornost, neboť země zahájila transformační volební proces. Nově vzniklé národní shromáždění jmenovalo Nelsona Mandelu prezidentem, což znamenalo hluboký posun směrem k rovnostářství a nastolení demokratické vlády v zemi. Navzdory počátečnímu úspěchu demokracie se v následujících letech objevují kritici, kteří zpochybňují demokratické úspěchy země kvůli problémům, jako je nerovnoměrný hospodářský rozvoj, špatné hospodaření a korupce pod vedením prezidentů, jako jsou Thabo Mbeki a Jacob Zuma (Lieberman, 2022). Politická reprezentace v zemi se shodla na potřebě obnovení ztraceného mezinárodního postavení a obnovy ekonomické a politické síly země. Postoj byl prakticky vyjádřen pomocí konceptu „africké renesance“, který představil Thabo Mbeki v roce 1996 ve svém projevu „Jsem Afričan“ (I am an African). V tomto projevu vyzval k obnově původních afrických kořenů s cílem podpořit kulturní, politický a ekonomický rozvoj celé Afriky. JAR byla zdůrazněna jako země, která může přispět k dosažení tohoto cíle na kontinentu (Piknerová, 2013). Ačkoliv pojem africká renesance je primárně spojen se zahraniční politikou, ukazuje se, že pořádání MS výrazně podporuje základní myšlenky tohoto konceptu. Tato sportovní událost přináší nejen propojení afrických národů, ale také zvýrazňuje jejich kulturní, politickou a ekonomickou pestrost. MS se stává platformou pro sdílení africké identity a solidaritu mezi zeměmi na kontinentu. Prostřednictvím mega-event, jak bylo popsáno v teoretické části, lze podporovat demokracii, mír a socioekonomický rozvoj, což jsou klíčové prvky africké renesance.

Před MS země zažívala mírný růst s HDP rostoucím o 3 % ročně, což poskytovalo poměrně příznivé ekonomické prostředí pro pořádání významné sportovní události, jakým bylo MS ve fotbale. Očekávalo se, že tato akce povede k dalšímu ekonomickému impulsu prostřednictvím investic do infrastruktury a stimulací turistického ruchu (Bohlmann a Van Heerden, 2008). V kontrastu s rostoucí ekonomikou však JAR čelila komplikacím spojeným s hlubokými sociálními a ekonomickými nerovnostmi. Značné rozdíly v distribuci materiálního bohatství postihovala velkou část obyvatelstva, která se nacházela na hranicích chudoby. Kromě toho globální recese v letech 2008-2009 měla negativní dopad na jihoafrickou ekonomiku, čímž vyvolala obavy ohledně finanční udržitelnosti uspořádání zmíněného mistrovství (Kaplanidou a kol, 2013). Modernizace a rozšíření infrastruktury v rámci příprav na MS pak představovaly významné finanční břemeno pro státní rozpočet. Napříč těmito výzvami však vláda JAR věřila v dlouhodobé benefity spojené s pořádáním MS. Predikce zahrnovaly vytvoření nových pracovních míst, investice do infrastruktury a mezinárodní propagaci JAR. Avšak, kritici argumentovali vysokými náklady, možností korupce a nejistými sociálními dopady na běžné občany po skončení sportovního klání. Rozprava ohledně ekonomických a sociálních vlivů MS ve fotbale polarizovala diskurz v JAR (Bond a Cottle, 2011).

Jihoafrické rozvojové společenství

Jelikož je práce primárně zaměřena na regionální integraci, je potřeba si představit region, v jakém JAR působí. Jihoafrické rozvojové společenství (SADC) je mezinárodní mezivládní organizace, kterou tvoří 16 zemí jižní Afriky. Bylo založeno podpisem Deklarace a Smlouvy o SADC 17. srpna 1992. Mezi členské země patří Angola, Botswana, Demokratická republika Kongo, Lesotho, Madagaskar, Malawi, Mauricius, Mosambik, Namibie, Seychely, Jihoafrická republika, království eSwatini, Tanzanie, Zambie a Zimbabwe. Na území těchto států žije přibližně 345 milionů obyvatel. Většina členských států vykazuje podobnou ekonomickou strukturu, orientovanou na vývoz primárních komodit. V důsledku této obdobné exportní struktury není v regionu pozorovatelná vzájemná doplňkovost obchodu, což umožňuje firmám z nečlenských zemí proniknout na vnitřní trhy členských zemí. SADC lze tedy charakterizovat jako oblast volného obchodu. Hlavní cíle pro SADC představují dosažení ekonomického rozvoje, míru a bezpečnosti, růstu, zmírnit chudobu, zlepšit standard a kvalitu života obyvatel Jižní Afriky a podpořit sociálně znevýhodněné prostřednictvím regionální integrace. Tyto cíle mají

být dosaženy prostřednictvím zvýšené regionální integrace, založené na demokratických principech a na spravedlivém a udržitelném rozvoji (Consolidated Treaty, 2014).

Konkrétní cíle SADC, jak jsou uvedeny v článku 5 Smlouvy o SADC, jsou;

- Dosáhnout rozvoje a ekonomického růstu, zmírnit chudobu, zlepšit standard a kvalitu života obyvatel Jižní Afriky a podpořit sociálně znevýhodněné prostřednictvím regionální integrace;
- Vyvinout společné politické hodnoty, systémy a instituce;
- Podporovat a hájit mír a bezpečnost;
- Prosazovat soběstačný rozvoj na základě kolektivní soběstačnosti a vzájemné závislosti členských států;
- Dosáhnout vzájemné doplňkovosti mezi národními a regionálními strategiemi a programy;
- Podporovat a maximalizovat produktivní zaměstnanost a využití zdrojů regionu;
- Dosáhnout udržitelného využívání přírodních zdrojů a efektivní ochrany životního prostředí;
- Posílit a upevnit dlouhodobé historické, sociální a kulturní vazby mezi lidmi regionu (Consolidated Treaty, 2014).

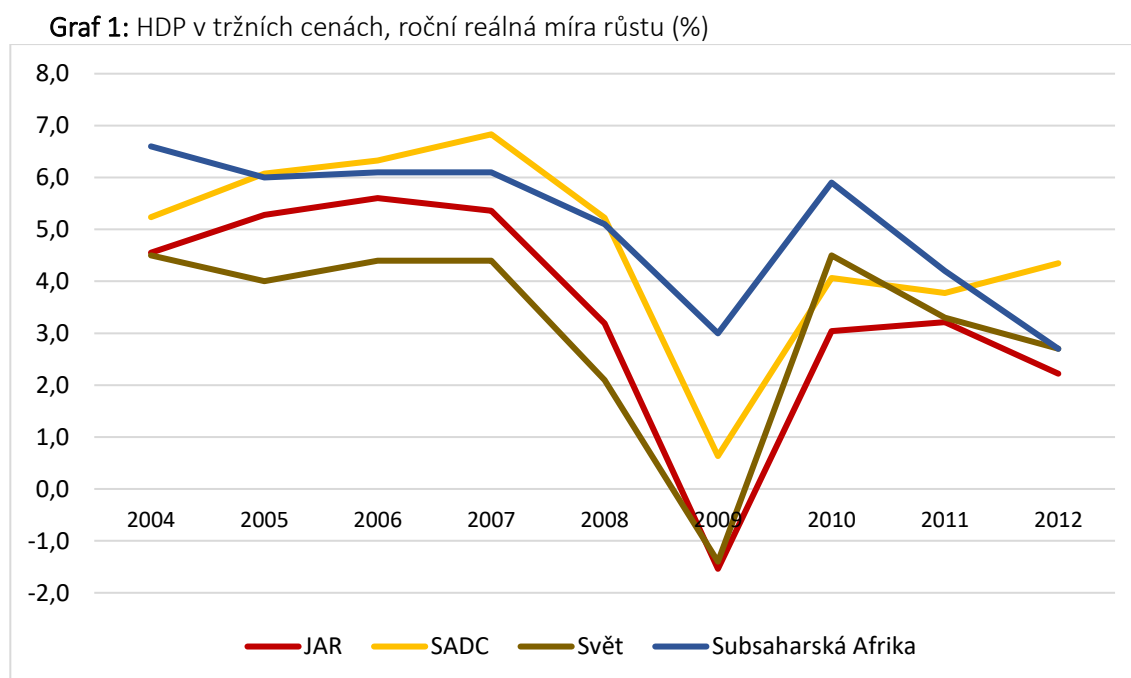
SADC se podílelo na různých aspektech souvisejících s pořádáním MS. Organizace poskytla podporu a spolupráci v oblastech, jako je bezpečnost a marketing této akce. Zároveň také došlo ke kooperaci mezi vládou JAR a ostatními africkými státy ve věcech týkajících se vytváření míru, podpory v rámci cestovního ruchu a životního prostředí, prohlubování kultury a dědictví, komunikace nebo například vývoj informačních a komunikačních technologií a bezpečnostní spolupráce (GCIS, 2010).

4.1.2 Analýza dopadů MS 2010 na region

MS představovalo pro hostitelský region i celou Afriku významnou událost s potenciálem rozsáhlých dopadů v mnoha oblastech. Tato kapitola se zaměří na analýzu dopadů v oblastech ekonomiky, politiky a v sociální rovině. Analýza bude probíhat pomocí syntézy kvalitativních a kvantitativních dat, jelikož pro měření regionální integrace, a zejména předem určených hypotéz vyžaduje souhrnný přístup.

Ekonomické dopady

Ekonomické dopady nelze měřit pouze na základě výnosů turnaje samotného, nebo růstu či poklesu HDP, jelikož takové indikátory nám neodhalí celkový vliv MS na region. Tyto data poslouží pro základní vyhodnocení, od kterého se dále bude analýze vyvíjet. Pro relevantní analýzu budou použity data ve formě nových zahraničních investic a vytvoření nových pracovních míst v důsledku pořádání MS a také vyhodnocení toho, jaký vliv měli na podporu spolupráce a regionální integrace. Turismus jako odvětví, které může z pořádání mega-eventu těžit nejvíce bude také součástí analýzy. Takto strukturovaná analýza, zaměřená na konkrétní dopady na region nám pomůže prokázat kauzalitu mezi pořádáním mega-eventu a prohloubení regionální integrace.

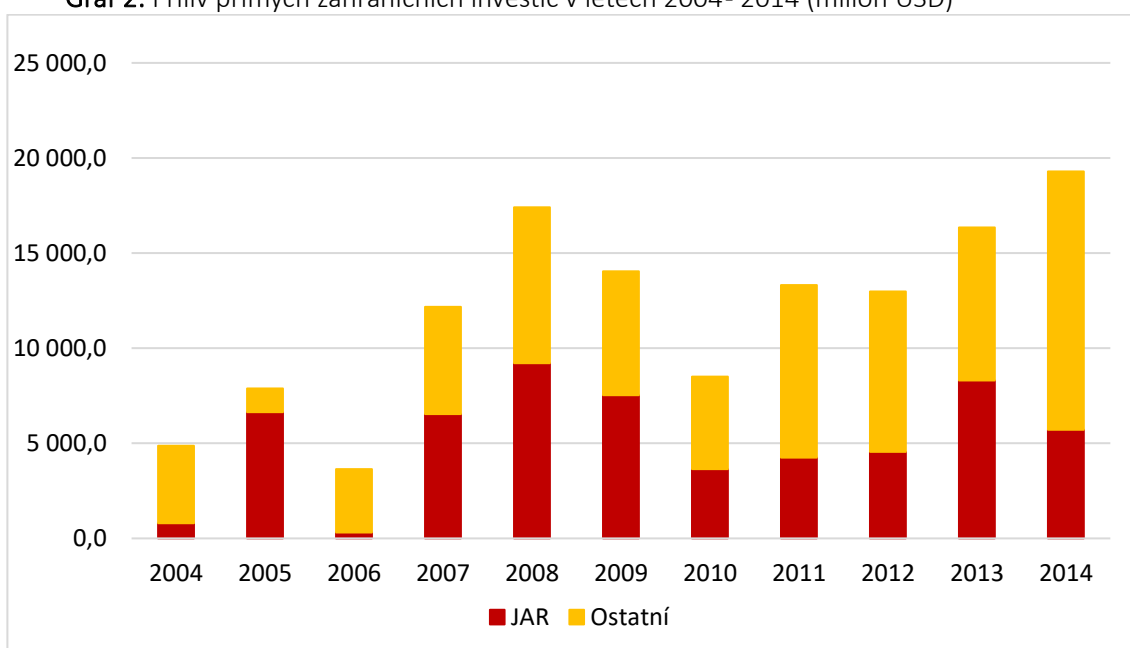

(zdroj: data.worldbank.org, statistical yearbook SADC 2014)

Graf 1 porovnává meziroční růst HDP v regionu SADC společně se světovým průměrem a všemi státy Subsaharské Afriky v letech 2004 až 2012. Toto srovnání umožňuje analyzovat růst HDP v SADC v kontextu globálního a kontinentálního vývoje, společně s pořadající zemí MS. Z grafu je patrné, že meziroční růst HDP v regionu SADC kopíruje stejný trend, kterým se růst pohyboval ve světě. Důvodem propadu v roce 2009 je globální ekonomická recese. Navzdory masivnímu poklesu HDP v roce 2009 byla recese v JAR mnohem "mírnější" než jinde, protože v zemi nedošlo k žádnému velkému úpadku bank nebo podniků a pokles byl kompenzován nižšími cenami ropy a silným růstem stavebního průmyslu (přidaná hodnota v roce 2009 vzrostla o 8,4 %) v souvislosti s přípravami na MS ve fotbale. V roce 2010 se očekával růst

ekonomiky o 2,3 %, zejména díky návratnosti investic do MS ve fotbale a masivním investicím veřejného sektoru do hospodářské infrastruktury (Steytler a Powell, 2010). Z grafu lze vidět, že k tomuto nárůstu skutečně došlo, a to až o 4,5 %. MS v tomto nárůstu jistě pomohlo z výše zmíněných důvodů, ale je třeba mít na paměti, že se jednalo o celosvětový trend a prokázání přímé souvislosti je tedy problematické. Zajímavý je ovšem vývoj mezi lety 2011 a 2012, zatímco celosvětový trend byl klesající, region SADC zaznamenal zvyšující se nárůst, a to i přesto, že JAR jakožto hegemon v této oblasti tvořící více než polovinu HDP měl klesající tendenci.

Graf 2: Příliv přímých zahraničních investic v letech 2004- 2014 (milion USD)

(zdroj: SADC Statistical Yearbook 2014)

Graf 2 ukazuje vývoj FDI v regionu SADC a samotné JAR. Na první pohled je zřejmé, že vývoj celého regionu je silně ovlivněn JAR jakožto hegemonem v této oblasti. Například v roce 2005 tvořily FDI v JAR 84 % celkových zahraničních investic v celém regionu. A právě v roce 2005, tedy rok po získání pořadatelství MS, bylo zaznamenáno do té doby historické maximum FDI v Africe a jedním z největších recipientů byla právě JAR. Tato investice ovšem nemá konkrétní napojení na MS. Jednalo se o převzetí Amalgamated Bank of South Africa bankou Barclays Bank (Spojené království) za 5,5 miliardy USD (UNCTAD, 2006). Bez této enormní investice, která tvoří v grafu 2 odchytku v roce 2005, by růst FDI začal až mezi lety 2006 a 2007 přičemž nejvyšších hodnot dosáhl v roce 2008, kdy ve světě pomalu začínala globální ekonomická recese. Tento trend nárůstu FDI lze vidět na území celé Afriky, a ne pouze v JAR, respektive

regionu SADC. Příliv FDI do regionu a jejich ziskovost byly způsobeny prudkým růstem světových cen komodit a změnou politického prostředí v Africe. Severní Afrika přilákala 42 % a Subsaharská Afrika 58 % FDI do regionu. Druhý rok po sobě rostly také investice do nejméně rozvinutých afrických zemí (UNCTAD, 2008). V období po MS nárůst FDI dále pokračoval, zejména v celém region SADC, a to i přesto, že JAR zaznamenala v roce 2014 pokles. Je to z důvodu větších investic do Konžské demokratické republiky, druhým, a Mosambiku, třetím, největším recipientem na celém africkém kontinentu, a právě tyto dva státy byly i důvodem pro stoupající růst HDP v roce 2012, jak je znázorněno v grafu 1 (UNCTAD, 2015).

Přestože MS v JAR mělo pravděpodobně určitý pozitivní dopad na FDI, je obtížné určit konkrétní společnosti, které investovaly výhradně kvůli této události. Rozhodování o FDI zahrnuje různé faktory, jako je ekonomická stabilita, kvalifikovaná pracovní síla a dostupnost zdrojů. Přisuzovat investice pouze MS je tedy velice obtížné. Veřejně dostupné informace o motivaci investičních společností jsou často nedostatečné. Společnosti nemusí zveřejňovat konkrétní důvody pro investice. Jedna ze společností, která vstoupila na jihoafrický trh v přímé návaznosti na MS je německá firma Rako Labels. Tiskařská společnost v roce 2011 investovala 11,3 milionu USD do nového závodu v Kapském Městě. Při slavnostním oznámení ředitel firmy Uwe Bögl uvedl, že zájmu německých firem o investice do JAR napomohlo úspěšné uspořádání MS ve fotbale v roce 2010, ale že země musí zlepšit marketing místních investičních příležitostí pro zahraniční investory (WESGRO, 2011). MS ve fotbale pravděpodobně přispělo k celkovému zlepšení investičního prostředí díky zvýšeným výdajům na infrastrukturu, globálnímu zviditelnění a potenciálnímu růstu cestovního ruchu. To mohlo nepřímo přilákat společnosti, které již o investicích do JAR uvažovaly dříve.

V tabulce 1 lze vidět celkové vládní investice vynaložené na pořádání MS, kde největší rozpočet byl přidělen projektům zaměřeným na rozvoj infrastruktury. Pro rozvojovou zemi může být pořádání takové události jako je MS obrovským přínosem, protože urychluje schvalování projektů v této oblasti. Nové projekty se konkrétně týkaly nových letišť a rozšíření stávajících terminálů v Johannesburgu, Durbanu a Kapském městě. Dalším projektem jsou systémy rychlé autobusové dopravy. Jedním z nejvyvinutější je Rea Vaya v Johannesburgu, jehož provoz byl spuštěn v roce 2009. Mnohem větší význam pro region má však výstavba nové, vysokorychlostní železnice Gautrain, která spojuje mezinárodní letiště O.R. Tambo s Johannesburgem, Pretorií a Kempton Parkem. Ve všech hostitelských městech také probíhaly

rozsáhlé silniční projekty, které modernizovaly dopravní obslužnost a komunikace. V mnoha hostitelských městech byla také otevřena nová vlaková nádraží (SRSA, 2013).

Tabulka 2: Vládní výdaje na projekty spojené s MS

Projekt	Výdaje (milion USD*)
Doprava	1 863,2
Stadiony a rozvoj areálů	1 348,2
Infrastruktura vstupních míst (letišť, přístavy atd.)	479,5
Náklady na provoz turnaje	93,7
Podpora imigrace	86,31
Komunikace, dědictví a kultura	69
Vysílání a telekomunikace	41,1
Školení dobrovolníků	3,4
Celkem	3 984,5

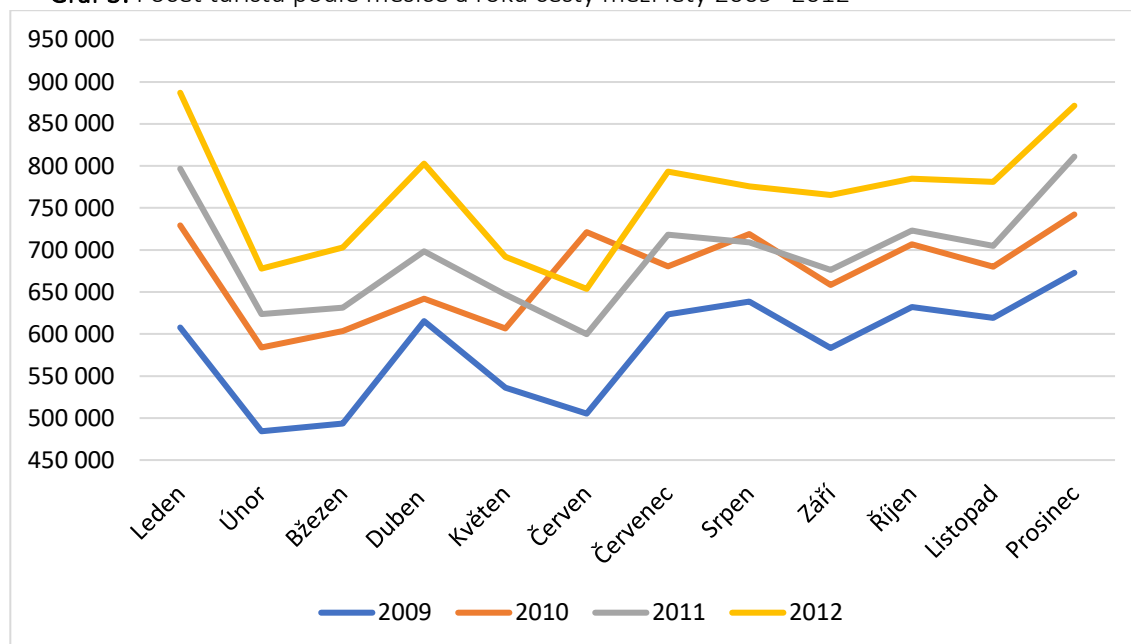
*Přepočteno z jihoafrického randu s průměrným směnným kurzem za rok 2010 - 0,137 USD

(zdroj: SRSA country report, 2013)

I přesto, že uvedené projekty jsou specifické pouze pro JAR, jejich dopad by mohl přesáhnout její hranice a rozšířit se na celý region SADC. Zlepšené dopravní sítě a rozšiřování letišť a silnic posilují regionální propojení v rámci SADC. To může stimulovat hospodářský růst, obchod a cestovní ruch v sousedních zemích tím, že se usnadní pohyb zboží, osob a služeb. Investice do bezpečnostních opatření mohou navíc přispět ke stabilitě v regionu a podpořit další investice a rozvoj za hranicemi JAR. Některé projekty byly ale také cíleny na celý region SADC. Angola, Botswana, Lesotho, Mosambik, Namibie, JAR, království eSwatini, Zambie a Zimbabwe společně využily MS k rozvoji sedmi přeshraničních chráněných oblastí (TFCA) v regionu. Tato trasa TFCA nabízí turistům možnost procestovat rozlehlé krajiny napříč devíti zeměmi na jedné trase. Rozvoj TFCA v roce 2010 zahrnoval společný marketing, rozvoj služeb, investice, infrastrukturu a snadný pohyb turistů přes hranice (GCIS, 2010). V dubnu 2009 Mosambik podepsal smlouvu na rekonstrukci mezinárodního letiště v Mosambiku v hodnotě 75 milionů dolarů, aby se stihlo zrenovovat pro MS ve fotbale v roce 2010 (Sowetan, 2009). Země sdružené v Jihoafrické energetické skupině (např. Mosambik, Demokratická republika Kongo a Zambie) také solidárně přislíbily, že v roce 2010 poskytnou JAR nouzovou kapacitu pro

výrobu elektřiny a přenosové trasy, aby se zabránilo výpadkům elektřiny během MS ve fotbale (Ndlovu, 2009). Dále Mosambik například vynaložil 51 milionů USD na obnovu železniční tratě mezi Maputem a JAR a modernizoval svou silniční síť. Mosambik také investoval 600 milionů USD do nových hotelů, kasin a dalších zařízení pro volný čas v souvislosti s MS (GCIS, 2010).

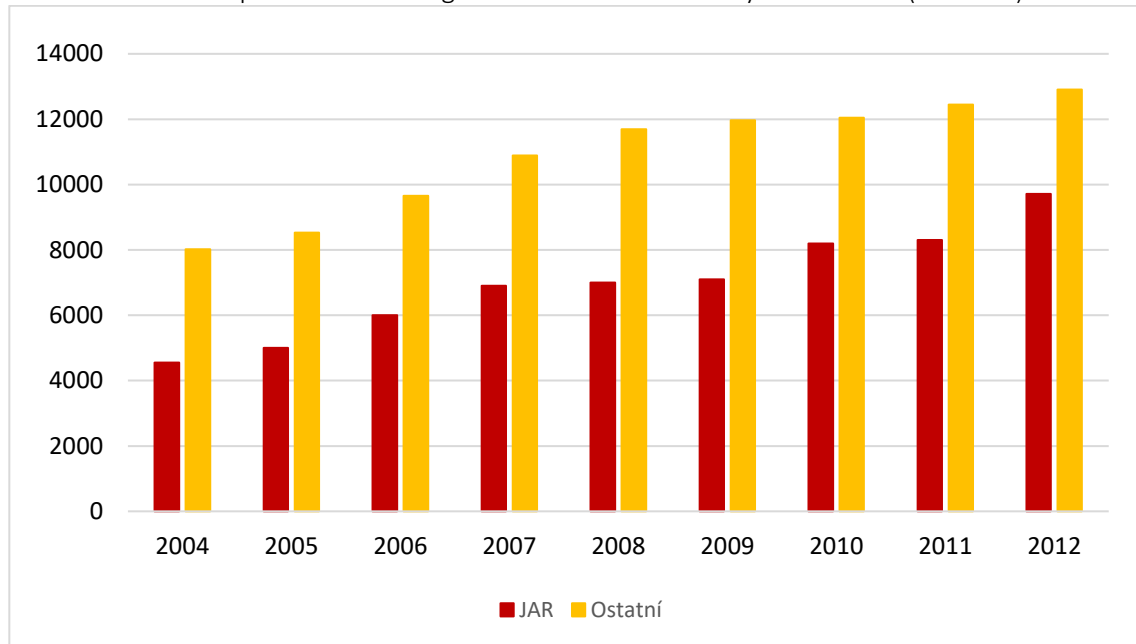
Graf 3: Počet turistů podle měsíce a roku cesty mezi lety 2009- 2012

(zdroj: StatsSA, tourism – 2009–2012)

Cestovní ruch je hned po infrastruktuře odvětví, které z mega-eventu může těžit nejvíce. Na turnaj cestuje sta tisíce fanoušků, aby viděli své týmy v akci, zatímco stovky milionů lidí sledují turnaj v televizi. MS se konalo od 10. června a vyvrcholilo finálovým zápasem 11. července. Tyto měsíce jsou mimo hlavní turistické období v JAR a tím pádem na grafu 3 lze vidět odchylku v roce 2010, zapříčiněnou právě MS, kdy do JAR přicestovalo za účelem turnaje přibližně 309 000 návštěvníků (SRSA, 2013). Z grafu 3 také vyplývá, že nárůst turistů se do této destinace každoročně zvýšil. Dle evaluační studie vytvořené společností Grant Thornton vytvořené pro JAR hrál turnaj klíčovou roli právě při posilování jihoafrického cestovního ruchu. Studie ukazuje, že 94 % respondentů tvořící obyvatelé JAR věřilo, že turnaj podpoří cestovní ruch, a 92 % zahraničních návštěvníků uvedlo, že by JAR doporučili svým přátelům a příbuzným. Kromě toho 96 % zahraničních návštěvníků vyjádřilo svůj záměr navštívit JAR znovu, což podtrhuje trvalý pozitivní dojem, který turnaj zanechal (SRSA, 2013).

Graf 4: Nárůst v počtu turistů v regionu SADC a JAR mezi lety 2004- 2012 (v tisících)

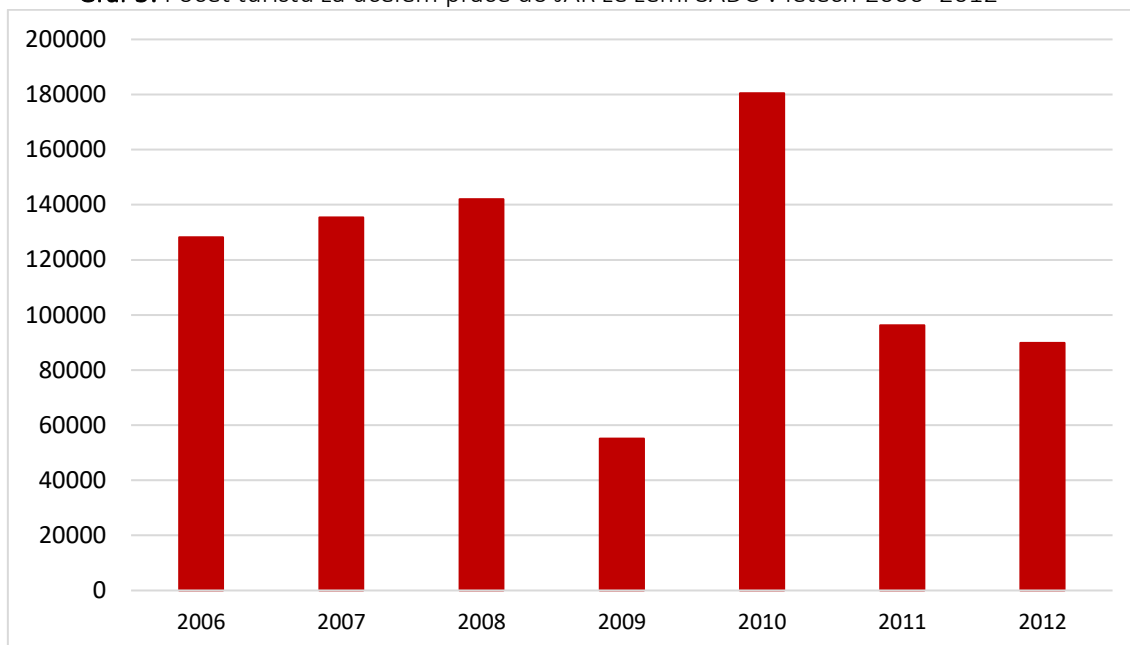

(zdroj: SADC statistical yearbook 2014, Botswana Journal of Economics)

Pro vyhodnocení dopadu MS na turismus v celém regionu SADC pomůže graf 4, který ukazuje poměr turistů navštěvujících celý region. JAR má ze všech států jednoznačně největší podíl, a to v rozmezí od 57 % v roce 2004 až do 75 % v roce 2012. V roce 2010, tedy v době pořádání turnaje tvořil tento podíl 68 %. Meziroční nárůst byl od roku 2007 do roku 2009 každým rokem téměř totožný. Pohyboval se kolem 1,5 % v JAR a kolem 3 % ve zbytku regionu. Mezi lety 2009 a 2010 ovšem došlo v JAR o nárůst 15,5 % zatímco ve zbytku regionu došlo pouze k 1 % nárůstu. Tyto data vyplývající z grafu dokazují, že MS mělo vliv na příliv turistů pouze na samotnou JAR a nijak neovlivnilo zbytek regionu SADC.

Opačný trend je vidět v počtu turistů cestujících do JAR z ostatních zemí SADC za účelem práce, který znázorňuje graf 5 níže. Na grafu lze vidět, že od roku 2006 docházelo k mírnému růstu, který drasticky klesl v roce 2009 kvůli ekonomické recesi. MS však mělo pozitivní dopad na příliv pracovní síly a v roce 2010 byl zaznamenán největší nárůst v historii. SADC se tento trend nepodařilo udržet a už v následujícím roce klesnul počet pracujících v JAR z ostatních zemí regionu pod hranici, ve které se nacházel před rokem 2009. Lze se tedy domnívat, že odkaz MS byl v tomto ohledu pouze krátkodobý, ale i tak posílil integraci v regionu prostřednictvím zvýšeného přílivu obyvatel z ostatních zemí SADC. Největší příliv v roce 2010 byl ze států Mosambiku, Lesotha a Namibie. Vytvoření nových pracovních míst je jedním z hlavních odkazů MS a bude mu věnována poslední část analýzy ekonomických dopadů.

Graf 5: Počet turistů za účelem práce do JAR ze zemí SADC v letech 2006–2012

(zdroj: StatsSA tourism – 2006–2012)

Příslib nových pracovních míst byl hlavním zdrojem podpory v zemi, kde je každý čtvrtý člověk bez zaměstnání. Grant Thornton ve své studii uvedl, že od roku 2006 bylo vytvořeno 300 000 pracovních míst, což by představovalo 2,7 % nárůst zaměstnanosti (Riegel, 2010), zatímco těsně po skončení turnaje ministr financí odhadl, že ve stavebnictví, cestovním ruchu a dopravě bylo vytvořeno 130 000 nových pracovních míst (Afrol News, 2010). Většina odhadů se pohybuje v rozmezí 120 000 až 150 000. Skutečný počet pracovních míst vytvořených kvůli MS ve fotbale ale neměl významný dopad na nezaměstnanost. Mezi lety 2004 a 2010 se míra nezaměstnanosti mírně snížila z 27,9 % na 25,5 %, ale to bylo spíše marginální. Navzdory vytvoření nových pracovních míst ve výše zmíněných sektorech nedokázalo MS kompenzovat ztráty pracovních míst v sektorech jiných, přičemž za posledních pět let přišlo o práci více než milion lidí kvůli ekonomické recesi v roce 2009. Dokonce i masivní projekty jako vysokorychlostní železnice Gautrain, které vytvořily tisíce pracovních míst během výstavby, poskytly jen málo stálých pozic po dokončení projektu. Po skončení těchto projektů došlo k výraznému poklesu zaměstnanosti v daných odvětvích, jako je stavebnictví. Nezaměstnanost se mezi lety 2009 a 2010 celkově zvýšila o 1,7 %, a odhaduje se, že mnoho těch, kteří získali práci díky MS, se opět ocitlo bez zaměstnání (Riegel, 2010). Závěrem lze říci, že i když tato událost nabídla dočasné pracovní příležitosti, nedokázala vyřešit dlouhodobý problém nezaměstnanosti a nedostatečné kvalifikace v JAR.

Politické dopady

Tato kapitola se zaměří na politické dopady MS, bude zkoumat, jak jsou mega-eventy využívány jako platforma pro řešení regionálních sporů a konfliktů, a jak hostitelské země mění své politiky a strategie, aby maximalizovaly přínosy z pořádání akce. Analýza diplomatických iniciativ a výměn mezi hostitelskými zeměmi a jejich sousedy odhaluje, jakou roli MS může hrát v mírovém usmiřování a spolupráci mezi státy. Dále budeme zkoumat, jakým způsobem hostitelské země využívají pořádání MS k prosazování svých politických agend, legislativních změn a k posilování své soft power strategie. Koncepty nation branding se stávají stále důležitějšími, a to nejen pro mezinárodní prestiž, ale také pro vnitřní politickou stabilitu a podporu. Tato kapitola si klade za cíl prozkoumat politické dopady spojené s MS a poskytnout pohled na to, jak tato událost ovlivňuje mezinárodní vztahy, politická rozhodnutí a vnímání hostitelských zemí.

Bývalý prezident Thabo Mbeki zdůraznil ve svém vítězném projevu poté, co FIFA udělila JAR pořadatelství MS, že se jedná o africkou nabídku a že MS bude africkým turnajem pořádaným ve spolupráci se všemi africkými zeměmi. Mbekiho afrikanistická vize byla základem toho, že JAR využila rok 2010 jako nástroj sportovní diplomacie. Součástí kandidatury byly například konzultace s Africkou unií a dalšími kontinentálními multilaterálními orgány, jako je námi zkoumané SADC. Tento diplomatický přístup měl posílit celoafrickou identitu akce a také podpořit vedoucí úlohu JAR v celkovém úsilí. Sportovní diplomacie a kontinentální integrace jsou základem záměru místních organizačních skupin pro MS rozšířit výhody z pořádání této akce do zemí SADC. Například zástupci ze sousedního Mosambiku, eSwatini a Lesotha působili jako členové výborů v oficiálních strukturách, které dohlížely na plánování MS. V těchto strukturách byli také zástupci jihoafrických provinčních vlád, které s těmito třemi jihoafrickými zeměmi sousedí. Kromě toho jsou o procesu plánování informovány země jako Botswana, Namibie a Angola, protože i ony mají z turnaje ekonomický prospěch (Ndlovu, 2009). Z výše uvedených informací vyplývá, že díky MS spolu země v regionu spolupracovaly více, než by tomu bylo bez pořádání turnaje.

Očekávalo se, že MS bude sloužit jako prostředek ke změně vnímání afrických zemí a kontinentu samotného ve světové perspektivě. Cílem bylo představit Afriku jako světové, moderní a efektivní kontinent, schopný konkurovat ostatním regionům světa. Tento záměr měl nahradit existující obraz zaostalosti, chudoby a špatného řízení, který byl považován za zdroj afro-pesimismu. Tento pesimismus, vnímaný jako faktor oslabující postavení Afriky v

mezinárodních vztazích a brzdící zahraniční investice, měl být nahrazen hmatatelným hospodářským rozvojem, kde JAR hrála klíčovou roli. JAR vnímala pořádání MS jako možnost zlepšit a rozvinout své vztahy s ostatními africkými státy, aby podpořila jejich ambice a aspirace na regionální úrovni a aby byla považována za legitimního zástupce celého kontinentu. Mezi očekávané regionální přínosy MS patřilo nejen zlepšení image Afriky, ale také podpora cestovního ruchu, investice do infrastruktury a podpora rozvoje zdravotnických a vzdělávacích kapacit. Byly navrženy různé iniciativy, jako například Program afrického dědictví 2010, který byl iniciován Africkou unií (AU) a měl být realizován ve spolupráci s JAR, FIFA, africkými státy a regionálními hospodářskými společenstvími. Cílem tohoto programu bylo naplnit ideály Africké renesance, tak jak byly popsány v úvodní kapitole této analýzy, maximalizovat africkou účast na MS a řešit afro-pesimismus prostřednictvím projektů zaměřených na podporu kontinentální bezpečnostní spolupráce, budování image státu, rozvoj fotbalu a cestovního ruchu. Zúčastněné strany v tomto procesu však naznačily, že omezení zdrojů v JAR a absence strategického přístupu k využívání regionálních příležitostí podkopávají praktický regionální dopad (Dowse, 2011).

MS v JAR také sehrálo klíčovou roli v posilování diplomatických vztahů v rámci SADC. Přineslo příležitosti pro rozšíření dialogu a spolupráce mezi JAR a ostatními členskými státy SADC. Již v přípravné fázi JAR aktivně vyhledávala podporu a spolupráci od svých sousedů v rámci SADC (SA, 2010). To vedlo k podpisu klíčových dohod, jako například bilaterální dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic mezi JAR a Zimbabwe z roku 2009. Podpisem dohody se vytvořilo příznivé a bezpečné prostředí pro investice státních příslušníků obou zemí na území druhé země (GOVZA, 2009). Imigrační opatření, která JAR zavedla v souvislosti s MS byla komplexní a velmi účinná. Prostřednictvím iniciativ, jako je systém kontroly pohybu osob, systém předběžného odbavení cestujících a rozmístění leteckých důstojníků na strategických mezinárodních uzlech, zajistila JAR hladký vstup a monitorování cestujících na tuto akci. Memoranda o spolupráci se sousedními zeměmi, jako je Lesotho a Mosambik, usnadnila společné odbavování na hranicích a zefektivnila vstupní procesy. Kromě toho, doporučení partnerům z SADC zlepšila kompatibilitu s jihoafrickým systémem kontroly pohybu osob. Výsledkem tohoto úsilí bylo, že během turnaje přijelo více než 400 000 zahraničních návštěvníků, což představuje výrazný nárůst oproti předchozím letům (GCIS, 2010). MS tak mělo významný a trvalý dopad na diplomatické vztahy a regionální spolupráci v rámci SADC.

Neexistují žádné obecně zdokumentované případy, kdy by se regionální konflikty řešily právě kvůli MS 2010. Historie rasové segregace v JAR znamenala potenciální napětí. Zaměření na národní sportovní událost s různorodým jihoafrickým týmem pomohlo podpořit pocit národní hrdosti a jednoty, který mohl překlenout některé rozdíly. (Höglund a Sundberg, 2008). To mohlo nepřímo pomoci regionálním vztahům tím, že ukázalo pokrok a stabilitu JAR. Celkově vzato, MS nebylo přímým řešením žádných velkých konfliktů, ale lze jej považovat za událost, která potenciálně podpořila mírovější a jednotnější atmosféru v JAR, a i v okolním regionu.

JAR využila MS ve fotbale jako platformu pro posílení soft power tím, že světu představila svou kulturní rozmanitost, jednotu, pokrok a stabilitu. Toto strategické využití akce pomohlo podpořit pozitivní obraz JAR na mezinárodní úrovni, což mohlo ovlivnit regionální vztahy a přispět k roli země v globální geopolitice. MS sloužil nejen jako sjednocující prvek v rámci Jihoafrické republiky, ale také představil zemi jako rozvíjejícího se hráče na globální scéně a zdůrazňoval její potenciál pozitivního přínosu a partnerství (Ndlovu, 2009). Před turnajem čelila JAR skepsi ohledně své schopnosti tuto událost uspořádat. Kvůli negativnímu vnímání, včetně "afro-pesimismu" a obav z vysoké míry kriminality, hrozilo zastínění potenciálu země. JAR se s těmito problémy vypořádala prostřednictvím dobře definované strategie nation branding, která se zaměřila na tři klíčové oblasti. JAR aktivně zapojila světová média již dlouho před turnajem. Mediální návštěvy představily rozvoj hostitelských měst a stadionů a upozornily na ikonická místa a národní dědictví. Poskytováním pozitivních příběhů a představováním kulturních památek a rozvoje země JAR podpořila pozitivnější vnímání země. Přítomnost přibližně 15 000 pracovníků médií během akce zajistila širší dosah těchto pozitivních narativů. JAR také zmobilizovala své občany, aby se zapojily do iniciativ. Kampaně jako "fotbalový pátek" povzbuzovaly obyvatele, aby nosili dresy národního týmu, podporovaly sociální soudržnost a vytvářely přívětivou atmosféru pro návštěvníky. (Knott a kol, 2013). Efektivní budování národní image je založeno na společném úsilí různých zúčastněných stran, včetně veřejného a soukromého sektoru, médií a občanů. I když impulsem k takové spolupráci mohou být mega – eventy, pro udržení pozitivního obrazu země je zásadní podporovat dlouhodobá partnerství. Posílení pozitivního obrazu JAR na mezinárodní úrovni mohlo vést k většímu respektu ze strany sousedních zemí a zlepšení regionální spolupráce. Když se země prezentovala jako stabilní a pokroková síla na africkém kontinentu, mohla také posilovat svou pozici v rámci regionálních organizací, jako je SADC, a hrát významnější roli při řešení regionálních výzev. Spolupráce mezi

JAR a jejími sousedy v oblasti sportu, kultury a ekonomiky byla dalším důsledkem tohoto pozitivního obrazu a vedla k posílení regionálních vazeb a integrace.

Sociální a kulturní dopady

Pořádání MS mělo sociální dopady, které hluboce rezonovaly v celé zemi. Turnaj posloužil jako sjednocující síla - 91 % Jihoafričanů se domnívá, že sjednotil obyvatele JAR a podpořil pocit hrdosti a jednoty, který překonal společenské rozdíly, což potvrzuje slova bývalého prezidenta JAR Nelsona Mandely z úvodu diplomové práce, že sport sjednocuje lid. Prostřednictvím iniciativ, jako je projekt Better World Village, jehož cílem bylo vyzdvihnout africké tradice, vyvolal turnaj kolektivního ducha podpory, díky němuž se obyvatelé cítili zapojeni do společného národního úsilí. Vliv MS navíc přesáhl oblast sportu a pozitivně ovlivnil společenské normy a chování. Například zlepšení dochvilnosti pozorované při zápasech po zkušenostech z MS poukázalo na změnu společenského postoje k dochvilnosti, což svědčí o širším kulturním vývoji (GCIS, 2010). Jihoafrická vláda využila MS k dosažení regionálního růstu a k oživení afrického kontinentu. Program African Legacy, který zahájila Africká unie a organizační výbor, zahrnoval využití fotbalu k socioekonomické nápravě (GCIS, 2010). Oficiálními programy FIFA v Africe byly "Vyhraďte v Africe s Afrikou" a "20 center pro rok 2010". Cílem programu 'Vyhraďte v Africe s Afrikou' je poskytnout umělé fotbalové trávničky pro rozvoj tohoto sportu v chudých komunitách. Rozvojem a podporou sportu se snaží vzdělávat komunity v oblasti fyzického a duševního zdraví a bojovat proti přenosným i nepřenositelným nemocem, které jsou v těchto komunitách rozšířené. Cílem kampaně "20 center pro rok 2010" je dosáhnout pozitivní sociální změny prostřednictvím fotbalu vybudováním 20 fotbalových center pro veřejné zdraví, vzdělávání a fotbal po celé Africe. Tato centra se zaměřují na řešení místních sociálních problémů ve znevýhodněných oblastech a na zlepšení vzdělávacích a zdravotnických služeb pro mladé lidi. FIFA tvrdí, že "20 center pro rok 2010" podpoří sociální rozvoj prostřednictvím fotbalu i po skončení mistrovství světa a zanechá Africe hmatatelný sociální odkaz (Swart a kol, 2011).

V reakci na turnaj investovala jihoafrická vláda do programů na podporu chudoby a rozvoje komunit. Avšak, navzdory pozitivním krokům, země čelila rozsáhlým sociálním výzvám. Výrazná nerovnost v rozdělování bohatství a rozsáhlá chudoba postihovala velkou část populace, která neměla přístup k základním službám. Vysoká míra kriminality, zejména v Johannesburgu, představovala hrozbu pro turisty i místní obyvatele. Navzdory pádu

apartheidu přetrvávala v JAR rasová diskriminace a xenofobie, které během MS vystoupily na povrch. Chudé oblasti země trpěly nedostatkem základní infrastruktury, jako jsou silnice, voda a elektřina (Turianskyi, 2010). MS zanechalo trvalý odkaz v podobě rozvoje dovedností a podpořilo iniciativy na zlepšení sociálního postavení tisíců dobrovolníků. Při výstavbě stadionů bylo vytvořeno více než 20 000 pracovních míst a pracovníci prošli rozsáhlým školením, které jim umožnilo uspokojit poptávku po kvalifikované pracovní síle ve stavebních projektech po skončení mistrovství. Zapojení více než 4 000 jihoafrických dobrovolníků do Konfederačního poháru FIFA a následně 15 000 dobrovolníků do samotného MS navíc poskytlo neocenitelné zkušenosti s řízením velkých fotbalových akcí. Organizační výbor následně upřednostnil společnosti z řad černošských ekonomických subjektů (BEE) a malé, střední a mikropodniky (SMME) a do září 2008 přidělil 55 % svých výdajů společně s řad BEE a 26 % SMME (SRSA, 2013).

Výsledky analýzy

Tabulka 3: Přehled dopadů MS 2010

	Kategorie	Dopady	Komentář
Ekonomické dopady	Infrastruktura	Nová letiště, silnice a železnice zvýšily regionální propojení a usnadnily pohyb zboží, osob a služeb.	
	Investice	Zlepšení investičního prostředí v SADC díky infrastrukturním výdajům, globálnímu zviditelnění a růstu cestovního ruchu.	
	Cestovní ruch	Nárůst turistů v JAR v roce 2010, potenciální posílení image regionu jako turistické destinace.	Nárůst turistů nebyl rozšířen do celého regionu SADC, efekt byl dočasný.
	Zvýšení přílivu pracovních sil	Dočasný nárůst pracovníků z SADC v JAR, posílení regionální integrace prostřednictvím migrace.	Dočasnost efektu, pracovníci se vrátili po skončení turnaje.
	Vytvoření pracovních míst	Vytvoření stovek tisíc pracovních míst, zmírnění dopadů globální ekonomické recese.	Marginální vliv na míru nezaměstnanosti, pracovní místa byla často dočasná.
	Distribuce benefitů		Většina benefitů se soustředila v JAR, což mohlo vést k prohloubení regionálních nerovností.
Politické dopady	Diplomatické vztahy	Rozšíření dialogu a spolupráce mezi JAR a ostatními členskými státy.	
	Regionální spolupráce	Usnadnění spolupráce mezi zeměmi SADC v oblasti infrastruktury, cestovního ruchu a bezpečnosti.	

	Image Afriky	MS napomohlo k zlepšení vnímání Afriky ve světě.	
	Soft power	Posílení soft power JAR prostřednictvím prezentace kultury a stability	
Sociální dopady	Sjednocení	MS sjednotil národ a podpořil pocit hrdosti a jednoty	Nerovnoměrný dopad na celý region SADC.
	Změna společenských norem	MS mělo pozitivní dopad na společenské normy a chování	
	Rasová a socioekonomická segregace	Zmírnění rasových a socioekonomických rozdílů	
	Rozvoj dovedností	MS umožnilo pracovníkům získání lepší kvalifikace na pracovním trhu	
	Kulturní výměna	Platforma pro kulturní výměnu a sdílení zkušeností mezi africkými zeměmi.	
	Krátkodobost benefitů		Krátkodobý charakter mnoha benefitů po skončení MS.

Provedená analýza jasně naznačuje, že ekonomické dopady MS měly větší vliv na JAR než na celý region SADC. Nicméně, je důležité zdůraznit, že JAR je silným hegemonem v této oblasti a jakékoli změny v její ekonomice a infrastruktuře mají tendenci ovlivňovat okolní země. Například, zvýšení FDI do JAR po pořádání MS může mít nepřímý dopad na celý region SADC. JAR, jako hlavní cíl pro investice, může sloužit jako hnací síla pro ekonomický růst v sousedních zemích prostřednictvím zvýšené obchodní aktivity. Navíc, nově vytvořené projekty, jako je rozvoj infrastruktury, mohou také přispět k integraci regionu SADC.

Dále analýza naznačuje, že i když bylo politické využití MS v JAR poměrně významné, přímé politické dopady na region byly možná menší, než se předpokládalo. Zdůrazněno bylo spíše strategické využití MS pro posílení národní identity, změnu vnímání Afriky a využití soft power než konkrétní politické změny v regionu. Tím, že MS sloužilo jako platforma pro prezentaci pozitivního obrazu země a kontinentu, bylo možné posílit diplomacii a image JAR. Nicméně, vzhledem k tomu, že neexistují zdokumentované případy řešení regionálních konfliktů přímo kvůli MS, lze konstatovat, že politické dopady na region byly menší, než se očekávalo.

MS mělo hluboký dopad na sjednocení obyvatel JAR. Turnaj posílil národní hrdost a identitu a sloužil jako prostředek pro překonávání rasového a socioekonomického rozdělení. Tato sjednocující síla MS se však nepromítla přímo do celého regionu SADC. Mohla ovšem sloužit nepřímo jako inspirace pro okolní státy. I přesto, že přímé propojení na dopady pro region SADC není zřejmé, můžeme turnaj považovat za cennou platformu pro kulturní výměnu a sdílení zkušeností mezi lidmi z různých afrických zemí. Dobrovolníci a další osoby zapojené do

přípravu a průběhu MS se setkali s lidmi z různých kultur a sdíleli s nimi své zkušenosti a znalosti. Tato interakce přispěla k prohloubení vzájemného porozumění a tolerance mezi africkými národy a mohla tak položit základy pro budoucí spolupráci a integraci.

4.2 MS ve fotbale 2022 v Kataru

MS ve fotbale 2022 se konalo v Kataru od 21. listopadu do 18. prosince 2022. Bylo to 22. MS pořádané federací FIFA a první, které se hrálo v arabské zemi a mimo tradiční letní termín. Turnaje se zúčastnilo 32 mužských národních týmů, které se utkaly v 64 zápasech na osmi nově vybudovaných stadionech v pěti katarských městech. Turnaj byl poznamenán řadou kontroverzí, včetně obvinění z korupce při udělování pořadatelsví Kataru, porušování lidských práv dělníků pracujících na stadionech a diskriminace LGBTQ+ osob.

4.2.1 Představení Kataru a Rady pro spolupráci arabských států v zálivu

Katar

Brazílie, Německo, Rusko, USA, jsou státy, ve kterých se konalo, nebo bude konat MS ve fotbale. Velké státy s desítkami milionů obyvatel, zavedenou infrastrukturou a historií fotbalu. Do této skupiny se na konci roku 2022 zařadil i Katar, kde fotbalová historie a infrastruktura byla před získáním pořádání MS téměř nulová. Nehledě na to, že v letních měsících, kdy turnaj obvykle probíhá, dosahují teploty až 40 stupňů Celsia. (Kathmandu, 2022). Jak je tedy možné, že se Kataru podařilo pořádání tak obrovské akce získat? Katar soutěžil o pořádání MS s USA, Jižní Koreou, Japonskem a Austrálií, tedy státy již dobře připravenými na takovýto turnaj a se vztahem k fotbalu. Katar i přesto zvítězil nad USA v poměru hlasů 14 ku 8 hlasům (Ramsey, 2022). Tento výsledek vzbudil nejen ve fotbalovém prostředí spoustu kontroverzí. Představitelé FIFA byly obviněny z korupce, byly kladeny otázky týkající se lidských práv a také obavy z toho, zdali vůbec Katar zvládne organizaci tohoto mega-eventu. Bývalý prezident FIFA Sepp Blatter, který figuruje ve vícero korupčních kauzách, přiznal před zahájením turnaje, že Katar byla chyba a rozhodnutí bylo špatné (Reuters, 2022).

Motivace Kataru k pořádání MS ve fotbale je mnohostranná a zahrnuje ekonomické, bezpečnostní a národnostní důvody. Z ekonomického hlediska Katar usiluje o diverzifikaci své ekonomiky a o to, aby se stal regionálním centrem obchodu a cestovního ruchu, přičemž pořádání turnaje je klíčem k realizaci těchto ambicí. Pořádání MS je také strategickým krokem k rozvoji infrastruktury a k naplnění politických cílů země. Z hlediska bezpečnosti Katar využil

MS jako prostředek k zapojení do nation brandingu a demonstrace soft power, k zapojení zahraničních investorů do svých plánů a budování vztahů s dalšími zeměmi. (Kabbani, 2022)

Rada pro spolupráci arabských států v zálivu

GCC je regionální mezivládní politická a hospodářská unie, která byla založena 25. května 1981 v Rijádu v KSA. Hlavním cílem rady je podpora hospodářské, sociální a kulturní spolupráce mezi členskými státy. Všichni členové mají mnoho podobností, pokud jde o geografické podmínky a zdroje, jako je ropa a zemní plyn, kultura a náboženství. KSA se v této alianci vždy považovala za lídra, protože je největší a nejbohatší zemí Perského zálivu. V tomto smyslu se dominance stala téměř nezpochybnitelnou až do roku 1995, kdy Katar začal prosazovat samostatnější zahraniční politiku. V průběhu let GCC iniciovala různé hospodářské dohody mezi svými členy, včetně společného trhu a celní unie, jejichž cílem je posílit hospodářské vazby a zajistit kolektivní bezpečnost prostřednictvím politické a vojenské spolupráce (Sturm a kol., 2008).

Velké změny v rámci regionu nastaly v průběhu příprav na MS a ovlivnily regionální vztahy na arabském poloostrově. Jedná se o katarskou diplomatickou krizi v GCC, která začala 5. června 2017, kdy KSA, SAE, Egypt a Bahrajn přerušily diplomatické styky s Katarem a uvalily na zemi pozemní, námořní a vzdušnou blokádu. Tato krize byla vyvolána obviněními, že se Katar podílí na destabilizačních aktivitách na Blízkém východě a v oblasti Perského zálivu a také nedodržuje mezinárodní závazky a dohody. Obvinění se týkaly především podpory terorismu ze strany Kataru a jeho blízké vztahy s Íránem, což Katar vyvrátil (Al Jazeera, 2020). Krize vedla k výraznému rozkolu v regionu, což mělo nejen politické ale i ekonomické dopady na region. Následující analýza bude detailněji zkoumat, jakou roli hrálo MS v Kataru v této krizi.

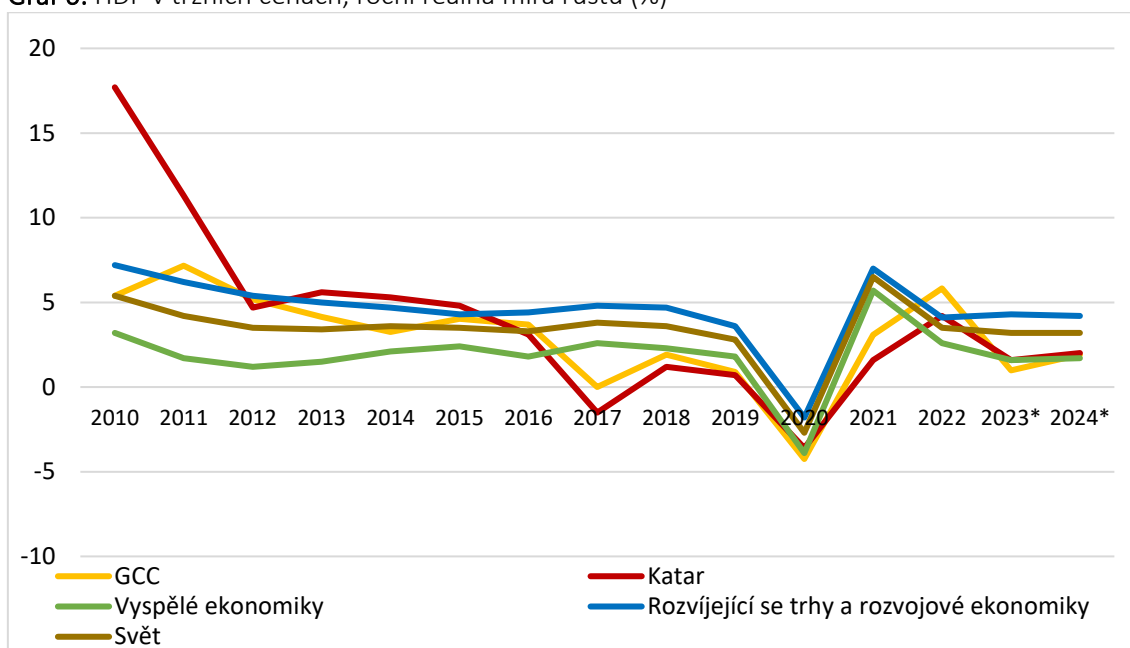
4.2.2 Analýza dopadů MS 2022 na region

Ekonomické dopady

MS v roce 2022 v Kataru představovalo událost obrovského rozsahu a s ní spojenými náklady. Tato část práce se zaměří na posouzení ekonomických dopadů turnaje na Katar a jeho sousedy v regionu GCC. Zatímco Katar v roce 2022 zaznamenal růst HDP, v rozporu s celosvětovým trendem, je nutné analyzovat, zda byl tento růst způsoben výhradně kvůli MS. Budou analyzovány data týkající se objemu obchodu v regionu, objemu investic do infrastruktury a cestovního ruchu v Kataru, a dojde k posouzení nárůstu FDI. V oblasti

cestovního ruchu se analýza zaměří na vývoj počtu turistů v Kataru v roce 2022 v porovnání předchozími lety a na dopady MS na sousední země GCC. Velkým rozdílem oproti JAR je postavení Kataru v rámci regionu. Zatímco JAR je ve svém regionu hegemonelem a tedy změny, které nastanou v zemi samotné mají přesah na celý region, v případě Kataru a regionu GCC tomu tak není. Katar má podíl na HDP v regionu 2 %, zatímco KSA 50 %. Z tohoto hlediska je tedy obtížné pouze kvantitativně změřit ekonomický dopad MS na regionální integraci a z toho důvodu se kapitola z velké části bude spoléhat na kvalitativní data. Druhým omezením této analýzy je dostupnost dat, jelikož v době provedení výzkumu nebyly zveřejněny ekonomické výsledky za rok 2023, což limituje určení dlouhodobých dopadů.

Graf 6: HDP v tržních cenách, roční reálná míra růstu (%)

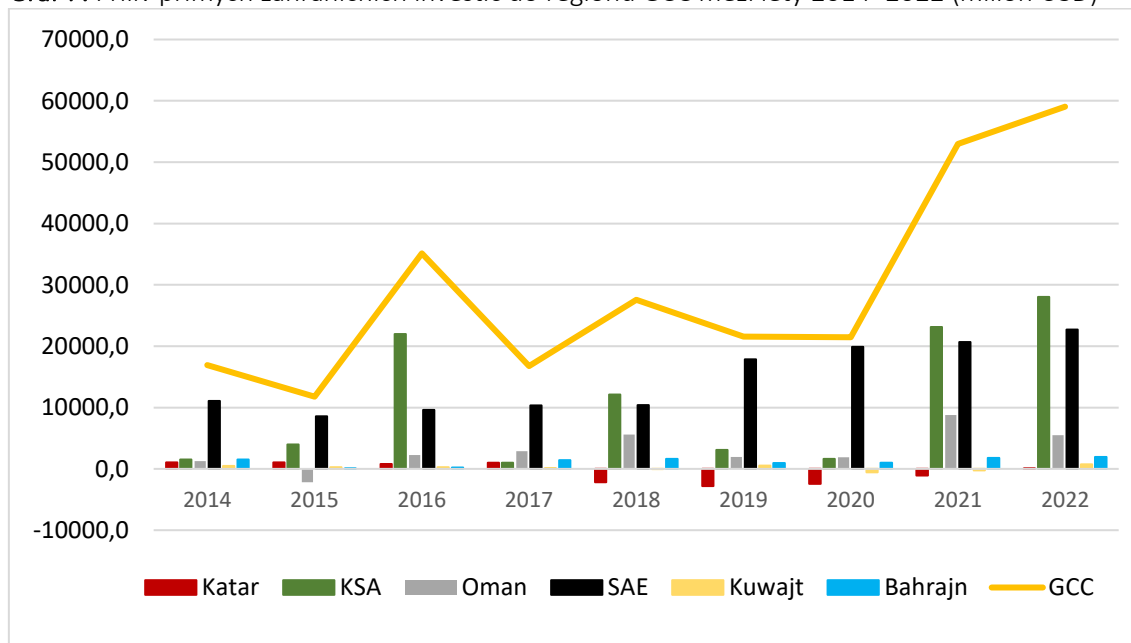
(zdroj: IMF,2024), *předpověď IMF

Graf 6 porovnává roční reálnou míru růstu HDP mezi Katar, regionem GCC a skupinami států s podobnou ekonomikou. Z grafu lze vidět, že trend míry růstu nezaznamenal žádné větší odchylky od celosvětové vývoje. V roce 2020 je vidět výrazný propad ve vývoji HDP způsobený pandemií COVID – 19. Zajímavý trend je vidět v roce 2022, tedy v době konání MS, kdy vývoj HDP v Kataru a v regionu měl vzrůstající tendenci i přesto že celosvětový trend byl klesající. Celosvětový růst HDP v roce 2022 byl pomalejší než v předchozích letech, a to z důvodu řady faktorů, jako je válka na Ukrajině, rostoucí inflace a zpomalení čínské ekonomiky. Růst HDP v regionu GCC v roce 2022 ovšem nelze přičíst pouze MS, i přes to že na tom mělo velký podíl. Dalšími faktory jsou vzrůstající ceny ropy a zemního plynu kvůli již zmíněné válce na Ukrajině nebo také snaha diverzifikovat ekonomiky a odolávat tak šokům na globálních trzích. Očekává

se, že v roce 2023 a 2024 bude růst v GCC a Kataru pomalejší, ale stále nad průměrem světové ekonomiky (IMF, 2024).

Od roku 2010, kdy Katar zvítězil v soutěži o pořádání MS 2022, investoval do klíčových projektů v oblasti infrastruktury a cestovního ruchu odhadem 220 miliard dolarů. Jedná se o největší výdaje, které kdy na tuto akci byly vynaloženy a to patnáctinásobně, než byly výdaje v Brazílii v roce 2014. Pro srovnání, výdaje vynaložené JAR na pořádání MS byly ve výši 3,6 miliard dolarů. Přibližně 10 miliard dolarů bylo alokováno na výstavbu sedmi nových stadionů a na rekonstrukci mezinárodního stadionu Khalifa. Zbytek byl alokován na velké infrastrukturní projekty, včetně modernizace silniční sítě v zemi, metra v Dauhá a vybudování přibližně 30 000 pokojů v nových hotelech, jakož i na projekty v oblasti nemovitostí, jako je nová výstavba ve městě Lusail. Mezi další významné projekty patřilo rozšíření mezinárodního letiště Hamad, které bylo otevřeno v roce 2014. Dalším klíčovým projektem bylo otevření přístavu Hamad v roce 2017, který se stal jedním z důležitých přístavů v regionu Blízkého východu a severní Afriky. Katar se rovněž snažil řešit svou právní infrastrukturu s cílem zlepšit podnikatelské prostředí pro mezinárodní investory. V roce 2019 zavedl zákon o zahraničních investicích, který umožnil v určitých odvětvích 100% zahraniční vlastnictví (Jivraj, 2023).

Graf 7: Příliv přímých zahraničních investic do regionu GCC mezi lety 2014–2022 (milion USD)

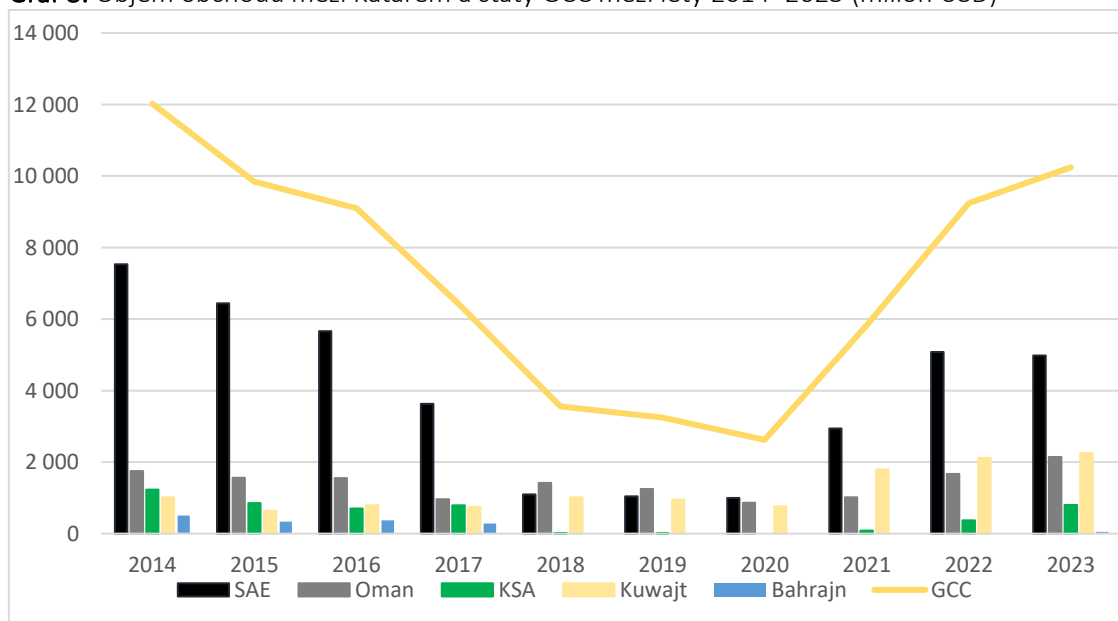
(zdroj: UNCTAD, 2023)

Stejně jako u případu JAR i v této části bude analyzováno FDI. Z grafu 7 je patrné, že největšími příjemci investic v regionu jsou KSA a SAE, kteří se v roce 2022 podílely až na 86 % zahraničních investic v regionu. GCC v minulosti značně spoléhala na své ropné bohatství. Státy si však

uvědomují omezenost zásob ropy a zemního plynu a potřebu diverzifikace ekonomiky, a proto aktivně lákají zahraniční investory, aby podpořily růst v jiných než ropných odvětvích. V Kataru lze vidět nárůst mezi lety 2021 a 2022, což může být zapříčiněno právě pořádáním MS, jelikož počet FDI projektů vzrostl od roku 2020 z 29 až na 143 projektů v roce 2022 (Jivraj, 2023). Přímý dopad na region pomocí tohoto indikátoru ovšem nelze určit a to ze dvou důvodů. Prvním je již výše zmíněná dominantní pozice dvou států v této oblasti KSA a SAE. Druhým důvodem je omezenost dat v následujícím roce, jelikož v době provedení analýzy nebyly dostupné data pro FDI za rok 2023.

Indikátor, podle kterého už však lze určit míru integrace v regionu je objem obchodu. Graf 8 znázorňuje celkový objem obchodu mezi Katarem a ostatními státy v regionu. V roce 2017 došlo k velkému poklesu z důvodu výše zmíněné diplomatické krize mezi Katarem a KSA, SAE, Bahrajnem a Egyptem, která trvala až do roku 2021. Důvody pro ukončení této krize budou analyzovány detailněji v kapitole věnující se politickým dopadům. Od roku 2021 má objem obchodu uvnitř regionu vzrůstající tendenci, kterou posílilo i MS. Objem obchodu mezi Katarem a ostatními zeměmi GCC se v roce 2022 výrazně zvýšil. Například celkový objem obchodu vyskočil od prvního do třetího čtvrtletí roku o přibližně 85 % a překonal tak celý objem obchodu v předchozím roce. Tento prudký nárůst se připisuje řadě faktorů, včetně zvýšené hospodářské aktivity v souvislosti s MS ve fotbale. Turnaj tedy přispěl k posílení hospodářských vazeb a objemu obchodu mezi zeměmi GCC a ukázal, že mega-event může mít významné ekonomické dopady (Bibolov a kol., 2024).

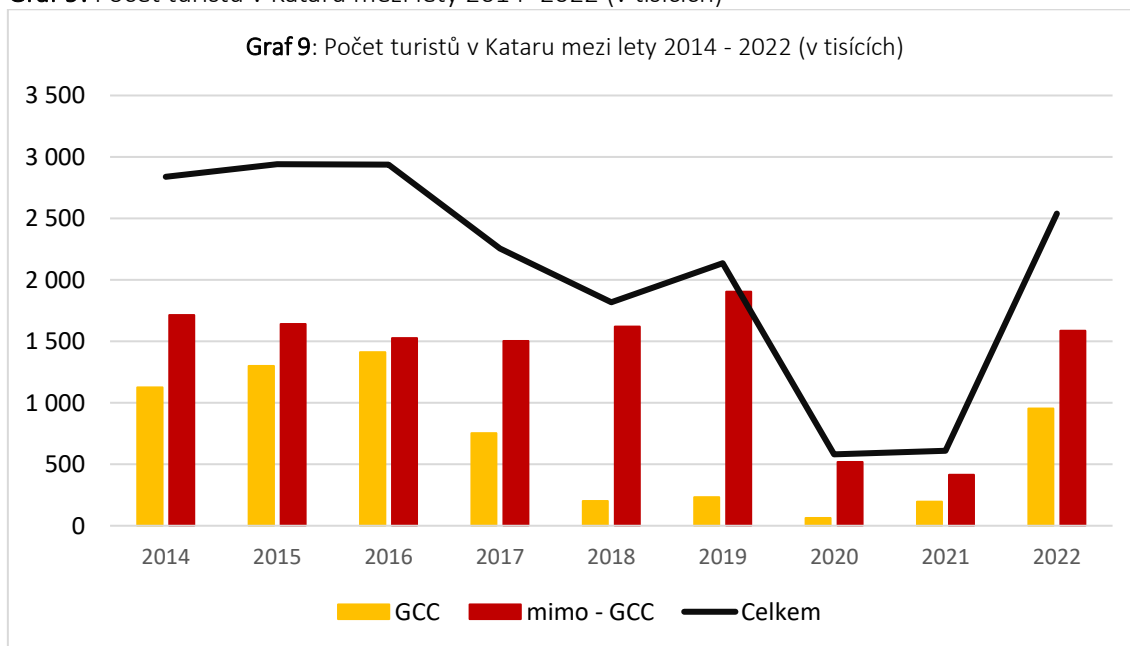
Graf 8: Objem obchodu mezi Katarem a státy GCC mezi lety 2014–2023 (milion USD)

(zdroj: PSA Qatar 2014–2023)

Sektor, který byl nejvíce ovlivněn pořádáním MS je bezpochyby cestovní ruch. Katar zaznamenal silné oživení a počet mezinárodních turistů, kteří přijeli do Kataru v roce 2022 překročil 2,5 milionu, což je o 19 % více než v roce 2019 (před pandemií). Katar také zaznamenal nejvyšší měsíční počet mezinárodních příjezdů za posledních pět let v období od května do prosince 2022, což je silně ovlivněno MS ve fotbale. To lze podpořit údajem o počtu jednodenních příjezdů, které 9. prosince 2022 dosáhly historicky nejvyššího počtu 64 000 turistů. (MI, 2023). V grafu 9 lze vidět porovnání v jakém poměru se na cestovním ruchu podílejí státy z regionu GCC. Vývoj přímo koreluje s grafem 8 kdy mezi lety 2017 a 2021 došlo k velkému poklesu z důvodu diplomatické krize. Během této krize KSA uzavřela své pozemní hranice s Katarom a společně s SAE, Bahrajnem a Egyptem zavedlo úplnou leteckou a námořní blokádu. V červnu 2017 byli občané blokujících zemí z Kataru nuceně staženi a trojice států z GCC daly katarským obyvatelům a návštěvníkům 14 dní na opuštění svého území. Téměř přes noc byl volný pohyb osob mezi zeměmi Zálivu výrazně omezen a byly kompletně uzavřeny hranice (Battaloglu, 2022).

Graf 9: Počet turistů v Kataru mezi lety 2014–2022 (v tisících)

(zdroj: Ministry of Interior, Qatar tourism)

V grafu 9 lze vidět, že k zpětnému nárůstu počtu turistů ze států GCC na úroveň před krizí došlo v roce 2022 a MS hrálo v tomto ohledu důležitou roli. Kromě zahraničních turistů, navštívilo Katar během MS také mnoho fotbalových fanoušků z KSA a SAE. Občani těchto států patřily v počátečním období prodeje vstupenek na MS mezi deset zemí s největší poptávkou.

Na základě těchto údajů se očekávalo, že během turnaje navštíví Katar značný počet občanů a obyvatel zemí Perského zálivu, což představuje příležitost k posílení mobility a angažovanosti v rámci zemí v regionu. Katar k tomuto navýšení přispěl velice výrazně svými kroky. Po dvou týdnech od zahájení MS katarské ministerstvo vnitra oznámilo, že občané států GCC již nebudou potřebovat pro vstup do země Hayya kartu⁵, což podpořila další nárůst cestovního ruchu napříč regionem (Haghirian, 2022).

MS nemělo v oblasti cestovního ruchu dopad pouze na Katar, ale také ne ostatní státy GCC. Katar navštívilo za účelem MS více než jeden milion turistů, z čehož přibližně 300 000 návštěvníků pobývalo v sousedních zemích a k dopravě využívali kyvadlové lety (Bibolov a kol., 2024). Ačkoli Katar byl jediným hostitelem fotbalových zápasů, sousední státy, zejména KSA a SAE chtěly z této významné a rozsáhlé události v oblasti Perského zálivu těžit. Právě SAE, jako již zavedené centrum cestovního ruchu v perském zálivu, mělo z MS velký prospěch. Vzhledem k omezeným ubytovacím kapacitám v Kataru byla Dubaj hlavní vstupní branou na MS. Mezi Dubají a Katarem létalo až 54 letů denně. MS zaznamenalo také pozitivní dopad na cestovní ruch v KSA. A nebyl to pouze Katar, který uvolňoval omezení v pohybu osob. S cílem přilákat během turnaje více turistů zahájily KSA i SAE politické reformy, které usnadňují cizincům vstup do země. Ministerstvo zahraničních věcí KSA oznámilo, že země bude vydávat opakovaná vstupní víza s platností 60 dní pro držitele Hayya karty, průkazu vydávaného Kataru pro účastníky turnaje. Kromě toho mohou nyní obyvatelé GCC s platným vízem k pobytu po dobu nejméně tří měsíců požádat o elektronické vízum pro vstup do KSA. Obejdou tak zdoluhavý proces podávání žádostí na saúdských velvyslanectvích a konzulátech. Po KSA i SAE společně s Ománem oznámily, že budou držitelům karty Hayya Card udělovat opakovaná turistická víza. (Battaloglu, 2022). Kromě Flydubai se i další aerolinky připojili k navýšení počtu letů ze svých zemí za den, konkrétněji se jednalo o 10 z Ománu, 12 z Kuvajtu, a 29 z KSA. Saúdský úřad pro veřejnou dopravu navíc zvýšil frekvenci kyvadlové dopravy na 55 autobusů mezi hraničními přechody Salwa a Abu Samra. Zjednodušení vízového procesu a provozování kyvadlových letů do a z Dauhá nejenže pomohlo Kataru vyhnout se nedostatku ubytování, ale také učinilo návštěvu turnaje cenově dostupnější pro turisty, kteří se mohli během turnaje rozhodnout pro pobyt v levnějším městě, než je Dauhá. SAE se díky své rozsáhlé hotelové infrastruktuře a možnostem zábavy staly oblíbenou základnou pro fanoušky (Haghirian, 2022).

⁵ Hayya karta umožnila vstup do Kataru mezinárodním návštěvníkům MS, bez nutnosti pořízení turistických víz. Byla vázána na zakoupenou vstupenku a poskytovalo i bezplatnou hromadnou dopravu v Kataru.

Posledním ekonomickým ukazatelem, kterému se tato kapitola bude věnovat je tvorba pracovních míst v důsledku pořádání MS. Výstavba nové infrastruktury v enormní výši započala již v roce 2014. V posledních 12 letech pracovalo na přípravě téměř milion dělníků, z čehož většinu tvořili migranti. Počet migrujících pracovníků v Kataru se odhaduje na 2 miliony, což představuje téměř 95 % pracovní síly v zemi s pouhými 3 miliony obyvatel. Počet katarských obyvatel se také zvýšil o téměř 40 % po oznámení pořádání turnaje, protože poptávka ve stavebnictví prudce vzrostla (BHRRC, 2017). Za účelem práce přicestovalo do Kataru mnoho dělníků, převážně z jihovýchodní Asie, konkrétněji z Indie, Pákistánu, Nepálu, Bangladéše a Srí Lanky (Dart, 2022). Tvorba těchto pracovních míst neměla na dynamiku v regionu téměř žádný dopad, jak ukazuje tabulka číslo 3. Počet pracovníků ze států GCC je takřka zanedbatelný. Je to z toho důvodu, že většina domácích pracovníků v jednotlivých státech zastává kancelářské práce a migrace v tomto oboru nedosahuje takových čísel jako migrace dělníků (ILO, 2022).

Tabulka 4: Přehled zahraničních pracovníků v Kataru ze zemí GCC

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SAE	61	54	61	60	100	104	98
Bahrajn	442	387	364	362	599	617	558
KSA	656	561	385	381	989	1009	953
Oman	770	671	420	424	905	826	737
Kuvajt	89	70	68	64	96	86	61
Celkem	2018	1743	1298	1291	2689	2642	2407

(zdroj: PSA, 2022)

I přesto, že turnaj neměl vliv na výměnu pracovní síly mezi státy regionu, měl zásadní vliv na politiku GCC ohledně pracovních práv. Práce v extrémních teplotách, nedostačující pracovní podmínky, nevyplácení mezd nebo nemožnost opustit stát byly podmínky, s kterými museli zahraniční pracovníci žít. Odhadem přišlo při výstavbě infrastruktury pro MS o život až 6 500 zahraničních dělníků, což ve světě způsobilo obrovskou kontroverzi. V celém regionu GCC je používán takzvaný kafala systém, který vyžaduje, aby všichni migrující pracovníci měli v zemi zaměstnavatele, který je zodpovědný za jejich vízum a právní status, to způsobovalo nemožnost ukončení pracovního poměru, a dokonce opuštění státu. Po zveřejnění kontroverzí ve světových médiích došlo ke změnám v tomto systému. Byla zavedena minimální mzda, která do té doby neexistovala a poskytla pracujícím větší mobilitu mezi zaměstnavateli. Nyní mohou zaměstnanci vyjednávat o lepších podmínkách. Tyto změny nebyly implementovány pouze

v Kataru ale i v ostatních státech GCC (Pattison, 2024). Jelikož se toto téma nachází na hranici ekonomických a politických dopadů, v další kapitole této práce budou politické změny v důsledky MS analyzovány více detailněji.

Politické dopady

Ekonomické a politické dopady se často prolínají. Zrušení nutnosti víz či změny v systému pro zahraniční pracovníky uvedené v předchozí kapitole se dají zařadit do politických dopadů. Tato kapitola se bude ale bude věnovat tomu, jak MS působila jako prostředek změny politických vztahů a posílení mechanismů spolupráce mezi státy GCC. Druhá část bude zaměřena na využívání soft power a nation branding ze strany Kataru. MS má jako jedna z nejvýznamnějších sportovních událostí potenciál ovlivnit nejen hostitelskou zemi, ale i širší regionální vztahy. Tato kapitola zkoumá politický dopad MS, které hostí Katar, na regionální integraci GCC.

Výběr Kataru jako pořadatele MS symbolizoval nejen rostoucí vliv regionu na mezinárodní dění, ale také zdůraznil potenciál sportu překlenout rozdílné kultury a politické rozdíly. V období předcházejícím turnaji panovalo v rámci GCC značné napětí, zejména již několikrát zmíněná blokáda Kataru, která začala v roce 2017 a skončila na začátku roku 2021. Diplomatická krize v Kataru byla především politickým konfliktem, který ukázal, jak daleko může země zajít, aby si udržela vedoucí postavení v regionální rovnováze sil, a také to, jak může země najít alternativy k růstu bez ohledu na blokádu sousedů a bývalých obchodních partnerů. Napětí mezi sousedy vzrostlo, když Írán a Katar postupně začaly prohlubovat své obchodní vztahy. Katar navíc začal podporovat islamistické politické skupiny, jako je Muslimské bratrstvo, které SAE a KSA považují za teroristické organizace. Katar skutečně přiznává podporu a pomoc poskytovanou těmito skupinám, ale popírá, že by pomáhal teroristickým buňkám napojeným na Al-Káidu nebo jiné teroristické organizace, jako je Islámský stát nebo Hamás. Kromě toho Katar spuštěním televizní sítě Al Jazeera poskytl těmto skupinám prostředek k vysílání jejich hlasů. Postupně se prostředí stalo napjatým, protože KSA, vůdce sunnitského islámu, považovala šíitské politické skupiny za hrozbu pro své vedoucí postavení v regionu. V důsledku toho se země Perského zálivu, s výjimkou Ománu a Kuvajtu, rozhodly zavést blokádu Kataru (Ramani, 2021). Některé zprávy také naznačují, že krize byla vyvolána sousedními zeměmi, které se cítily Katarem oslabeny a které byly vyprovokovány právě jeho úspěšnou kandidaturou na MS než z výše zmíněných důvodů. Dhahi Khalfan, šéf dubajského bezpečnostního oddělení

SAE na Twitteru napsal: *"Pokud mistrovství světa opustí Katar, krize zmizí... protože krize je vytvořena proto, aby se tak stalo"*. Podle tohoto výroku by krize skončila, kdyby se Katar vzdal své soft power, tedy MS, aby mohla být obnovena regionální a mezinárodní rovnováha mezi členskými státy. Nutno ale podotknout, že se nejednalo o oficiální vyjádření SAE a vzdání se MS nebylo ani v podmínkách pro ukončení blokády. (Harwood, 2017). Jako politické podmínky stanovily tyto země konkrétní požadavky, které musel Katar splnit, aby s ním mohly být obnoveny diplomatické vztahy. Patřilo mezi ně přerušování diplomatických styků s Íránem, ukončení podpory islamistických politických skupin a ukončení činnosti televize Al Jazeera. Katar odmítl ustoupit a potvrdil, že tyto požadavky jsou porušením suverenity země (Knipp a Mellouk, 2020).

Krize měla i přímé dopady na MS. Subjekty zapojené do blokády se snažily vyvolat dojem politického rizika a nestability v Kataru za účelem rozdělení pořádání turnaje do více států nebo dokonce úplného odebrání pořádání ze strany FIFA. Tato situace neunikla pozornosti médií z celého světa, což vzbudilo obavy ze strany funkcionářů FIFA a představitelů okolních států. Největší obavy se týkaly výstavby infrastruktury. Kvůli blokádě nebylo možné přesouvat stavební materiál přes hranice se KSA a hrozilo tak velké zdržení a překročení nákladů. Developerské firmy uvedly, že sankce spojené s blokádou pocítily, ale plánovaném harmonogramu to nic nezmění (Al Jazeera, 2017).

Společně s blokádou byly použity i nástroje sportovní diplomacie. Trvajícím napětím se přeneslo i na Asijský fotbalový pohár, který se konal v lednu 2019 ve SAE. Problémy začaly ještě před zahájením turnaje, kdy by katarskému viceprezidentovi Asijské fotbalové konfederace (AFC), který byl zodpovědný za dohled nad turnajem, odepřen vstup do SAE z Ománu. Toto rozhodnutí bylo zrušeno po zásahu AFC, která zajistila víza a povolení ke vstupu pro všechny funkcionáře a hráče. Kvůli absenci letů z Kataru do SAE však musela katarská reprezentace cestovat přes Kuvajt, který situaci ve svých médiích okomentoval následovně; *„Cesta týmu Kataru je symbolická, protože Kuvajt vedl regionální mediaci v souvislosti s krizí“* (Kuwait Times, 2019). Nezůstalo ale pouze u sportovní diplomacie. Zejména KSA měla v plánu i drastičtější opatření. Po roce blokády království přiznalo, že zvažovalo vybudování šedesáti kilometrového kanálu, čímž by Katar odstříhli od pevniny a udělali z něj ostrovní stát (Reuters, 2018). Zároveň měly z kanálu vytvořit skládku jaderného odpadu a na břehu postavit vojenské základny, čímž by Katar izolovaly (Nereim, 2018).

MS sice mohlo být jedním z faktorů, který přispěl k začátku krize, zároveň ale hrálo významnou roli při zprostředkování řešení v rámci GCC. Hlavní důvody pro usmíření jsou ekonomické a politické. Pandemie COVID-19 a klesající ceny ropy zdůraznily potřebu užší integrace ekonomik států GCC. Jak ukázala předchozí kapitola, pořádání MS v Kataru představovalo pro sousední země příležitosti v oblasti cestovního ruchu, ale blokáda by jim zabránila z toho těžit. Z politického hlediska chaotická situace v Afghánistánu, kdy se Spojené státy stáhly, tlačila státy GCC k sobě navzájem, protože pochybovaly o závazku USA k jejich bezpečnosti a považovaly regionální spolupráci za nezbytnou. Svou roli sehrál i neúspěch arabského jara. Po potlačení prodemokratických hnutí se KSA a SAE cítily povzbuzeny k tomu, aby s Katarem jednaly ze silnější pozice. Zejména SAE si uvědomily, že izolovat se od svých sousedů není vítězná strategie (Al-Jaber, 2021). K podepsání dohody o solidaritě a stabilitě došlo 5. ledna 2021⁶ na summitu GCC v KSA. Po několika zmařených pokusech o navázání rozhovorů mezi KSA a Katarem oznámil 4. prosince 2020 saúdský ministr zahraničí princ Faisal bin Farhan Al Saud, že *"konečná dohoda se zdá být na dosah"*, zatímco katarský ministr zahraničí šejk Mohammed bin Abdulrahman Al Thani uvedl, že došlo k *"určitým posunům, které, jak doufáme, ukončí krizi"*. Následně 30. prosince 2020 GCC oznámila, že saúdský král Salmán pozval katarského emíra na lednový summit, načež kuvajtský ministr zahraničí Ahmad Nasser Al Sabah oznámil, že byla dohodnuta dohoda o otevření vzdušného prostoru a pozemních a námořních hranic mezi KSA a Katarem (MacDonald, 2021). Vzájemné příměří bylo demonstrováno světu na MS. Kromě účasti představitelů na zahajovacím ceremoniálu KSA nařídila svým agenturám a ministerstvům, aby Kataru poskytly veškerou potřebnou podporu. Nicméně nejmarkantnější signál obnovy přátelských vztahů byl vidět na zápase mezi KSA a Argentinou, který vedl k překvapivé porážce národního týmu Lionela Messiho a k euforii v celém arabském světě. Během zápasu byl katarský šejk Tamim spatřen, jak si kolem krku věší vlajku KSA (Galeeva, 2022).

Předmětem druhé části této kapitoly bude role MS v katarské strategii soft power. Ta je složitě provázána s jeho širšími snahami o nation branding a veřejnou diplomacii. Tento přístup je mnohostranný a využívá kulturní, vzdělávací a ekonomické nástroje k posílení globálního postavení a vlivu Kataru. Základem tohoto úsilí je katarská vize 2030, jejímž cílem je přeměnit zemi ve vyspělou společnost schopnou udržitelného rozvoje, a zajistit tak vysokou životní

⁶ Bahrajn uzavřel s Katarem příměří až v roce 2023.

úroveň obyvatelstva pro další generace. Jádrem katarské strategie soft power spočívá ve vytvoření "systému obranného odstrašení" prostřednictvím kanálů veřejné diplomacie a nation branding. Tento systém je určen nejen k ochraně národní identity a politické suverenity Kataru, ale také k upevnění jeho přítomnosti a postavení na mezinárodní scéně. Prostřednictvím strategického využívání přesvědčování a kooperace se Katar vyhýbá používání nátlaku a zastrašování v mezinárodních vztazích a místo toho se zaměřuje na kulturní, vzdělávací a ekonomické iniciativy pro řízení zahraničních vztahů (Al-Tamimi a kol, 2023). Konkrétní strategie katarské soft power lze vidět v tabulce 5 níže.

Tabulka 5: Přehled katarské strategie soft power

Kategorie	Zdroje	Očekávané výsledky
Kulturní	Investice do médií, letectví, hudby, umění, sportu a sportovních událostí	Strategický komunikátor, obdiv a vedení, zvýšený cestovní ruch
Sociální	Humanitarismus, rozvoj vzdělání, občanská práva	Zodpovědný globální aktér, normotvůrce
Ekonomický	Exportér přírodních zdrojů, zahraniční investor, obchodní vyjednač	Vedoucí podnikatelský stát, zvýšené FDI, diverzifikovaná ekonomika
Politický	Mediátor a diplomat konfliktů	Klíčový strategický partner, vliv na politiku, bezpečnost

(zdroj: Brannagan a Giulianotti, 2018)

Pořádání MS slouží jako prostředek k naplnění Katarské národní vize 2030. Národní rozvojové plány zahrnují projekty přímo spojené s MS a mají podpořit udržitelnost i po skončení turnaje. Byl to vrchol probíhajících investic do sportu pro účely soft power, počínaje pořádáním každoročních sportovních soutěží, sponzorováním fotbalových týmů v celé Evropě včetně Qatar Airways jako prvního komerčního sponzora FC Barcelony, vlastnění francouzského Paris Saint Germain, naturalizace sportovců, kteří reprezentují Katar na světové scéně, a placení sportovců, aby propagovali zemi a turnaj samotný (Dubinsky, 2023). Posilování katarské soft power mělo dopad i na celý region GCC, jelikož ostatní státy si nemohou v tomto ohledu dovolit zůstat pozadu. Každá země začlenila soft power jako zásadní součást svých národních strategií. Každá z nich vyvíjí úsilí o regionální a mezinárodní zprostředkování a investuje značné prostředky do sportu. Například populární a celosvětově sledované závody Formule 1 mají ve svém kalendáři hned 4 zastávky v rámci zemí GCC. V tomto ohledu je nejdominantnější KSA, která v posledních letech přilákala do své fotbalové ligy řadu hvězd,

v čele s Cristianem Ronaldem. Tato strategie měla jednoznačně pozitivní dopad na mezinárodní vztahy států GCC a jejich vnímání ve světě. Využívání soft power však s sebou nese i kontroverze. Mezinárodní organizace pro lidská práva obvinily šest GCC, že využívají úspěchů v diplomacii, kultuře a sportu k zakrytí domácích bojů s politickými svobodami a pracovními právy. Zejména ambiciózní sportovní programy těchto šesti států vedly k obviněním ze "sportwashingu" neboli podpory rozvoje sportu jako způsobu odvrácení pozornosti od problémů (Gulfif, 2023).

Sociální a kulturní dopady

Tato kapitola se zabývá společenským a kulturním dopadem turnaje a zkoumá, jak v Kataru posílil národní hrdost, podnítil kulturní výměnu a postavil arabský svět do centra pozornosti. V popředí zájmu o pořádání MS bylo ze strany Kataru zpochybnit dlouholeté stereotypy a prosadit novou národní identitu na globální scéně. Katar a celý Blízký východ, který byl v minulosti vnímán optikou západního světa spíše jako monolitní stát s odporem ke globální integraci, se tak mohl světu představit v jiném světle. Katar se snažil využít turnaj jako platformu k tomu, aby se představil jako legitimní aktér na světové scéně a jako společnost, která demonstruje univerzální hodnoty a normy navzdory tomu, co západní národy vnímají jako geografické a kulturní rozdíly. Tato změna má zásadní význam nejen pro národní hrdost, ale i pro změnu globálního vnímání, a tím i pro podporu širšího pochopení a přijetí arabské kultury. Byla to právě arabská kultura, na kterou byl kladen velký důraz během turnaje. To se projevilo ve všem, od architektury stadionů, jako je stadion Al Bayt, který má připomínat tradiční beduínský stan, až po zahajovací ceremoniál, na němž se konala vystoupení zdůrazňující arabskou kulturu a historii. Kulturní výstavy a fanzóny poskytly návštěvníkům prostor, kde se mohli zblízka seznámit s místní kulturou a vyzkoušet si vše od arabské kaligrafie až po tradiční katarská jídla, což přispělo k hlubšímu pochopení a porozumění (Omar, 2022).

Turnaj měl také vliv na genderovou dynamiku v zemi. Událost podnítila iniciativy na podporu sportu mezi katarskými ženami, zpochybnila tradiční genderové role a podpořila větší zapojení žen do veřejného života a sportu. Historicky bylo v arabském světě nahlíženo na ženy ve sportu negativně, protože sportovní tělo a oblečení může působit vyzývavě, což odporuje tradičním islámským zvykům. Sportovnímu výboru žen v Kataru se dostalo podpory samotné královské rodiny, která zdůraznila, že ženy ve sportu nebudou považovány za někoho, kdo úmyslně přehlíží společenské normy. Pozitivní bylo také pokrytí tohoto trendu v médiích, které

se snažilo ukázat, že ženy mohou být i sportovkyněmi, které zároveň dodržují kulturní a náboženské kodexy chování a jsou přínosem pro širší společnost. Tento posun má dopad nejen na současnou generaci, ale vytváří také precedens pro budoucí zapojení a rovnost ve sportu a dalších oblastech společenského života (Griffin, 2019).

MS se navíc stalo platformou pro mezinárodní dialog a kulturní výměnu, která prostřednictvím univerzálního jazyka fotbalu podporuje mír a porozumění. Poskytl prostor lidem z různých prostředí, aby se spojili, sdíleli své zkušenosti a vytvořili soudržnější globální společenství, které odbourává bariéry nepochopení a předsudků (Varghese, 2022). Tyto interakce mají zásadní význam pro kulturní diplomacii, která využívá soft power strategii k překlenutí rozdílů mezi různorodým globálním publikem a hostiteli.

Výsledky analýzy

Tabulka 6: Přehled dopadů MS 2022

	Kategorie	Dopady	Komentář
Ekonomické dopady	HDP	Katar společně s regionem zaznamenal nárůst i přes celosvětový klesající trend	Zapříčiněno více důvody, ne pouze kvůli MS
	Infrastruktura	Vybudování nového města, metra a dalších zařízení souvisejících s infrastrukturou	Rekordní suma na náklady. Více než všechny předchozí MS dohromady.
	FDI	Téměř 200% nárůst projektů spojenými se zahraničními investicemi	
	Objem obchodu	Objem obchodu se výrazně zvýšil mezi Katarom a státy GCC v době MS	Zapříčiněno ukončením blokády,
	Cestovní ruch	Nárůst turistů o 19 % v porovnání let 2022 a 2019	S cestovního ruchu těžily i ostatní státy GCC
	Pracovní místa	Téměř milion nově vytvořených pracovních míst	Většinou dělníci z jihovýchodní Asie. Porušování lidských práv.
Politické dopady	Kafala systém	Pozitivní změny v oblasti lidských práv dělníků	Změna v celém GCC
	Pohyb osob	Usnadnění cestování mezi Katarom a ostatními státy GCC	
	Krize	MS jako jeden z hlavních faktorů ukončení čtyř leté diplomatické krize	
	Soft power	Silná demonstrace této strategie během MS	

Sociální dopady	Národní image	Katar představil světu svoji identitu prostřednictvím představení arabské kultury	Pochopení arabské kultury může přispět i ostatním státům GCC
	Genderová dynamika	Větší zapojení žen do sportu i veřejného života	
	Kulturní výměna	MS jako platforma pro kulturní výměnu mezi západem a východem	

Analýza ekonomických dopadů na Katar a země regionu GCC odhalila mnohostranný vliv této události. Katar významně investoval do infrastruktury a cestovního ruchu, což přineslo zvýšení HDP, diverzifikaci ekonomiky a nárůst turismu. Kromě toho, turnaj dopomohl vzestupu obchodních a investičních aktivit v celém regionu. Přestože se ukázalo, že přímý dopad na pracovní sílu z ostatních států GCC byl omezený, zlepšení právních a pracovních podmínek v Kataru a rozvojové kroky ostatních států GCC přispěly k posílení ekonomické integrace, což lze vidět na objemu obchodu mezi jednotlivými státy a Katarem. Největší ekonomický dopad na celý region lze zaznamenat v odvětví cestovního ruchu, kdy zejména KSA a SAE sloužily jako vedlejší destinace fotbalových fanoušků.

Turnaj v Kataru měl značné politické dopady na regionální vztahy a spolupráci států GCC. Tato sportovní událost nejenže posloužila jako platforma pro demonstraci katarské schopnosti překonat mezinárodní izolaci prostřednictvím diplomacie a soft power, ale také jako nástroj pro obnovu a posílení politických vztahů mezi státy GCC. Katar využil pořádání MS jako prostředek ke zlepšení svého mezinárodního image a ke zvýšení vlivu v regionu, zatímco ostatní státy GCC, uznávající ekonomické a politické příležitosti, které MS přináší, se rozhodly ukončit blokádu a posílit spolupráci s Katarem. Tato událost také přispěla ke změnám v politice zaměstnávání a pracovních práv v regionu, což odrazilo širší snahu o modernizaci a adaptaci na globální normy. Celkově MS vykreslilo komplexní obraz vztahů v GCC, ukazující, jak sport může sloužit jako efektivní nástroj mezinárodní politiky a regionální integrace.

MS představovalo nejen sportovní, ale i kulturní a sociální fenomén, který měl hluboký vliv na společnost v Kataru a na celosvětové vnímání arabského světa. Turnaj byl využit jako prostředek k posílení národní hrdosti, podnícení kulturní výměny a redefinování národní identity v globálním kontextu. Podpora genderové rovnosti a zapojení žen do sportu představovala významný sociální posun, zatímco prezentace bohaté arabské kultury na

mezinárodní scéně přispěla k odbourávání stereotypů a posilovala mezikulturní dialog. Zlepšení národní image Kataru může mít přesah i ostatní státy regionu GCC.

4.3 Porovnání dopadů mezi vybranými případy

V obou zkoumaných případech lze najít podobnost ale i rozdíly v tom jakou roli hrálo MS na regionální integraci. Tato kapitola se zaměří na identifikaci těchto dopadů.

V *prvním* kroku je důležité si určit jaké je postavení obou států v regionu. JAR je hegemon v SADC a představuje hlavní sílu pro regionální integraci v tomto regionu. Katar na druhou stranu de facto hraje opačnou roli v regionu GCC. Důležité je také určit politické pozadí v jednotlivých regionech vůči pořádatelům státům. Zatímco SADC čelí výzvám spojeným s politickou a ekonomickou diverzitou jednotlivých členů, což komplikuje jejich vzájemné vztahy, GCC má sice silnější ekonomickou spolupráci a bezpečnostní integraci, ale také zkušenosti s významnými politickými napětími mezi svými členy. Obě skupiny se snaží o regionální spolupráci, ale každá čelí vnitřním i vnějším výzvám, které ovlivňují jejich dynamiku a kooperaci. U JAR jakožto lídra regionu nehrála nestabilita v jiných členských státech významnou roli při pořádání MS. Katar se však musel vypořádat s bloádou ze strany KSA, SAE a Bahrajnu. Toto rozdílné prostředí umožňuje komplexněji identifikovat jaký vliv má MS na regionální integraci.

V *druhém* kroku je potřeba porovnat jaká byla situace v jednotlivých státech a také jejich hlavní motivace pro pořádání MS. JAR čelila řadě výzvám v podobě post-apartheidní nálady ve společnosti, nerovnosti, vysoké míry kriminality a chudoby. Na druhou stranu Katar s vysokou životní úrovní a stabilitou v zemi musel čelit diplomatické krizi. Hlavní motivací JAR pro pořádání MS bylo jednoznačně posílit image, a to ne pouze vlastní ale celého kontinentu. Jako rozvíjející se ekonomika také doufala v další posílení ekonomického růstu. Hlavním cílem kataru bylo diverzifikovat svoji ekonomiku a použít MS jako nástroj soft-power.

Ve *třetím* kroku budou porovnány konkrétní dopady, které MS mělo. Po ekonomické stránce hrál v obou případech největší roli rozvoj infrastruktury, jelikož ani jeden stát nebyl na pořádání tak velkého turnaje připraven. Pokud pomineme rozvoj v oblasti sportovní infrastruktury ve formě sportovních areálů, které nemají na regionální integraci vliv, najdeme shodu v rozšiřování a modernizaci letišť a přístavů. To představuje pro region lepší propojenost a usnadnění pohybu osob a zboží. To má také vliv na cestovní ruch, který měl v obou případech rozdílný dopad na region. JAR dokázala svými kapacitami v oblasti ubytování uspokojit

poptávku a tím pádem návštěvníci neměli potřebu cestovat do okolních zemí. Naopak státy GCC využily toho, že Katar neměl dostatečné kapacity pro téměř jeden milion návštěvníků, kteří tak museli létat na zápasy z okolních států. Rozdílný trend lze vidět i na počtu nově vytvořených pracovních míst. Zatímco v Kataru tyto pozice obsadili výhradně dělníci z jihovýchodní Asie, v JAR se v době konání turnaje zvýšil počet pracujících ze zemí SADC až o 50 000 lidí.

Společným znakem v politických dopadech je u obou případů využití MS jako nástroje soft power strategie a nation branding. MS pomohlo v obou případech zlepšit negativní vnímání nejen samotné země, ale i celého regionu. Co se týče regionální dynamiky, větší efekt měl turnaj v regionu GCC, kde hrál důležitou roli v ukončení diplomatické krize. V JAR sloužil jako platforma pro dialogy a spolupráci mezi státy při přípravě turnaje, ale žádné větší změny v regionálních vztazích nenastaly.

Co se týče sociálních dopadů, tak společným rysem pro oba případy je posílení národní hrdosti. To se povedlo posílením národní identity a prezentace země v pozitivním světle na globální scéně. V JAR navíc MS otevřelo otázky rasového a socioekonomického rozdělení. V obou případech docházelo i ke kulturním výměnám mezi obyvateli a návštěvníky. Rozsah těchto dopadů do regionů je obtížně prokazatelný, ale lze se domnívat že MS 2010 ukázalo celý kontinent v pozitivním světle a tím se posílila národní hrdost i v jiných státech. To samé platí i u Kataru, který se snažil prezentovat arabskou kulturu.

Tabulka 7: Hlavní podobnosti a rozdíly obou případů

Aspekt	JAR	Katar
Postavení v regionu	Hegemon v SADC	Slabá pozice v GCC
Politické pozadí	Politická a ekonomická diverzita v jednotlivých státech	Silnější ekonomická a bezpečnostní integrace, ale politická napětí
Motivace pro pořádání MS	Posílit image a ekonomický růst	Diverzifikovat ekonomiku a použít MS jako nástroj soft-power
Dopady na infrastrukturu	Rozvoj infrastruktury (letišť, přístavy, sportovní areály)	Rozvoj infrastruktury (letišť, přístavy, sportovní areály)
Dopady na cestovní ruch	Nárůst cestovního ruchu, ale s nízkým dopadem na sousední země	Nárůst cestovního ruchu s velkým dopadem na sousední země
Dopady na zaměstnanost	Vytvoření 50 000 pracovních míst pro občany SADC	Vytvoření pracovních míst výhradně pro dělníky z jihovýchodní Asie
Politické dopady	Využití MS jako nástroje soft power a nation branding	Využití MS jako nástroje soft power a nation branding, ukončení diplomatické krize

Sociální dopady	Posílení národní hrdosti, překonání rasového a socioekonomického rozdělení	Posílení národní hrdosti, prezentace arabské kultury
------------------------	--	--

4.4 Výsledky analýzy

Hypotéza #1: Mezinárodní sportovní události přispívají k posílení regionální spolupráce a integrace.

Zatímco MS může přinést regionu zvýšenou pozornost a usnadnit vyjednávání, nelze s jistotou říci, že by mělo přímý vliv na uzavírání nových dohod o regionální spolupráci. Uzavírání dohod o regionální spolupráci je složitý proces, který zahrnuje řadu faktorů, jako jsou politické zájmy, ekonomické priority a geopolitické změny. MS je jen jedním z mnoha faktorů, které to však mohou ovlivnit. Je velmi těžké určit, zdali k uzavření nových dohod ovlivňující regionální integraci došlo primárně kvůli MS nebo v tom hrály roli další faktory. Z provedené analýzy vyplývá, že během příprav na MS 2010 v JAR došlo k dohodě o rozvinutí tras TFCA, které propojují 9 zemí SADC. V případě Kataru by se mohlo jednat o společné úsilí států GCC ke změně pracovního systému Kafala. Z analýzy však lze jednoznačně odvodit, že MS sloužila jako platforma pro diplomatické vyjednávání mezi představiteli států.

Usnadnění pohybu osob v rámci regionu je znatelný zejména na případu Kataru a regionu GCC, kde byly zmírněny opatření pro cestování v průběhu MS. Region GCC je v tomto ohledu silně ovlivněn diplomatickou krizí, během které byly uzavřeny hranice mezi jednotlivými státy. V případě MS 2010 lze vidět silný nárůst počtu migrujících obyvatel ze zemí SADC do JAR za účelem práce. JAR dále zavedla imigrační opatření týkající se ulehčení vstupu do země. Tento trend byl však pouze krátkodobý a v následujících letech se tyto hodnoty vrátily do stejných čísel jako před MS.

Hypotéza #2: Mezinárodní sportovní události mohou vést ke změnám v politických vztazích mezi hostitelskými regiony a sousedními zeměmi.

Druhá zkoumaná hypotéza je úzce propojená s hypotézou čísla jedna. V případě MS 2010 v JAR nebyly prokázány žádné významné změny v politických vztazích. Naopak v případě Kataru lze identifikovat zásadní dopad na region. MS 2022 bylo jednou z hlavních příčin pro ukončení diplomatické krize mezi Katarom a KSA, SAE, Bahrajnem a Egyptem, což přímo potvrzuje tuto hypotézu. V rámci SADC stojí za zmínku podpis dohody mezi JAR a Zimbabwe

z roku 2009 za účelem vytvoření vhodného prostředí pro investice. V případě Kataru to mohou být již výše zmíněné opatření týkající se systému Kafala a zrušení vízových povinností.

MS však hrálo významnou roli v oblasti soft power a nation branding. Zde lze najít podobné strategie ze stran obou států. Hlavním cílem bylo ukázat zemi i celý region v lepším světle, než tomu bylo před pořádáním MS. Těmito kroky se podařilo posílit národní hrdost v obou státech a prostřednictvím představení africké, respektive arabské kultury to mohlo mít přesah na celý okolní region.

Hypotéza #3: Mezinárodní sportovní události podporují regionální ekonomiku a obchodní vztahy prostřednictvím zvýšeného turismu, investic a obchodních příležitostí.

Pořádání MS měl pozitivní dopad na objem obchodu v GCC⁷, což naznačuje zesílení ekonomických vazeb a regionální spolupráce. To se projevilo zejména na zvýšení FDI a obchodních aktivit. Změny v obchodní bilanci a FDI naznačují, že MS mohlo sloužit jako katalyzátor pro zlepšení ekonomických vztahů a zvýšení ekonomické integrace mezi hostitelským regionem a jeho sousedy. Příliv FDI zvýšil ekonomickou stabilitu a otevřel nové možnosti pro domácí i zahraniční podniky. V obou případech byly výrazné investice směřovány do rozvoje infrastruktury, jako jsou sportovní zařízení, hotely a dopravní sítě, což nejen podpořilo místní ekonomiku, ale také přilákalo zahraniční investory a turisty. Toto zlepšení infrastruktury mělo dlouhodobý vliv na zvýšení přístupnosti a atraktivnosti hostitelského regionu. Z ekonomického hlediska byl také znát velký nárůst turismu a vytvoření nových pracovních míst. Z těchto důvodů lze konstatovat, že hypotéza o pozitivním dopadu mezinárodních sportovních událostí na ekonomické vztahy a regionální spolupráci byla potvrzena.

Mega-eventy, jako je MS ve fotbale, mohou mít dopad na regionální integraci. Analýza ukázala, že všechny tři zkoumané hypotézy – posílení regionální spolupráce a integrace, změny v politických vztazích a podpora regionální ekonomiky a obchodních vztahů - se v jisté míře potvrdily. Je však důležité poznamenat, že dopad MS se liší v závislosti na specifickém kontextu a na tom, jak se hostitelská země a sousední státy na událost připraví a využijí ji.

⁷ U regionu SADC nebyl tento indikátor zkoumán z důvodu zavedení zóny volného obchodu v roce 2008, což by mělo za následek zkreslení výsledků.

5 Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zjistit jaký vliv mají mega-eventy, konkrétně MS ve fotbale, na regionální integraci. Na základě předem určených hypotéz byla provedena případová studie MS v JAR 2010 a MS v Kataru 2022. Provedená analýza se věnovala třem kategoriím, na které dle teoretické části může mít mega-event největší vliv. Ekonomické dopady byly studovány propojením kvantitativních dat – které ukázaly změny v hlavních indikátorech pro měření regionální integrace, a kvalitativních dat - které prokázaly kauzalitu mezi MS a jeho vlivem na regionální integraci. Politické, sociální a kulturní dopady byly zkoumány cíleně se zaměřením na to, v jakém prostředí se MS odehrávalo.

I přesto, že provedená analýza dvou případových studií poskytla široký obrázek o tom, jaký vliv má MS na regionální integraci, stále existuje určitá limitace. Ta za prvé spočívá v počtu případů, jelikož výsledky byly často závislé na regionálním rozpození jednotlivých států. Pro ucelenější přehled by bylo vhodné přidat do analýzy například MS v Brazílii v roce 2014 a MS v Německu v roce 2006. Z důvodu rozsahu práce to ovšem nebylo možné, ale poskytuje to však prostor pro další výzkum. Druhou limitaci představuje dostupnost dat. Jelikož je analýza rozdělená na tři kategorie, tedy ekonomické, politické a sociální, tak aby se pokryl celkový dopad mega-eventu, nebylo možné jednotlivé dopady zkoumat více do hloubky. Například u sociálních dopadů by pro další výzkum bylo vhodné začlenit do analýzy rozhovory s obyvateli regionu, což vzhledem k náročnosti provedení nebylo možné. U ekonomických a politických dopadů byla snaha získat data více zaměřená na MS prostřednictvím oficiálních žádostí od orgánů daných zemí, což se i přes větší snahu nepodařilo a bylo tak čerpáno pouze ze světových databází nebo volně dostupných evaluačních zpráv.

I přes tyto omezení se podařilo určené hypotézy potvrdit a analýza ukázala do jaké míry může MS ovlivnit regionální integraci. Potvrdila se hypotéza, že MS může přispívat k posílení regionální spolupráce a integrace. Turnaj může zejména sloužit jako platforma pro diplomatické vyjednávání a usnadňovat vzájemnou komunikaci mezi státy. Dále bylo prokázáno, že MS může vést ke změnám v politických vztazích mezi hostitelskými regiony a sousedními zeměmi. V případě Kataru MS 2022 sehrálo klíčovou roli v ukončení diplomatické krize v regionu GCC. V obou případech MS posílilo soft power strategii hostitelských zemí a přispělo k budování pozitivního obrazu regionu v mezinárodním měřítku. Ekonomické dopady

MS byly v obou případech pozitivní. Turnaj vedl k nárůstu obchodu a investic, podpořil rozvoj cestovního ruchu a infrastruktury a vytvořil nová pracovní místa.

Je ovšem důležité poznamenat, že dopad MS na regionální integraci se liší v závislosti na specifickém kontextu. Pro dosažení maximálního trvalého přínosu je nezbytné, aby byla s MS spojena komplexní strategie regionálního rozvoje. Závěrem lze konstatovat, že MS může být silným nástrojem pro podporu regionální integrace, ale jeho efektivita závisí na mnoha faktorech, z nichž některé byly podrobeny v analýze předložené práce. Navazující, rozsáhlejší výzkum tohoto fenoménu by však jednoznačně byl na místě.

Summary

The main objective of this thesis was to find out what impact mega-events, specifically the World Cup, have on regional integration. Based on the pre-determined hypotheses, a case study of the 2010 World Cup in South Africa and the 2022 World Cup in Qatar was conducted. The analysis conducted focused on three categories that, according to the theoretical part, can be most affected by a mega-event. Economic impacts were studied by combining quantitative data - which showed changes in the main indicators for measuring regional integration, and qualitative data - which showed causality between the MS and its impact on regional integration. Political, social and cultural impacts were examined purposively, focusing on the setting in which MS took place.

Although the analysis of the two case studies provided a broad picture of the impact of MS on regional integration, there are still some limitations. Firstly, this lies in the number of cases, as the results were often dependent on the regional disposition of each country. For a more comprehensive overview, it would be useful to add to the analysis, for example, the MS in Brazil in 2014 and the MS in Germany in 2006. However, due to the scope of the paper this was not possible. The second limitation is the availability of data. As the analysis is divided into three categories, i.e. economic, political and social, in order to cover the overall impact of the mega-event, it was not possible to examine the individual impacts in more depth. For example, for social impacts, it would have been useful to include interviews with residents of the region in the analysis for further research, which was not possible due to the difficulty of implementation. For the economic and political impacts, there was an attempt to obtain more MS-focused data through official requests from the country authorities, which unfortunately did not succeed and thus only drew on global databases or freely available evaluation reports.

Despite these limitations, the identified hypotheses were confirmed and the analysis showed the extent to which MS can influence regional integration. The hypothesis that MS can contribute to strengthening regional cooperation and integration was confirmed. In particular, the tournament can serve as a platform for diplomatic negotiations and facilitate communication between states. Furthermore, it was shown that the MS can lead to changes in political relations between host regions and neighbouring countries. In the case of Qatar, the 2022 MS played a key role in ending the diplomatic crisis in the GCC region. In both cases, the MS strengthened the soft power strategy of the host countries and contributed to building

a positive image of the region internationally. The economic impact of the World Cup was positive in both cases. The tournament led to an increase in trade and investment, boosted tourism and infrastructure development and created new jobs.

However, it is important to note that the impact of the World Cup on regional integration varies depending on the specific context. A comprehensive regional development strategy needs to be linked to the MS in order to achieve maximum lasting benefits. In conclusion, MS can be a powerful tool for promoting regional integration, but its effectiveness depends on many factors.

Seznam použité literatury a ostatních pramenů

Odborná literatura:

Al-Tamimi, N., Amin, A., & Zarrinabadi, N. (2023). Creating Nation Brand: The Model of Qatar. In Deleted Journal (pp. 49–80). https://doi.org/10.1007/978-3-031-24651-7_4

Barrios, D., Stuart, R., Matt A. (2016) “Bringing Home the Gold? A Review of the Economic Impact of Hosting Mega-Events.” CID Working Paper Series 2016.320, Harvard University, Cambridge, Dostupné z: <https://dash.harvard.edu/handle/1/37366351>

Bohlmann, H. R., & Van Heerden, J. (2008). Predicting the economic impact of the 2010 FIFA World Cup on South Africa. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 3(4), 383. <https://doi.org/10.1504/ijsmm.2008.017214>

Bond, P., Cottle, E., (2011). Economic promises and pitfalls of South Africa’s World Cup. In. South Africa’s World Cup: A legacy for whom. 39-72. <https://ccs.ukzn.ac.za/files/Bond%20Cottle%20World%20Cup%20economics.pdf>

Börzel, T. A. (2015). *Theorizing Regionalism: Cooperation, Integration, and Governance*. Oxford Handbook of Comparative Regionalism. <http://aei.pitt.edu/78876/>

Brannagan, P. M., & Giulianotti, R. (2018). The soft power–soft disempowerment nexus: the case of Qatar. *International Affairs*, 94(5), 1139–1157. <https://doi.org/10.1093/ia/iiy125>

Capannelli, G., Lee, J.W., Petri, P. (2009). Developing Indicators for Regional Economic Integration and Cooperation. Asian Development Bank. No. 33. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11540/1824>

Cini, M. (2022). 5. Intergovernmentalism. In Oxford University Press eBooks (pp. 67–80). <https://doi.org/10.1093/hepl/9780198862239.003.0005>

Cornelissen, S., Bob, U., & Swart, K. (2011). Towards redefining the concept of legacy in relation to sport mega-events: Insights from the 2010 FIFA World Cup. *Development Southern Africa*, 28(3), 307–318. <https://doi.org/10.1080/0376835x.2011.595990>

Dubinsky, Y. (2023). Clashes of cultures at the FIFA World Cup: Reflections on soft power, nation building, and sportswashing in Qatar 2022. *Place Branding and Public Diplomacy*. <https://doi.org/10.1057/s41254-023-00311-8>

Farrell, M. (2005). An Introduction. *Global Politics of Regionalism: Theory and Practice*. 1-17. ISBN 0 7453 2263 8

Fawcett, L. (2013). The history and concept of regionalism. Social Science Research Network. http://collections.unu.edu/eserv/UNU:1363/W-2013-5_revised.pdf

Fredline, L., Jago, L. K., & Deery, M. (2003). The development of a generic scale to measure the social impacts of events. *Event Management*, 8(1), 23–37. <https://doi.org/10.3727/152599503108751676>

Gilboa, E. (2008). Searching for a theory of public diplomacy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science/the Annals*, 616(1), 55–77. <https://doi.org/10.1177/0002716207312142>

Grix, J., & Lee, D. (2013). Soft Power, Sports Mega-Events and Emerging States: the lure of the politics of attraction. *Global Society*, 27(4), 521–536. <https://doi.org/10.1080/13600826.2013.827632>

Hörne, J., & Manzenreiter, W. (2006). An introduction to the sociology of sports Mega-Events. *Sociological Review*, 54, 1–24. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954x.2006.00650.x>

Jensen, C. E. (2022). 4. Neo-functionalism. In Oxford University Press eBooks (pp. 53–66). <https://doi.org/10.1093/hepl/9780198862239.003.0004>.

Kaplanidou, K., Karadakis, K., Gibson, H., Thapa, B., Walker, M., Geldenhuys, S., & Coetzee, W. (2013). Quality of Life, Event Impacts, and Mega-Event Support among South African Residents before and after the 2010 FIFA World Cup. *Journal of Travel Research*, 52(5), 631–645. <https://doi.org/10.1177/0047287513478501>

Kenton, W. (2024, April 18). Economic Integration Definition and real-world example. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/e/economic-integration.asp#citation-9>

Kerr, P., & Wiseman, G. (2013). *Diplomacy in a globalizing world: Theories and Practices*. OUP USA. ISBN: 978-0-19-976448-8

Kessenne, S. (2012). The economic impact, costs and benefits of the FIFA World Cup and the Olympic Games: who wins, who loses? https://econpapers.repec.org/bookchap/elgeechap/14313_5f16.htm

Knott, B., & Tinaz, C. (2022). The legacy of sport events for emerging nations. *Frontiers in Sports and Active Living*, 4. <https://doi.org/10.3389/fspor.2022.926334>

Knott, B., Fyall, A., & Jones, I. (2013). The Nation-Branding legacy of the 2010 FIFA World Cup for South Africa. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 22(6), 569–595. <https://doi.org/10.1080/19368623.2012.663155>

Lenz, T., Iroulo, L. (2021). *Global Theories of Regionalism*. In *Handbook on Regionalism and Global Governance*. ISBN 978 1 80037 755 4.

Lieberman, E. S. (2022). *Until we have won our liberty*. In Princeton University Press eBooks. <https://doi.org/10.1515/9780691203010>

Mair, J., & Duffy, M. (2018). The role of festivals in strengthening social capital in rural communities. *Event Management*, 22(6), 875–889. <https://doi.org/10.3727/152599518x15346132863229>

Mair, J., Chien, P. M., Kelly, S., & Derrington, S. (2021). Social impacts of mega-events: a systematic narrative review and research agenda. *Journal of Sustainable Tourism*, 31(2), 538–560. <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1870989>

Müller, M. (2015). What makes an event a mega-event? Definitions and sizes. *Leisure Studies*, 34(6), 627–642. <https://doi.org/10.1080/02614367.2014.993333>

Ndlovu, S. M. (2009). Sports as cultural diplomacy: the 2010 FIFA World Cup in South Africa's foreign policy. *Soccer and Society*, 11(1–2), 144–153. <https://doi.org/10.1080/14660970903331466>

Nye, J. S. (2004). Soft power: the means to success in world politics. *Foreign Affairs*, 83(3), 136. <https://doi.org/10.2307/20033985>

Pazos, C. (2019, November 29). The impacts of the 2010 FIFA World Cup South Africa. ArcGIS StoryMaps. <https://storymaps.arcgis.com/stories/5be2f12baea84af79a65d1d94b48b1b8>

Piknerová, Linda. (2013) Bezpečnostní spolupráce uvnitř SADC. Na cestě k bezpečnostnímu společenství? *Obrana a strategie*: , roč. 13, č. 1, s. 59-70. ISSN 1802-7199. DOI:10.3849/1802-7199.13.2013.01.059-070.

Prakash, A., & Hart, J. A. (2000). Indicators of economic integration. *Global Governance*, 6(1), 95–114. <https://doi.org/10.1163/19426720-00601007>

Preuss, H. (2007). The conceptualisation and measurement of Mega Sport event legacies. *Journal of Sport Tourism*, 12(3–4), 207–228. <https://doi.org/10.1080/14775080701736957>

Roche, M. (2002). Megaevents and modernity. In Routledge eBooks. <https://doi.org/10.4324/9780203443941>

Söderbaum, F. (2011) Theories of regionalism. In *Routledge Handbook of Asian Regionalism*; Routledge: London, UK, 2012; pp. 31–41.

Söderbaum, F., & Shaw, T. M. (2003). Theories of new regionalism. In *Palgrave Macmillan UK eBooks*. 1-21. <https://doi.org/10.1057/9781403938794>

Steytler, N., & Powell, D. (2010). The impact of the global financial crisis on decentralized government in South Africa. *L'Europe En Formation*, n° 358(4), 149–172. <https://doi.org/10.3917/eufor.358.0149>

Sturm, M., Stráský, J., Adolf, P., & Peschel, D. (2008). The Gulf Cooperation Council Countries - economic structures, recent developments and role in the global economy. *Social Science Research Network*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1144464>

Swart, K., Bob, U., Knott, B., & Salie, M. (2011). A sport and sociocultural legacy beyond 2010: A case study of the Football Foundation of South Africa. *Development Southern Africa*, 28(3), 415–428. <https://doi.org/10.1080/0376835x.2011.595997>

Trunkos J., Heere B. (2017), Sport Diplomacy: A Review of How Sports Can Be Used to Improve International Relationships. in Case Studies in Sport Diplomacy. ISBN 9781940067056

Ulrichsen, K. C. (2020). Qatar and the Gulf crisis. Oxford University Press, USA. ISBN 9781787382077

Verdun, A., & Laursen, F. (2020). Intergovernmentalism: old, liberal, and new. Oxford Research Encyclopedia of Politics. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.1489>

Veselský, M. (2021). Mega-eventy a sociologie. Definice, kontroverze a metodologicko-teoretické problémy. *Tělesná Kultura*, 44(1), 9–17. <https://doi.org/10.5507/tk.2021.006>

Werner, K., Dickson, G., & Hyde, K. F. (2015). The impact of a mega-event on inter-organisational relationships and tie strength: Perceptions from the 2011 Rugby World Cup. *Sport Management Review*, 18(3), 421–435. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2014.11.005>

Yin, R. K. (1999). Enhancing the quality of case studies in health services research. *PubMed*, 34(5 Pt 2), 1209–1224. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10591280>

Sekundární zdroje:

Afrol News. (2010) World Cup “good investment” for SA. Dostupné z: <http://www.afrol.com/articles/36425>

Alagas, P. (2022). World Cup fan experience to boost Qatar’s image. In *Gulf Times*. Dostupné z: <https://www.gulf-times.com/article/652007/business/world-cup-fan-experience-to-boost-qatars-image>

Al – Jaber. (2021). Why the GCC States Embraced Reconciliation. In *Gulf International Forum*. Dostupné z: <https://gulrif.org/why-the-gcc-states-embraced-reconciliation/>

Al – Jazeera. (2004). South Africa wins 2010 World Cup bid. *Al Jazeera*. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2004/5/15/south-africa-wins-2010-world-cup-bid>

Al - Jazeera, (2017). Gulf blockade 'poses no risk to Qatar World Cup.' Al Jazeera. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/sports/2017/10/6/gulf-blockade-poses-no-risk-to-qatar-world-cup>

Al – Jazeera. (2020). Qatar blockade: Five things to know about the Gulf crisis. Al Jazeera. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2020/6/5/qatar-blockade-five-things-to-know-about-the-gulf-crisis>

Battaloglu. N. (2022). FIFA 2022 Qatar and building bridges in the Gulf. Gulf International Forum. Dostupné z: <https://gulfif.org/fifa-2022-qatar-and-building-bridges-in-the-gulf/>

BHRRC. (2017) Qatar: Population of migrant workers swells to 2.1 million ahead of 2022 FIFA World Cup - Business & Human Rights Resource Centre. Dostupné z: <://www.business-humanrights.org/en/latest-news/qatar-population-of-migrant-workers-swells-to-21-million-ahead-of-2022-fifa-world-cup/>

Bibolov, A., Miyajima, K., Rehman, S., & Yuan, T. (2024). 2022 FIFA World Cup: Economic impact on Qatar and regional spillovers. IMF eLibrary. Dostupné z: <https://doi.org/10.5089/9798400267864.018.A001>

ČT24. (2009). Studená válka nepustila sportovce na olympijské hry. ČT24. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/archiv/studena-valka-nepustila-sportovce-na-olympijske-hry-178631>

Dart, T. (2022). How many migrant workers have died in Qatar? What we know about the human cost of the 2022 World Cup. The Guardian. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2022/nov/27/qatar-deaths-how-many-migrant-workers-died-world-cup-number-toll>

Dowse, S. (2022). Power play: international politics, Germany, South Africa and the FIFA World Cup. South African Institute of International Affairs. SAIIA. Dostupné z: <https://saiia.org.za/research/power-play-international-politics-germany-south-africa-and-the-fifa-world-cup/>

Galeeva, D. (2022). The 2022 World Cup in Qatar: politics on display on and off the field. In Gulf International Forum. Dostupné z: <https://gulrif.org/the-2022-world-cup-in-qatar-politics-on-display-on-and-off-the-field>

Griffin, T. R. (2019). National identity, social legacy and Qatar 2022: the cultural ramifications of FIFA's first Arab World Cup. *Soccer and Society*, 20(7–8), 1000–1013. <https://doi.org/10.1080/14660970.2019.1680499>

GULFIF (2022). Pursuing greater influence: the GCC states' use of soft power. Gulf International Forum. Dostupné z: <https://gulrif.org/pursuing-greater-influence-the-gcc-states-use-of-soft-power/>

Haghirian, M. (2022). The 2022 World Cup is a Win for GCC Cooperation. In: Arab Gulf States Institute in Washington. Dostupné z: <https://agsiw.org/the-2022-world-cup-is-a-win-for-gcc-cooperation/>

Harwood, A. (2017). How football created the biggest crisis in the Middle East for decades | The Independent. The Independent. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/voices/middle-east-football-crisis-qatar-world-cup-saudi-arabia-uae-blockade-al-jazeera-football-united-arab-emirates-a7996276.html>

Holecová, S. (2021). Fotky: Fotbalová válka. Jak boj o postup rozpoutal krveprolití. Seznam Zprávy. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fotky-jak-se-z-fotbaloveho-zapasu-stala-rozbuska-k-rozpoutani-valky-169702>

Höglund, K., & Sundberg, R. (2008). Reconciliation through Sports? The Case of South Africa. *Third World Quarterly*, 29(4), 805–818. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/20455073>

ILO. (2022). Labour Migration. International Labour Organization. Dostupné z: <https://www.ilo.org/regions-and-countries/arab-states/ilo-arab-states/areas-work/labour-migration>

Jackson, J. (2010). Qatar wins 2022 World Cup bid. In *The Guardian*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2010/dec/02/qatar-win-2022-world-cup-bid>

Jivraj, H. (2023). What legacy has the World Cup left on Qatar's foreign direct investment journey? Investment Monitor. Dostupné z: <https://www.investmentmonitor.ai/features/what-legacy-has-the-world-cup-left-on-qatar-fdi-journey/>

Kabbani. (2022). The 2022 FIFA World Cup: Qatar's catalyst to propel development and soft power. Wilson Center. Dostupné z: <https://www.wilsoncenter.org/article/2022-fifa-world-cup-qatars-catalyst-propel-development-and-soft-power>

Kathmandu, A. B. &. (2022). Thousands of migrant workers died in Qatar's extreme heat. the World Cup forced a reckoning. TIME. Dostupné z: <https://time.com/6227277/qatar-extreme-heat-world-cup-2022/>

Knipp, K., & Mellouk, I. (2020). Qatar boycott 3 years on: "Everyone loses.". Dostupné z: [dw.com. https://www.dw.com/en/qatar-boycott-three-years-on-everyone-loses/a-53690284](https://www.dw.com/en/qatar-boycott-three-years-on-everyone-loses/a-53690284)

Kuwait Times (2019). Qatari football team heads to UAE via Kuwait. Kuwaittimes. Dostupné z: <https://kuwaittimes.com/qatari-football-team-heads-to-uae-via-kuwait/>

MacDonald, A. (2021). Qatar blockade: What caused it and why is it coming to an end? In Middle East Eye. Dostupné z: <https://www.middleeasteye.net/news/qatar-blockade-saudi-arabia-lift-cause-end>

Nereim, V. (2018). Saudi Plans Military Base and Nuclear Dump Near Qatar. In Bloomberg. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/politics/articles/2018-04-09/saudi-mulls-military-base-nuclear-dump-near-qatar-report-says>

Omar, F. (2022). Qatar World Cup promotes and showcases Arab culture. In Kuwaittimes. Dostupné z: <https://kuwaittimes.com/qatar-world-cup-promotes-and-showcases-arab-culture/>

Pattisson, P. (2024). Has the World Cup really improved workers' rights in Qatar? Five experts give their verdict. The Guardian. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/global-development/2022/oct/23/qatar-labour-policy-workers-world-cup-2022-expert-verdict>

Ramani, S. (2021). The Qatar blockade is over, but the Gulf crisis lives on. Foreign Policy. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2021/01/27/qatar-blockade-gcc-divisions-turkey-libya-palestine/>

Ramsey, G. (2022). How Qatar ended up hosting the World Cup. CNN Sports. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/11/23/football/qatar-fifa-world-cup-explainer-spt-intl/index.html>

Reuters. (2018). Saudi official hints at plan to dig canal on Qatar border. In Reuters. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-saudi-qatar-canal/saudi-official-hints-at-plan-to-dig-canal-on-qatar-border-idUSKCN1LG13H/>

Reuters. (2022). Qatar World Cup 'is a mistake,' says former FIFA President Sepp Blatter. CNN Sports. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/11/09/football/sepp-blatter-qatar-fifa-world-cup-spt-intl/index.html>

Reuters. (2023). Saudi Arabia sole bidder to host 2034 World Cup, FIFA says. In Reuters. Dostupné z: <https://www.reuters.com/sports/soccer/saudi-arabia-sole-bidder-host-2034-world-cup-fifa-confirms-2023-10-31/>

Riegel, J. (2011). Keeping Score in the 2010 World Cup: How Do Sports Mega-Events Compete with Pro-Poor Development? Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/129586326.pdf>

Sowetan. (2009). Maputo airport upgrade. SowetanLIVE. Dostupné z: <https://www.sowetanlive.co.za/news/2009-04-15-maputo-airport-upgrade/>

Turianskyi, Y. (2010). 2010 FIFA World Cup: More than just football for SA?. South African Institute of International Affairs. SAIIA. Dostupné z: <https://saiia.org.za/research/2010-fifa-world-cup-more-than-just-football-for-sa/>

Varghese, J. (2022). Compact nature of World Cup enhances more cultural exchange, festivities. Gulf Times. Dostupné z: <https://www.gulf-times.com/article/651651/qatar/compact-nature-of-world-cup-enhances-more-cultural-exchange-festivities>

Oficiální dokumenty:

GCIS. (2010), 2010 FIFA World Cup South Africa: Government preparations. Government Communication and Information System. Dostupné z: https://www.gcis.gov.za/sites/default/files/docs/resourcecentre/multimedia/sa2010_govprep.pdf

GCIS. (2010). Africa's time has come! South Africa is ready!. Government Communication and Information System. Dostupné z: https://www.gcis.gov.za/sites/default/files/docs/resourcecentre/multimedia/2010_time.pdf

GOVZA. (2009). South Africa and Zimbabwe sign a bilateral investment agreement | South African Government. (2009, November 27). Dostupné z: <https://www.gov.za/news/media-statements/south-africa-and-zimbabwe-sign-bilateral-investment-agreement-27-nov-2009>

SA. (2010). International Relations. South Africa yearbook 2010/2011. Dostupné z: <https://www.gcis.gov.za/sites/default/files/docs/resourcecentre/yearbook/chapter14.pdf>

SRSA. (2013). 2010 Fifa World Cup Country Report. Sport and Recreation South Africa. Dostupné z: https://www.gov.za/sites/default/files/gcis_document/201409/srsacountryreport2013-withcovera.pdf

The Consolidated Treaty. (2014). SADC. Dostupné z: https://www.sadc.int/sites/default/files/2021-08/Consolidated_Text_of_the_SADC_Treaty_-_scanned_21_October_2015.pdf

WESGRO. (2011). Wesgro rings bell for massive investment by rako labels in cape town. Media Release. Dostupné z: https://cisp.cachefly.net/assets/articles/attachments/33291_wesgro.pdf

Datové zdroje:

Data.WorldBank.Org - HDP v tržních cenách, roční reálná míra růstu(%), 2004 – 2012 – Svět, Subsaharská Afrika

IMF. (2024). Real GDP growth Annual percent change. Dostupné z: https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD

Makochekanwa, A. (2013). An analysis of tourism contribution to economic growth in SADC Countries Botswana Journal of Economics. Vol 11. No. 15. ISSN 1810-0163. Dostupné z: <https://www.ajol.info/index.php/boje/article/view/94197>

MI. (2023). Highlights of Tourism in Qatar: Annual Tourism Report 2022. Ministry of Interior Qatar: Tourism. Dostupné z: <https://www.qatartourism.com/content/dam/qatar-tourism/qatar-tourism-reports/qatar-tourism-annual-report-2022.pdf>

PSA. (2022). Domains of GCC common markets: Work in the governmental and private sectors. Planning and Statistics Authority. Dostupné z: <https://www.psa.gov.qa/en/statistics1/Pages/GCC-Common-Market-Statistics.aspx>

PSA. Qatar. (2013 – 2023). Foreign Trade Portal. Planning and Statistics Authority. Dostupné z: <https://www.psa.gov.qa/en/statistics1/ft/Pages/default.aspx>

SADC Statistical yearbook 2014. Dostupné z: <https://www.sadc.int/sadc-statistics/sadc-statistics-yearbook>

STATSsa. (2007). Tourism 2006. Statistics South Africa. Report No. 03-51-02 (2006). Dostupné z: <https://www.statssa.gov.za/publications/Report-03-51-02/Report-03-51-022006.pdf>

STATSsa. (2008). Tourism 2007. Statistics South Africa. Report No. 03-51-02 (2007). Dostupné z: <https://www.statssa.gov.za/publications/Report-03-51-02/Report-03-51-022007.pdf>

STATSsa. (2009). Tourism 2008. Statistics South Africa. Report No. 03-51-02 (2008). Dostupné z: <https://www.statssa.gov.za/publications/Report-03-51-02/Report-03-51-022008.pdf>

STATSsa. (2010). Tourism 2009. Statistics South Africa. Report No. 03-51-02 (2009). Dostupné z: <https://www.statssa.gov.za/publications/Report-03-51-02/Report-03-51-022009.pdf>

STATSsa. (2011). Tourism 2010. Statistics South Africa. Report No. 03-51-02 (2010). Dostupné z: <https://www.statssa.gov.za/publications/Report-03-51-02/Report-03-51-022010.pdf>

STATSsa. (2012). Tourism 2011. Statistics South Africa. Report No. 03-51-02 (2011). Dostupné z: <https://www.statssa.gov.za/publications/Report-03-51-02/Report-03-51-022011.pdf>

STATSsa. (2013). Tourism 2012. Statistics South Africa. Report No. 03-51-02 (2012). Dostupné z: <https://www.statssa.gov.za/publications/Report-03-51-02/Report-03-51-022012.pdf>

UNCTAD. (2006) FOREIGN DIRECT INVESTMENT INFLOWS TO AFRICA HIT HISTORIC HIGH. (2006, October 16). UNCTAD. Dostupné z: <https://unctad.org/press-material/foreign-direct-investment-inflows-africa-hit-historic-high>

UNCTAD. (2008). FDI in Africa hits record, and continent has highest returns on investment of all developing regions. (2008, September 24). UNCTAD. Dostupné z: <https://unctad.org/press-material/fdi-africa-hits-record-and-continent-has-highest-returns-investment-all-developing>

UNCTAD. (2015). Foreign direct investment inflows to Africa remained stable in 2014, un Report says. (2015, June 24). UNCTAD. Dostupné z: <https://unctad.org/press-material/foreign-direct-investment-inflows-africa-remained-stable-2014-un-report-says>

UNCTAD. (2023). Global foreign direct investment flows over the last 30 years. (2023). UNCTAD. Dostupné z: <https://unctad.org/data-visualization/global-foreign-direct-investment-flows-over-last-30-years>

Teze diplomové práce

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních
věd
Institut politologických studií

Projekt Diplomové práce

Mezinárodní sportovní událost a regionální integrace: Případová studie Mistrovství světa ve fotbale v Jihoafrické republice a Kataru

Anglický název: International sporting events and regional integration: a case study of the FIFA World Cup in South Africa and Qatar

Jméno: Bc. Martin Křivský

Vedoucí práce: doc. Martin Riegl, Ph.D.

Studijní program: Mezinárodní vztahy

Rok odevzdání projektu: 2024

Úvod k tématu

Téma této práce se zabývá mezinárodními sportovními událostmi, zejména mistrovstvím světa ve fotbale, a jejich dopadu na regionální integraci. Tyto události si získaly obrovskou pozornost po celém světě a přitahují publikum z celého světa a s tím spojené značné investice. Cílem této práce je prozkoumat různé způsoby, jakými tyto události přispívají k dynamice hostitelských regionů, a to zkoumáním jejich vlivu na sociální, ekonomické a politické prostředí.

V dnešním globalizovaném světě má pochopení dopadu mezinárodních sportovních událostí na regionální integraci velký význam. Tyto události často vyžadují významný rozvoj infrastruktury, změny různých politik a také regionální spolupráci. Tyto faktory mohou mít na hostitelské regiony dlouhodobý vliv, utvářet jejich budoucí trajektorie a ovlivňovat jejich vztahy se sousedními regiony a zeměmi.

Celkově se tento výzkum snaží přispět ke stávajícím poznatkům v oblasti mezinárodních vztahů tím, že zkoumá roli sportovních událostí, konkrétně mistrovství světa ve fotbale, při utváření regionální integrace. Odhalením mechanismů a výsledků takových událostí chce tato studie poskytnout cenné poznatky v tomto oboru.

Výzkumná otázka

Výzkumná otázka, pro tuto práci, zní: "*Jaký vliv mají mezinárodní sportovní události na regionální integraci?*". Analýzou této otázky si výzkum klade za cíl objasnit důsledky pořádání těchto událostí, se zaměřením na mistrovství světa ve fotbale, na proces regionální integrace. Regionální integrací se rozumí spolupráce a koordinace mezi státy nebo subjekty v rámci určitého regionu, která vede k hlubší hospodářské, politické a sociální integraci.

Výzkumné hypotézy

Studie bude zaměřena na zkoumání tří klíčových hypotéz, které se týkají rozmanitých aspektů komplexního vztahu mezi mega-událostmi a regionalismem. První hypotéza se věnuje myšlence, že velké mezinárodní sportovní události přispívají k posílení regionální integrace a spolupráce. Druhá hypotéza se zaměřuje na možný vliv těchto událostí na politické vazby mezi hostitelským regionem a jeho sousedy. Třetí hypotéza se zabývá ekonomickým rozměrem, konkrétně otázkou, zda celosvětové sportovní události podporují obchodní vazby a regionální ekonomiky prostřednictvím zvýšení cestovního ruchu, investic a obchodních vyhlídek.

Hypotéza #1: *Mezinárodní sportovní události přispívají k posílení regionální spolupráce a integrace.*

Hypotéza #2: *Mezinárodní sportovní události mohou vést ke změnám v politických vztazích mezi hostitelskými regiony a sousedními zeměmi*

Hypotéza #3: *Mezinárodní sportovní události podporují regionální ekonomiku a obchodní vztahy prostřednictvím zvýšeného turismu, investic a obchodních příležitostí.*

Literární rešerše

V literární rešerši této práce bude termín "mega-event" podrobněji analyzován a propojen s teoretickým přístupem k regionalismu, což poskytne konceptuální základ pro zkoumání vztahu mezi mezinárodními sportovními událostmi a regionální integrací.

Termín "mega-event" byl poprvé použit v sociologickém kontextu během konference v roce 1987 v Calgary. Sociolog Maurice Roche (2000) ho definoval jako rozsáhlé kulturní, komerční nebo sportovní události s dramatickým, masovým a mezinárodním charakterem. Tyto události mají významný vliv na hostitelská místa a získávají vysokou mediální pozornost. Mnoho dalších autorů pak používá právě tento koncept mega-event (např. Horne & Manzenreiter, 2006). Dalšími dvěma klíčovými charakteristikami moderních mega-eventů jsou podle Hornea a Manzenreitera jejich značný vliv na hostitelská města, regiony nebo národy a vysoká pozornost médií. Předpona "mega" také označuje, že události jsou vysílány televizí nebo jinak zpřístupněny divákům po celém světě. Martin Müller (2015) se zapojuje do debaty o mega-eventech a přináší definici a klasifikační schéma. Založený na existujících definicích navrhuje čtyři klíčové dimenze mega-eventů: atraktivitu pro návštěvníky, zprostředkovaný dosah, náklady a transformační dopad na region.

Spojený s fenoménem mega-eventu je termín "legacy" neboli odkaz, který označuje trvalý dopad událostí, přesahující samotný průběh akce. Zájem akademiků a odborníků se posunul od okamžitých přínosů mega-eventů k dlouhodobé perspektivě budování odkazu. Diskuse nyní zaměřuje na potřebu porozumění těmto odkazům, bez ohledu na to, zda jsou plánované či neplánované, což je středem pozornosti vědecké a odborné komunity. (Knott a Tinaz 2022) Holger Preuss (2010) patří mezi přední vědce, kteří se hlouběji zabývají tím, jak by měl být měřen odkaz sportovních událostí. Jeho zaměření spočívá v zdůraznění komplexní a rozsáhlé povahy tohoto pojmu, a představuje tzv. "kostku" odkazu, která zahrnuje dimenze minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Odkaz může být záměrný či nezáměrný, a může být kategorizován jako pozitivní nebo negativní, přičemž se dále rozlišuje mezi "měkkým" a "tvrdým" typem odkazu. V literatuře se objevuje široká škála různých typů nebo kategorií odkazů, které mohou být důsledkem sportovních událostí. Chappelet a Junod (2006) je jako jedni z prvních shrnuli do pěti typů: sportovní, urbanistický, infrastrukturní, ekonomický a společenský. Cornelissen a kol. (2011) přidali do tohoto seznamu další tři typy odkazů, a to: enviromentální odkaz, politické dědictví a odkaz v oblasti nation branding.

Druhým teoretickým přístupem, který bude tvořit základ práce je regionalismus. Tento pojem je v mezinárodních vztazích daleko více ukotven, nežli tomu je u mega-eventů.

Definice oxfordské profesorky Louise Fawcett (2012) pojednává o původním vymezení regionalismu jako "politiky a praxe trvalých státních organizací s omezeným členstvím v určité geografické oblasti". Klade důraz na význam regionalismu pro nově vznikající mocnosti, které

hledají vliv ve svých regionech a ovlivňují celkový životní styl. Zároveň identifikuje několik klíčových vlastností regionalismu, kromě podpory ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce. Patří sem posilování státní stavby a demokratizace, regulace silné ruky mocných států a globálních institucí, formování normativních hodnot, zvyšování transparentnosti a zodpovědnosti států a mezinárodních institucí. Regionalismus se postupem času vyvíjel a s tím vznikaly různé teoretické přístupy k tomuto pojmu. V padesátých letech vznikla první vlna studií, současně s založením Evropského společenství uhlí a oceli (ECSC) a Evropského společenství. V této době se objevila neo-funkcionalistická teorie integrace, která vycházela z práce funkcionalistických myslitelů, jako byl David Mitrany. Klíčovými postavami této teorie byli vlivní jednotlivci, včetně Ernsta Haase a Leona Lindberga. Neo-funkcionalismus vysvětloval proces integrace jako důsledek funkcionálních (zejména ekonomických) přelévání, známých jako "spillover efekt", vedoucí k postupné ekonomické a politické integraci. (Söderbaum, 2011)

Druhým přístupem k regionalismu je intergovernmentalismus. Teorie intergovernmentalismu v oblasti evropské integrace vznikla v polovině 60. let 20. století jako reakce na kritiku neofunkcionalistické teorie a odpor k federalistickým předpokladům, že by se Evropské společenství nakonec transformovalo do plnohodnotného státu. Během konce 60. let se stala dominantním paradigmatem pro vysvětlení evropské integrace, nahradila předchozí neofunkcionalistickou ortodoxii a zdála se lépe odpovídat tehdejší praxi evropské integrace. Stanley Hoffmann (1963) hrál klíčovou roli při položení základů intergovernmentalistického přístupu k evropské integraci. Andrew Moravcsik (1993) navazuje na myšlenky Stanleyho Hoffmanna a rozvíjí je do pozdější a detailnější verze známé jako liberální intergovernmentalismus (LI). Tato teorie se stala jednou z klíčových v oblasti regionální integrace. Základy této teorie spočívají v předpokladech modelu racionálního aktéra, což znamená, že předpokládá racionální chování států. Tím se předpokládá, že jejich jednání je motivováno účelným využitím prostředků považovaných za nejvhodnější k dosažení stanovených cílů.

Nejvhodnějším teoretickým přístupem pro tuto práci bude ovšem tzv. nový regionalismus. V novém přístupu k regionalismu nejsou regiony vnímány pouze jako formální organizace, jak bylo běžné ve studiích o Evropské unii, ani nejsou považovány za samozřejmé. Naopak jsou chápány jako konstruované a rekonstruované v průběhu globální transformace. Region není považován za statickou entitu, ale za dynamickou v průběhu svého vývoje, otevřenou změnám

a schopnou se přizpůsobit novým podmínkám. Nový regionalismus je vnímán jako rozmanitější forma integrace ve srovnání s jinými teoriemi, i když se mohou vyskytovat určité podobnosti. Současný regionalismus zahrnuje mnoho přístupů, které odrážejí rozmanité podmínky, hodnoty a dokonce i ideologické postoje na globální úrovni. (Farrel, 2005)

Empirická data a analytická technika

Pro dosažení cílů práce budou využity kvalitativní techniky sběru dat. Data budou získána z široké škály zdrojů, včetně odborných prací, zpráv zahraničních organizací, oficiálních publikací a mediálních záznamů. Vědecká literatura poskytne analýzu předchozích výzkumů o regionální integraci a mega-eventech, zatímco vládní publikace a zprávy mezinárodních organizací nabídnou údaje o oficiálních postojích a opatřeních na národní a regionální úrovni. Pro lepší porozumění názorů veřejnosti a diskuzí o vlivu Mistrovství světa ve fotbale na regionální integraci budou analyzovány mediální zdroje. Tímto komplexním přístupem se získá komplexní perspektiva a hlubší pochopení zkoumaného tématu.

První hypotéza klade důraz na vliv dohod o regionální spolupráci v souvislosti s mistrovstvím světa ve fotbale. Klíčové indikátory této proměnné zahrnují počet uzavřených dohod, rozsah spolupráce a konkrétní body dohod. Zdroje, které budou relevantní pro tuto analýzu, zahrnují zprávy o uzavřených dohodách, oficiální dokumenty o spolupráci, a oficiální prohlášení a plány regionálních vlád. Tato proměnná bude zkoumána z hlediska dodržení a zachování závazků dohod před, během a po skončení turnaje.

Druhá hypotéza se zaměřuje na politické změny na národní a regionální úrovni, které podporují spolupráci v oblastech jako usnadnění obchodu, posílení bezpečnosti a vývoj dopravní infrastruktury. V této souvislosti bude sledována dynamika diplomatických iniciativ a výměn mezi hostitelskými zeměmi a jejich sousedy. Důležitým prvkem této analýzy bude i to, zda a jak bylo mistrovství světa využíváno jako platforma pro řešení regionálních sporů nebo konfliktů. Vyhodnocení této hypotézy bude opírat o nástroje analýzy mediálního pokrytí, zejména s důrazem na regionální vztahy spojené s fotbalovým mistrovstvím.

Třetí a poslední hypotéza se zabývá ekonomickými faktory, kde klíčovou proměnnou tvoří objem obchodu (trade volume) hostitelského regionu. Tento objem obchodu představuje klíčový ukazatel ekonomických vazeb a regionální spolupráce před a po konání mistrovství světa ve fotbale. Hodnocení ekonomických dopadů zahrnuje také analýzu změn v obchodní bilanci a přímých zahraničních investicích (FDI), což poskytne celkový obraz ekonomických vlivů této události. Tato hypotéza bude rovněž zkoumat statistiky cestovního ruchu, jako jsou návštěvníci, příjmy a rozvoj infrastruktury.

Pro analýzu a vyhodnocení bude využita komparativní analýza mezi dopadem Mistrovství světa ve fotbale v roce 2010 na vztahy Jihoafrické republiky (JAR) s ostatními státy Jihoafrického rozvojového společenství (SADC) a dopadem Mistrovství světa 2022 na vztahy Kataru s ostatními státy Rady pro spolupráci arabských států v Zálivu (GCC). Tímto srovnáním se práce snaží identifikovat podobnosti a rozdíly v přístupech k regionální integraci a zhodnotit, zda Mistrovství světa ve fotbale působilo jako katalyzátor nebo případně bránilo snahám o integraci v těchto příslušných regionech.

Hlavní metodou bude komparativní analýza, která umožní odhalit podobnosti mezi studovanými událostmi a porovnat indikátory dopadu na regionální integraci. Tato metoda přináší výhodu ve schopnosti srovnání a identifikaci společných ukazatelů, které následně mohou pomoci v odhalení možných příčin daného jevu. Je však důležité zdůraznit, že tato metoda nemusí umožnit testování teorií; spíše nám poskytne zjištění podobnosti, která může být náhodná.

Předběžná struktura práce

I. Úvod

II. Metodologie

- A. Výzkumný přístup a design
- B. Kvalitativní metody sběru dat
- C. Výběr případů: Mistrovství světa 2010 a 2022

III. Teoretický rámec

- A. Koncept mega-event
- A. Regionální integrace: Neofunkcionalismus vs. Intergovernmentalismus vs. Nový regionalismus
- B. Mezinárodní sportovní události a jejich dopady na regionální integraci

IV. Analýza případů

- A. Mistrovství světa ve fotbale 2010 v Jihoafrické republice
 - 1. Představení Jihoafrické republiky a Africké unie
 - 2. Přípravy na Mistrovství světa a regionální integrace
 - 3. Oficiální stanoviska a jejich konsistence
 - 4. Dopady Mistrovství světa na regionální integraci
- B. Mistrovství světa ve fotbale 2022 v Kataru
 - 1. Představení Kataru a Rady pro spolupráci arabských států v zálivu

2. Přípravy na Mistrovství světa a regionální integrace

3. Oficiální stanoviska a jejich konsistence

4. Dopady Mistrovství světa na regionální integraci

V. Porovnání případů a diskuse

A. Shrnutí a porovnání výsledků analýzy

B. Podobnosti a rozdíly v přístupech k regionální integraci

C. Role megaeventů v podpoře nebo bránění regionální integrace

VI. Závěr

A. Zhodnocení výzkumných otázek a cílů studie

B. Přínos a omezení výzkumu

C. Návrh na další výzkum

Zdroje

- ROCHE, Maurice. 2000. *Mega-Events and Modernity*. Routledge, 2000. ISBN 978-0415157124.
- HORNE, John a Wolfram MANZENREITER. 2006. An Introduction to the Sociology of Sports Mega-Events. *The Sociological Review* [online]. s. 1 - 24. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.2006.00650.x>
- MÜLLER, Martin a Wolfram MANZENREITER. 2015. What makes an event a mega-event? Definitions and sizes. *Leisure Studies* [online]. 2015-01-07, 34(6), 627-642. ISSN 0261-4367. doi:10.1080/02614367.2014.993333
- KNOTT, Brendon a Cem TINAZ. 2022. The Legacy of Sport Events for Emerging Nations. *Frontiers in Sports and Active Living* [online]. 2022-7-12, 4(6), 627-642. ISSN 2624-9367. doi:10.3389/fspor.2022.926334
- PREUSS, Holger a Cem TINAZ. 2010 The Conceptualisation and Measurement of Mega Sport Event Legacies. *Frontiers in Sports and Active Living* [online]. 2010, 2010-12-04, 12(3-4), 207-228. ISSN 1477-5085. doi:10.1080/14775080701736957
- CORNELISSEN, Scarlett, Urmilla BOB a Kamilla SWART. 2011. Towards redefining the concept of legacy in relation to sport mega-events: Insights from the 2010 FIFA World Cup. *Development Southern Africa* [online]. 2011, 28(3), 307-318. ISSN 0376-835X. doi:10.1080/0376835X.2011.595990
- FAWCETT, Louise. 2012, The History and Concept of Regionalism. European Society of International Law (ESIL) Conference Paper Series No. 4/2012, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2193746>
- SÖDERBAUM, Fredrik. 2011. Theories of Regionalism. *The Routledge Handbook of Asian Regionalism*[online]. 1-23.
- HOFFMANN, Stanley. 1964. *De Gaulle, Europe, and the Atlantic Alliance* [online].
- MORAVCSIK, Andrew. 1993. Preferences and Power in the European Community: A Liberal Intergovernmentalist Approach. In: *Journal of Common Market Studies* [online]. Volume 31, No.4. s. 473 - 525.

- FARRELL, Mary. 2005. The Global Politics of Regionalism: An Introduction.
In: *GLOBAL POLITICS OF REGIONALISM Theory and Practice* [online]., s. 1-21.
ISBN 0 7453 2263 8.

Seznam příloh

Příloha č. 1:

Dataset s ekonomickými daty pro vytvoření grafů.